

**ŠTÁTNY VETERINÁRNY A POTRAVINOVÝ
ÚSTAV BRATISLAVA**

**VÝROČNÁ SPRÁVA ŠVPÚ
BRATISLAVA
ZA ROK 2011**

Vypracoval manažment ŠVPÚ Bratislava

Obsah

1	Identifikácia organizácie.....	3
2	Poslanie a strednodobý výhľad organizácie.....	5
2.1	Stručná charakteristika organizácie	5
2.2	Predmet činnosti ŠVPÚ Bratislava.....	6
3	Charakteristika kontraktu organizácie s ústredným orgánom a jeho plnenie v súvislosti s úlohami štátneho dozoru a kontroly	13
4	Činnosť organizácie a jej náklady	15
5	Rozpočet organizácie.....	26
6	Personálne zabezpečenie.....	34
6.1	Vedúci pracovníci (Vedenie ústavu).....	34
6.2	Organizačná štruktúra ŠVPÚ Bratislava.....	35
6.3	Organizačné členenie ŠVPÚ Bratislava.....	36
6.4	Zvyšovanie a udržiavanie odbornosti	37
7	Ciele a prehľad plnenia.....	42
8	Hodnotenie a analýza vývoja organizácie.....	46
9	Hlavné skupiny užívateľov výstupov	50
10	Činnosť národných referenčných laboratórií a referenčných laboratórií.....	51
11	Použité skratky	119

1 Identifikácia organizácie

Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava (ďalej len „ŠVPÚ Bratislava“) je špecializovanou príspevkovou organizáciou na vykonávanie veterinárnej laboratórnej a klinickej diagnostiky a skúšania na území Slovenskej republiky spôsobmi a za podmienok uvedených vo všeobecne záväzných právnych predpisoch o veterinárnej starostlivosti, v zákone o potravinách, v krmovinovom práve a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisoch v týchto oblastiach a plnenie úloh v zmysle rozhodnutí ŠVPS SR (ďalej len „ŠVPS SR“) a Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR (ďalej len „MPRV SR“).

Adresa: **Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava**

Botanická ulica, číslo 15

842 52 Bratislava 4

Telefón: 60258 111, Fax: 65427 461

<http://www.svuba.sk>, e-mail: svuba@svuba.sk

Zriaďovateľ: **Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR**

Riaditeľ ŠVPÚ do 1.3.2012:
poverený riaditeľ od 1.3.2012

MVDr. Jaroslav Bello, PhD.

MVDr. Pavol Štefánik

Telefón: 60258 112, Fax: 65427 461

e-mail: stefanik@svuba.sk

Vedúci odboru ekonomiky
a financií:

Ing. Pavol Solanka

Telefón: 60258 113, Fax: 65427 461

e-mail: solanka@svuba.sk

Manažér kvality:

Ing. Ľubica Štullerová

Telefón: 60258 119, Fax: 65427 461

e-mail: stullerova@svuba.sk

Vedúci odboru logistiky
a vnútornej správy:

Milan Chrenka

Telefón: 60258117, Fax: 65427 461

e-mail: milan_chrenka@svuba.sk

Vedúca skúšobného laboratória
a odboru hygienických disciplín:

MVDr. Alexandra Šlezárová

Telefón: 60258 335, Fax : 65423 525

e-mail: aslezarova@svuba.sk

Vedúca odboru epizootológie:

MVDr. Ľudmila Šedivá

Telefón: 60258 246

e-mail: sediva@svuba.sk

2 Poslanie a strednodobý výhľad organizácie

2.1 Stručná charakteristika organizácie

Štátny veterinárny ústav Bratislava bol zriadený Zákonom č. 235/1941 zo dňa 14.októbra 1941 Snemom Slovenského štátu a jeho prvý názov bol Štátny diagnostický veterinárny ústav Bratislava.

Ministerstvo poľnohospodárstva a výživy SSR rozhodnutím č.1800/1989, zo dňa 28.2.1989 zriadilo zo zostávajúcej časti zrušenej štátnej rozpočtovej organizácie Ústredného štátneho veterinárneho ústavu so sídlom v Bratislave štátnu rozpočtovú organizáciu s názvom Štátny veterinárny ústav so sídlom v Bratislave.

Rozhodnutím MP SR č. 2079/1993-100 zo dňa 21. 6. 1993 bola zmenená s účinnosťou od 1. júla 1993 hospodársko-právna forma organizácie Štátneho veterinárneho ústavu Bratislava, z rozpočtovej organizácie na príspevkovú.

Rozhodnutím MP SR č. 268/2002-100 zo dňa 25.1.2002 o zrušení Slovenskej poľnohospodárskej a potravinovej inšpekcie (ďalej len SPPI) došlo k zlúčeniu a začleneniu laboratórií SPPI k laboratóriám ŠVPÚ k 1.8.2002.

Rozhodnutím MP SR č. 917/2002-920/162 zo dňa 14.5.2002 bol zmenený názov organizácie zo Štátneho veterinárneho ústavu Bratislava na ŠVPÚ Bratislava.

Dňa 1.6.2005 bol na pôde ŠVPÚ Bratislava zriadený Certifikačný orgán pre certifikáciu pracovníkov vykonávajúcich senzorické posudzovanie potravinárskych a poľnohospodárskych výrobkov. Tento certifikačný orgán priamo podlieha riaditeľovi ŠVPÚ Bratislava.

ŠVPÚ Bratislava vykonáva činnosti úradného veterinárneho laboratória podľa Zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a Zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov.

Rozhodnutím MP SR číslo 1907/2007 zo dňa 11.9.2007 sa s účinnosťou 1.10.2007 zlúčila zanikajúca príspevková organizácia ŠVPÚ Nitra so sídlom Akademická 3, 949 01 Nitra, IČO: 00597511 s príspevkovou organizáciou, právnym nástupcom, ŠVPÚ Bratislava so sídlom Botanická 15, 842 52 Bratislava.

2.2 Predmet činnosti ŠVPÚ Bratislava

Predmetom činnosti ŠVPÚ Bratislava je vykonávanie veterinárnej laboratórnej a klinickej diagnostiky a skúšania potravín a surovín živočíšneho a rastlinného pôvodu na území Slovenskej republiky spôsobmi a za podmienok uvedených vo všeobecne záväzných právnych predpisoch o veterinárnej starostlivosti, v zákone o potravinách, v krmivovom práve a ďalších všeobecne záväzných právnych predpisoch v týchto oblastiach a plnenie úloh v zmysle rozhodnutí MPRV SR a ŠVPS SR.

Vo svojich činnostiach ŠVPÚ Bratislava

- vykonáva laboratórnu diagnostiku, skúšanie, analýzy a testy úradných vzoriek potravín a surovín živočíšneho a rastlinného pôvodu a ich zložiek na zdravotnú a hygienickú bezchybnosť a biologickú hodnotu, ako aj ich identifikáciu, falšovanie a autenticitu potravín z hľadiska ich bezpečnosti, kvality a dodržania požiadaviek ustanovených príslušnými zákonmi, potravinovým kódexom a osobitnými predpismi,
- vykonáva laboratórnu diagnostiku, skúšanie, analýzy a testy úradných vzoriek krmív a krmných komponentov biologického pôvodu na zdravotnú bezchybnosť a výživnú hodnotu,
- vykonáva analýzy cudzorodých látok v potravinách, krmivách, surovinách a zložkách používaných na ich výrobu,
- plní úlohy na úseku veterinárnej starostlivosti o zdravie zvierat, formou diagnostiky pôvodcov chorôb a hynutia zvierat a diagnostiky zoonóz a ich monitorovania,
- spolupracuje pri vypracovávaní preventívnych programov pre jednotlivé druhy zvierat podľa požiadaviek ŠVPS SR,
- objasňuje príčiny produkčných a reprodukčných porúch,
- vykonáva laboratórnu diagnostiku, skúšanie, analýzy a testy úradných vzoriek pitných a povrchových vôd,
- vykonáva laboratórnu diagnostiku, skúšanie, analýzy a testy úradných vzoriek biologického / klinického a toxikologického materiálu,
- vykonáva ekologickú diagnostiku na ochranu životného prostredia,
- poskytuje odbornú konzultačnú a poradenskú službu, vypracováva odborné stanoviská, štúdie a expertízy,
- vykonáva vyšetrovania tabaku a tabakových výrobkov,

- vykonáva kontrolu obsahu rádioaktívnych látok v potravinách, krmivách, surovinách a polotovarochoch poľnohospodárskej výroby,
- monitoruje prítomnosť hormonálnych látok a ich rezíduí u živých zvierat a v produktoch živočíšneho pôvodu,
- spolupracuje pri registrácii liečiv, pri príprave antigénov a vakcín pre potrebnú diagnostickú činnosť, ako aj pre komerčné účely,
- predkladá výsledky laboratórných diagnóz, skúšania, analýz a testov úradných vzoriek príslušným orgánom veterinárnej a potravinovej správy a MPRV SR,
- vykonáva certifikáciu osôb v oblasti senzorického posudzovania potravinárskych a poľnohospodárskych výrobkov, v oblastiach akreditácie:
 - a) Potravinárske a poľnohospodárske výrobky
 - b) Vína
- poskytuje služby laboratórnej diagnostiky na skúšanie, analýzy a testovanie vzoriek iných ako úradných,
- spolupracuje v rámci schválenej národnej referencie s príslušnými referenčnými laboratóriami Európskej únie ako aj s laboratóriami v rámci Slovenskej republiky, najmä na zabezpečenie:
- školenia a preškolenia zamestnancov s cieľom získať a zvyšovať odbornú spôsobilosť,
- účasti na pravidelných porovnávacích testoch spôsobilosti na úrovni Európskej únie,
- Národné referenčné laboratóriá plnia požiadavky referenčných laboratórií EÚ pokiaľ ide o laboratórnu diagnostiku; v prípade, že ide o skúšanie, analýzy alebo testy, ktoré sa nevykonávajú v Slovenskej republike, zabezpečia odoslanie vzoriek do príslušného referenčného laboratória v rámci EÚ,
- zavádza a validuje nové laboratórne metódy v laboratórnej diagnostike kompatibilne s medzinárodnými požiadavkami, spolupracuje s vedecko-výskumnými a výrobnými pracoviskami na území Slovenskej republiky a v zahraničí pri príprave, riešení a realizácii vývojových, výskumných a realizačných projektov a grantov,
- organizuje odborné školenia, kurzy, semináre a ďalšie vzdelávacie aktivity pre všetky skupiny užívateľov výstupov organizácie (MPRV SR, iné ústredné orgány štátnej správy, ŠVPS SR a organizácie ňou riadené, chovatelia spoločenských a hospodárskych zvierat, prvovýrobcovia, spracovatelia, výrobcovia a predajcovia potravín a surovín živočíšneho a rastlinného pôvodu, tabaku a tabakových výrobkov,

krmív a iných produktov, iné skupiny zákazníkov), ako aj pre odborných zamestnancov ústavu, študentov univerzít a stredných škôl,

- podieľa sa na pregraduálnom a postgraduálnom vzdelávaní veterinárnych lekárov a iných odborných pracovníkov z oblasti laboratórnej diagnostiky,
- podieľa sa na výskumnej činnosti v spolupráci s inými právnymi subjektmi na území Slovenskej republiky a v zahraničí,
- v zmysle platných zákonov a iných predpisov hospodári podľa svojho rozpočtu nákladov, výnosov a výsledku hospodárenia, v ktorom je zahrnutý aj príspevok od zriaďovateľa,
- sústreďuje všetky príjmy a realizuje všetky výdavky prostredníctvom účtov vedených v Štátnej pokladnici.

Strednodobý výhľad organizácie:

ŠVPÚ Bratislava (ďalej len ŠVPÚ Bratislava) bude aj v roku 2012 prednostne vykonávať všetky činnosti úradného veterinárneho laboratória podľa Zákona č. 39/2007 Z. z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a Zákona č. 152/1995 Z. z. o potravinách v znení neskorších predpisov.

V roku 2012 bude pokračovať v posilňovaní činností národných referenčných laboratórií (ďalej len NRL).

- NRL pre rezíduá pesticídov (pokrýva 4 oblasti) je súčasťou **celoeurópskej siete laboratórií na monitoring rezíduí pesticídov**, ktorým venuje EÚ stále zvýšenú pozornosť. Dôkazom toho sú každoročné Nariadenia na výkon povinného celoeurópskeho moniotoringu v predpísaných komoditách a rozsahu, ktorý sa neustále rozširuje, aby kopíroval rozširujúcu sa ponuku prípravkov na ochranu rastlín. Všetky výsledky sa každoročne zasielajú na Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (EFSA), ktorý z nich pripravuje komplexnú správu za celú EÚ a predkladá ju do Bruselu. V priebehu rokov 2008 – 2011 NRL pre diagnostiku rezíduí pesticídov v potravinách najmä rastlinného pôvodu muselo zaviesť sledovanie ďalších 60 druhov rezíduí pesticídov. Podľa Nariadenia komisie EÚ č. 1274/2011 aj v roku 2012-14 bude musieť **zaviesť stanovenie nových druhov pesticídov** v živočíšnych aj v rastlinných komoditách (okolo 30 analytov). Niektoré z nich si vyžadujú samostatné metódy analýzy, čo nie je možné pri súčasnom technickom

vybavení NRL. Aktivity budú zamerané aj na zníženie limitu kvantifikácie pri analytoch, v ktorých sa zmenil v priebehu minulých rokov maximálny reziduálny limit. Ďalšou našou úlohou je kontrolovať dovozy z tretích krajín, ktoré vstupujú do EÚ cez územie Slovenskej republiky podľa Nariadenia ES 669/2009.

- Napriek kritickej zastaranosti polovodičového gamaspektrometra a scintilačného kvapalinového betaspektrometra, ktoré sú nosnými prístrojmi Referenčného laboratória rádiometrie a rádiológie (RLRR) – Detašované skúšobné laboratórium (DSL) Nitra, sa v roku 2011 po výpadku 75% meracej kapacity gamaspektrometra (v období máj – júl) podarilo čiastočne stabilizovať toto zariadenie zaradením niektorých starších (!) modulov do zostavy prístroja. **Havária japonskej jadrovej elektrárne preukázala limity použiteľnosti servisne nezabezpečených prístrojov v podmienkach rádiologického núdzového stavu**, ktorý de iure vyhlásila EK 15.3.2011 aktiváciou nariadenia Rady (Euratom) č. 3954/87 a následnými krokmi. Pre rok 2012 z toho pre RLRR vyplýva **potreba modernizácie** aspoň dvoch meracích trás gamaspektrometra a vytvorenie minimálneho organizačného a materiálneho zabezpečenia činnosti laboratória v nožnej budúcej situácii **reálnej rádiologickej núdze**.
- V súvislosti s novelou zákona NR SR č.152/1995Z.z. o potravinách v znení neskorších predpisov, **rozšíri ŠVPÚ BA v roku 2012 svoju činnosť o kontrolu cukrárskych výrobkov, lahôdkarských výrobkov, minerálnych vôd a pramenitých vôd** v zmysle platnej národnej a európskej legislatívy, čo súvisí s rozšírením nových metód vyšetřovania z pohľadu bezpečnosti ako aj kvality v súvislosti s ochranou zdravia spotrebiteľa.
- V zmysle Zákona č. 39/2007 Z.z. o veterinárnej starostlivosti v znení neskorších predpisov ŠVPÚ vykonáva laboratórne vyšetřenia, testy a monitoring vzoriek živočíšneho a rastlinného pôvodu za účelom kontroly kvality potravín a zdravotnej nezávadnosti (zoonózy, kontaminácie zdraviu škodlivými látkami a pod.) v rámci ochrany zdravia ľudí. Referenčné laboratórium pre mäso a mäsové výrobky sa zaoberá kontrolou kvality mäsových výrobkov v súvislosti so správnosťou deklarácie zloženia, čo je dôležité pre spotrebiteľa aj zo zdravotného hľadiska. V súvislosti s poznatkom, že do mäsových výrobkov sa čoraz častejšie pridávajú rôzne **náhražky**

mäsových bielkovín, v roku 2012 bude laboratórium pracovať na **zavádzaní nových metód** na ich diagnostiku. Súčasťou činnosti laboratória je kontrola správnosti údajov na obale výrobkov v zmysle platnej legislatívy (napr. dátum spotreby, pôvod, hmotnosť, zloženie, množstvo zložiek a iné povinné informácie), ktorá je súčasťou ochrany spotrebiteľa pred prípadným klamlivým a zavádzajúcim označovaním potravín.

- Z dôvodu postupného prehodnocovania bezpečnosti a rizika jednotlivých **aditívnych látok** Úradom pre bezpečnosť potravín (EFSA) - syntetické farbivá, sladidlá, konzervačné látky, kofeín, chinín je potrebné neustále monitorovať ich obsah v potravinách rastlinného a živočíšneho pôvodu. Takisto sú prehodnocované údaje týkajúce sa bezpečnosti potravín pri vzájomnej kombinácii pridaných aditívnych látok - napr. kombinácia sladidiel a konzervačných látok a pod. ŠVPÚ Bratislava ako diagnostické pracovisko v roku 2012 **zavedie nové akreditované analytické metódy na stanovenie aditívnych látok doplnených aktuálne v platnej EU legislatíve** - napr. prírodné farbivá, sladidlá a takisto rozšíri validáciu týchto parametrov v aktuálne doplnených komoditách v Nariadení Komisie (EÚ) č.1130/2011.
- Vzhľadom na veľký objem získaných štatistických údajov ŠVPÚ Bratislava, tak ako v minulosti, tak aj v roku 2012 poskytne **pre potreby EFSA** údaje o výskyte sladidla aspartámu, farbiva brilantná modrá a mykotoxínov v potravinách.
- **Monitoring výskytu mykotoxínov** v potravinách rastlinného a živočíšneho pôvodu a v krmivách je nevyhnutný z dôvodu ich mimoriadnej karcinogenity. Mykotoxíny sú najjedovatejšie prírodne sa vyskytujúce látky a spôsobujú okrem zdravotného rizika aj mimoriadne vysoké ekonomické straty. Z tohto dôvodu sú neustále doplňované a prehodnocované ich maximálne povolené limity a doplňované nové komodity. ŠVPÚ Bratislava v súčasnosti analyzuje všetky mykotoxíny v rámci platnej EÚ legislatívy. V rokoch 2012/2013 ŠVPÚ Bratislava **zavedie metódu na stanovenie mykotoxínu Nivalenol** z dôvodu postupného zavádzania jeho maximálne povoleného limitu. ŠVPÚ Bratislava zavedie metódu na spoločné stanovenie viacerých mykotoxínov v rámci jednej analýzy, čo prinesie ušetrenie prostriedkov vynaložených na doteraz zaužívané jednotlivé stanovenie mykotoxínov.

- Ďalšou problematikou, ktorou sa náš ústav zaoberá a ktorú naďalej plánujeme rozširovať, je oblasť **molekulárnej biológie** a metódy založené na jej princípe (PCR). Diagnostikujeme geneticky modifikované organizmy: ryžu, kukuricu, sóju. Máme vypracovanú metódu na diagnostiku mykobaktérií, salmonel a trichinel. V roku 2012 plánujeme metódy rozšíriť aj o iných pôvodcov ochorení. Problémom je prístrojové vybavenie, ktoré má náš ústav. Je už zastarané a potrebovali by sme finančné prostriedky na jeho obnovenie.
- Aj v roku 2012 bude ŠVPÚ Bratislava, ako jediné laboratórium v Slovenskej republike, pokračovať vo vykonávaní analýz tabaku a tabakových výrobkov na obsah škodlivých látok, ktoré sú predmetom sledovania v rámci **Národného akčného plánu na kontrolu tabaku na roky 2012-2014**.
- V oblasti mlieka ako nenahraditeľnej potraviny hrá nezastupiteľné miesto činnosť NRL pre **mlieko a mliečne výrobky** najmä v oblasti **falšovania**, prítomnosti rezíduí **inhibičných látok (RIL) i nutričných parametrov**.
- NRL salmonelóz sa aj v roku 2012 zapojí do celoslovenského monitorovania **salmonel** Národným kontrolným programom:
 - Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v reprodukčných krdľoch kury domácej (*Gallus gallus*) v SR
 - Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch nosníc kury domácej (*Gallus gallus*) produkujúcich vajcia na ľudskú spotrebu v SR
 - Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch moriek v SR
 - Národný kontrolný program pre salmonelové infekcie v krdľoch brojlerov kury domácej (*Gallus gallus*) v SR
- značný rozvoj nastal v činnosti NRL pre monitoring obsahu cudzej vody v hydínovom mäse najmä v súvislosti s **falšovaním potravín**.
- prioritu dostáva taktiež činnosť v oblasti Národného referenčného laboratória **tuberkulózy** (*M.bovis*), **paratuberkulózy** a iných mykobakterií, najmä po exaktnom dôkaze prenosu mykobaktérií zo zvierat na človeka. V roku 2011 bol predložený projekt na vyšetrovanie lovnej zveri na paratuberkulózu.
- značné rozšírenie činnosti v nasledujúcich rokoch bude i v oblasti sledovania **hormonálnych látok** u zvierat určených na potravinové účely, ako i zvierat športových a záujmových.

- NRL pre nesteroidné protizápalové liečivá a **zakázané látky** rozšíri spektrum vyšetrených liečiv metódou LC/MS/MS

ŠVPÚ Bratislava sa aj v roku 2012 bude snažiť zabezpečiť kvalitnú laboratórnu diagnostiku v oblasti kontroly zdravotnej bezpečnosti a kvality potravín, surovín, krmív a krmných komponentov pre hospodárske zvieratá, ako aj v oblasti zdravia zvierat podľa požiadaviek nie len nadriadených orgánov, ale aj podľa požiadaviek iných fyzických a právnických osôb.

3 Charakteristika kontraktu organizácie s ústredným orgánom a jeho plnenie v súvislosti s úlohami štátneho dozoru a kontroly

Všeobecné zásady organizácie a hospodárenia

1. ŠVPÚ Bratislava je štátna príspevková organizácia, začlenená do riadiacej pôsobnosti ŠVPS SR.
2. ŠVPÚ Bratislava hospodári s finančnými prostriedkami získanými jednak zo štátneho rozpočtu, ktoré prideliuje zriaďovateľ - MPRV SR na základe kontraktu uzatvoreného na jeden rok. V tomto kontrakte sú presne definované zásady riešenie tvorby platobných podmienok, ako aj účelové činnosti, na ktoré sú finančné prostriedky pridelené. Hospodári taktiež s finančnými prostriedkami získanými v rámci dodávateľsko-odberateľských vzťahov s inými právnickými a fyzickými osobami. Riadi sa pritom platnými právnymi predpismi o hospodárení v príspevkových organizáciách. Dbá o to, aby finančné prostriedky boli vynakladané a použité čo najhospodárnejšie a najúčelnejšie.
3. ŠVPÚ Bratislava uhrádza výdavky na prevádzkovú činnosť, opravy a údržbu základných prostriedkov, ako aj na investície a iný hmotný majetok z vlastných zdrojov. V prípade, že tieto potreby z objektívnych príčin nestačí uhrádzať z vlastných zdrojov tvorby, zriaďovateľ prispieva na úhradu jeho prevádzky a bežnej investičnej činnosti.
4. Zriaďovateľ určuje ŠVPÚ Bratislava taktiež výšku kapitálového transferu na vybrané investičné akcie. V prípade, že doba realizácie presahuje rozpočtový rok príspevok je jednorázovo-účelový. Ak pri realizácii investičnej akcie dôjde k úspore investičných nákladov (nie v dôsledku zmeny projektu) alebo k prekročeniu rozpočtových nákladov, určený účelový príspevok na investície sa nemení.
5. ŠVPÚ Bratislava môže vykonávať vedľajšiu hospodársku činnosť nad rámec svojej hlavnej činnosti pre ktorú bol zriadený, s podmienkou, že plní úlohy určené zriaďovateľom a že prostriedky získané touto činnosťou využíva na skvalitňovanie služieb poskytovaných v oblasti hlavnej činnosti. Riadi sa pritom platnými právnymi predpismi.
6. Právna zodpovednosť
Pri svojej činnosti musia zamestnanci ŠVPÚ Bratislava bezpodmienečne a presne dodržiavať zákony a iné právne predpisy a celá činnosť musí byť vykonávaná v súlade

s nimi.

7. Spoluúčasť na riadení

Účasť zamestnancov ŠVPÚ Bratislava na riadení je organizovaná formou spolupráce s vedením ŠVPÚ Bratislava cez činnosti rôznych poradných komisií a odborných zamestnancov.

8. Zodpovednosť za riadenie

Jediný zodpovedný vedúci za riadenie ŠVPÚ Bratislava je riaditeľ ŠVPÚ Bratislava. Všetky organizačné útvary v ŠVPÚ Bratislava sú riadené jedným zodpovedným vedúcim. Každý zamestnanec je podriadený len jedinému zodpovednému vedúcemu, od ktorého prijíma príkazy a jemu zodpovedá za plnenie stanovených úloh. Všetky služobné písomnosti, správy a informácie musí zamestnanec predkladať vyšším vedúcim zamestnancom len prostredníctvom svojho vedúceho.

9. Zásady kolektívnej spolupráce

Organizačné útvary sa pri výkone svojej činnosti navzájom informujú a spolupracujú. Operatívnosť pri plnení bežných základných úloh vyžaduje prehlbovať dobré partnerské vzťahy a neformálny pracovný styk. Pri spolupráci treba voliť čo najjednoduchšie formy. Používať písomnú formu sa odporúča pri riešení osobitne zložitých úloh a pri hospodársko-finančných úkonoch.

4 Činnosť organizácie a jej náklady

ŠVPÚ Bratislava zabezpečuje veterinárnu laboratórnu diagnostiku v intenciách požiadaviek ŠVPS SR a príslušných krajských a regionálnych veterinárnych a potravinových správ:

KVPS Bratislava	RVPS Bratislava
	RVPS Senec
KVPS Trnava	RVPS Trnava
	RVPS Galanta
	RVPS D. Streda
	RVPS Senica
KVPS Nitra	RVPS Nitra
	RVPS Šaľa
	RVPS Levice
	RVPS N. Zámky
	RVPS Topoľčany
	RVPS Komárno
KVPS Trenčín	RVPS Trenčín
	RVPS Nové Mesto n. Váhom

poznámka: 1.11.2011 boli krajské veterinárne a potravinové správy zrušené.

Pre všetky RVPS, na území SR poskytuje servis v špecializovaných činnostiach ako je:

- vyšetrenia rezíduí pesticídov
- vyšetrenie rezíduí nitroimidazolov
- vyšetrenie rezíduí nesteroidných protizápalových liečiv
- vyšetrenie na rezíduá 3-MCPD
- vyšetrenia nitrózoamínov
- vyšetrenia tabakových výrobkov
- autenticita medu a liehu
- kontrola obsahu rádioaktívnych látok v potravinách, krmivách, surovinách a polotovarochoch poľnohospodárskej výroby
- vyšetrenia hormonálnych látok

ŠVPÚ Bratislava poskytuje veterinárne diagnostické služby aj pre súkromných veterinárnych lekárov v rozsahu ich požiadaviek. Rozširuje sa diagnostika ochorení u drobných a spoločenských zvierat.

ŠVPÚ Bratislava poskytuje veterinárne diagnostické služby aj podnikateľským subjektom formou analýz potrebných pre výstupnú kontrolu hlavne zdravotnej bezchybnosti potravín, krmív i kontroly zdravia zvierat.

ŠVPÚ Bratislava prostredníctvom svojich referenčných laboratórií a národných referenčných laboratórií poskytuje služby pre ostatné Štátne veterinárne a potravinové ústavy (ďalej ŠVPÚ) a Štátny veterinárny ústav (ďalej ŠVÚ), pričom tieto jeho laboratóriá sú úzko prepojené na príslušné referenčné laboratóriá EÚ, vid'. „Činnosť referenčných laboratórií“.

Náklady organizácie sú uvedené v kapitole 5

Činnosť organizácie v oblasti akreditácie

Naše skúšobné laboratóriá sú akreditované podľa požiadaviek ISO/IEC 17025:2005, pre nasledovnú oblasť akreditácie:

- Senzorické, mikrobiologické, chemické, molekulárno-biologické skúšanie a stanovenie rádioaktivity v potravinách, krmivách a kŕmnych komponentoch živočíšneho a rastlinného pôvodu, tabaku, tabakových výrobkov, vo vode a v zložkách životného prostredia.
- Sérologické, virologické, parazitologické, mykologické, bakteriologické, patologicko-anatomické, molekulárno-biologické a toxikologické skúšanie biologických materiálov a diagnostikovanie príčin ochorení a hynutí zvierat.
- Vyjadrovanie názorov a interpretácií.

Sme laboratóriá s fixným aj flexibilným rozsahom akreditácie. V rámci flexibilného rozsahu máme akreditovaných 659 parametrov/analytov a 8 princípov metód. Vo fixnom rozsahu je 46 princípov s 388 analytmi.

Slovenská národná akreditačná služba (ďalej SNAS) v termíne od 23.3.2011 do 30.3.2011 vykonala audit súvisiaci s reakreditáciou všetkých našich skúšobných laboratórií už ako jedného akreditovaného subjektu.

Priame náklady na vykonanie reakreditácie SNAS boli 21 800 €

Po úspešnom absolvovaní procesu reakreditácie Skúšobných laboratórií ŠVPÚ Bratislava, nám SNAS udelil nové Osvedčenie o akreditácii, s registračným číslom 050/S- 127, spoločné pre všetky tri pracoviská:

1. Skúšobné laboratórium Bratislava
Botanická ulica 15, 842 52 Bratislava 4
2. Detašované skúšobné laboratórium:
Národné referenčné laboratórium pre mlieko a mliečne výrobky
Akademická 3, 949 01, Nitra
3. Detašované skúšobné laboratórium:
Oddelenie rádiometrie a rádiológie
Slovenská poľnohospodárska univerzita, Tr. A. Hlinku 2, 949 76, Nitra

Dohľad a svedecké posúdenie Certifikačného orgánu pre certifikáciu osôb vykonávajúcich senzorické posudzovanie potravinárskych a poľnohospodárskych výrobkov (Osvedčenie o akreditácii č. O-011, s platnosťou do 26.2.2013) plánované na rok 2011, vykonal SNAS až

vo februári 2012. Svedecké posúdenie bolo zamerané na certifikáciu osôb pre senzorické skúšky základné. Certifikačný orgán je akreditovaný podľa STN EN ISO/IEC 17024:2003 „Všeobecné požiadavky na orgány vykonávajúce certifikáciu osôb“.

Oblasť akreditácie Certifikačného orgánu je nasledovná:

- certifikácia osôb pre senzorické skúšky potravinárskych a poľnohospodárskych výrobkov
- certifikácia osôb pre senzorické skúšky vína

V roku 2011 vydal náš Certifikačný orgán:

- 165 Certifikátov spôsobilosti pre senzorické posudzovanie potravinárskych a poľnohospodárskych výrobkov a
- 34 Certifikátov spôsobilosti pre senzorické posudzovanie vín

Ďalšie plány súvisiace s akreditáciou sú uvedené v „**Cieľoch kvality na rok 2012**“

Ciele kvality na rok 2012

Oddelenie sérologie, virológie a molekulárnej biológie

- Zavedenie Gamma interferónového testu na zisťovanie hladiny protilátok proti *M. bovis* u divožijúcich zvierat
- Zavedenie hybridizačných sond na typizáciu mykobaktérií
- Zavedenie regulačných diagramov kontroly dávkovaného objemu piestových pipiet a vykonávať priebežné mesačné kontroly dávkovaného objemu pipiet
- Dovalidovať skriningovú PCR metódu na detekciu genetických modifikácií v potravinách a krmivách (konštrukt CaMV 35S-promótor a NOS-terminátor)
- Zaviesť a zvalidovať real-time PCR metódu na detekciu ďalšieho parametra potrebného na skrining sóje (konštrukt CTP2-CP4-EPSPS)

Oddelenie mikrobiológie, parazitológie a mykológie

- Prezentovať činnosť NRL Salmonelóz na pracovnej porade EU RL Salmonella v Bilthovene
- Pokračovať v monitoringu salmonel v chovoch hydiny na Slovensku
- Spracovať Surveillance salmonelóz pre ŠVPS SR
- Vkladať údaje za AMR salmonel do databázy EFSA
- Vkladať údaje za salmonely do WHO databanky

- Zhodnotiť metódu určovania druhov kvasiniek testom Candidatest21, v prípade overenia výsledkov v praxi - zaviesť ako ŠPP MYK
- Pokračovať v monitoringu výskytu dirofilariózy na Slovensku
- Prezentácia práce NRL na Workshope organizovanom CRL v Ríme
- Absolvovať kruhové testy (dg. Trichinella) organizované CRL v Ríme

Oddelenie patologickej morfológie, diagnostiky besnoty a klinickej biochémie

- Neškodná likvidácia tiel uhynutých zvierat individuálnym spaľovaním v kremačnom zariadení

Oddelenie chromatografie

- Zvalidovať zavedené pesticídy v olejoch
- Vytvoriť databázu pesticídov sledovaných na ŠVPÚ v programe Acces
- Zaviesť nové pesticídy do multireziduálnych metód podľa požiadaviek EK

Oddelenie chémie a toxikológie

- Stanovenie chinínu metódou HPLC
- Stanovenie CHSK - Mn vo vodách
- Stanovenie voľného chlóru vo vodách

Oddelenie hygieny potravín

- Doplniť štatistický zoznam (katalóg) z výsledkov a výpočtov množstva mäsa v mäsových výrobkoch vyšetrovaných na oddelení od nadobudnutia platnosti Výnosu 1985/2004-100 pre mäsové výrobky
- Doplniť štatistický zoznam (katalóg) hodnôt nemäsových bielkovín (sójových, mliečnych a iných) monitorovaných v mäsových výrobkoch za rok 2011 - 2012
- Zorganizovať medzilaboratórny test na stanovenie čistých svalových bielkovín v rámci ústavov ŠVPÚ

- Zorganizovať medzilaboratórny test na stanovenie obsahu vody v hydine

Laboratórium mikrobiológie

- Zabezpečiť 2 krát ročne monitoring ovzdušia všetkých laboratórnych priestorov ústavu pomocou zariadenia MAS-100Eco v zmysle Vyhlášky MZ SR č.259/2008 MZ SR
- Zvalidovať metódu membránovej filtrácie na stanovenie Pseudomonas aeruginosa vo vodách
- Zaviesť metódu na dôkaz baktérií rodu Salmonella vo vodách podľa STN EN ISO 16266
- Zaviesť postup konfirmácie druhov baktérií rodu Lactobacillus a Streptococcus

Oddelenie detekcie cudzorodých látok

- Rozšíriť metódu na stanovenie pesticídov (rastlinné komodity) o ďalšie analyty (LC/MS/MS)
- Rozšíriť metódu na stanovenie pesticídov v živočíšnych komoditách (GC/MS) o ďalšie analyty
- Zaviesť metódu na Stanovenie Trans-mastných kyselín v tukoch metódou GC FID
- Zaviesť metódu na Stanovenie zásaditých NSAIDs metódou LC/MS/MS
- Validovať metódu na stanovenie Beta- agonistov pre ďalšiu maticu – srst' zvierat (LC/MS/MS)

Oddelenie fyzikálnochemických analýz

- Permanentne revidovať dokumentácie súvisiacej s akreditáciou
- Porovnať OIV metódy s STN vo víne a zvalidovať
- Zvalidovať parametre pH (STN ISO 10523), vodivosť (STN EN 27888) a amónne ióny (STN ISO 7150-1), vo vodách

Oddelenie senzorickej analýzy

- Zaviesť metódu na senzorické hodnotenie vody
- Zúčastniť sa na vzdelávacích aktivitách v oblasti senzorickej analýzy

Certifikačný orgán pre certifikáciu osôb vykonávajúcich senzorické posudzovanie potravinárskych a poľnohospodárskych výrobkov

- Zapracovať opodstatnené pripomienky z dotazníkov spokojnosti zákazníka do štandardných pracovných postupov CO
- Zapracovať preskúšavanie chýb vína do ŠPP CS 04
- Zapracovať do ŠPP CS 01 a 02 skúšku na preskúšanie hmatového zmyslu
- Zaktualizovať www. stránku minimálne štvrťročne
- Informovať zákazníkov o termínoch konania skúšok aj na webovej stránke ústavu

Útvar riadenia kvality

- Zabezpečiť bezproblémový priebeh všetkých auditov SNAS súvisiacich s dohľadom Skúšobných laboratórií a Certifikačného orgánu pre certifikáciu osôb vykonávajúcich senzorické posudzovanie potravinárskych a poľnohospodárskych výrobkov
- Zaktualizovať software na hodnotenie dodávateľov cez intranetovú sieť organizácie
- Zefektívniť systém písania výročných správ o činnosti organizácie a činnosti národných referenčných laboratórií

Publikačná činnosť pracovníkov ŠVPÚ Bratislava

- ŠKARKOVÁ, A., GAŠPAR, G., SÁSIK, M. Výskyt salmonel u hydiny Gallus Gallus a moriek v Slovenskej republike v rokoch 2006 - 2010, Zoonózy - spoločná ochrana zdravia ľudí a zdravia zvierat, Zborník abstraktov 2011.
- ŠKARKOVÁ, A., GAŠPAR, G., SÁSIK, M. Zoonoses Monitoring Trends and sources of zoonoses and zoonotic agents in humans, foodstuffs, animals and feedingstuffs Slovakia 2010, EFSA 2011.
- ŠKARKOVÁ, A., Surveillance salmonel, prehľad výskytu zo zvierat, potravín a krmív podklady pre Ministerstva a pôdohospodárstva a rozvoja vidieka. In: Správa o zoonózach a pôvodcoch zoonóz v SR za rok 2010, ISBN 978-80-970360-2-7, s. 16 - 40. 2011.
- SÁSIK, M., Rezistencia Salmonella spp., voči antimikrobiálnym látkam. In: Správa o zoonózach a pôvodcoch zoonóz v SR za rok 2010, ISBN 978-80-970360-2-7. s.41 - 52. 2011
- BELADIČOVÁ, V., VALENTOVÁ, D. Ovládajú nás parazity?, Zoonózy - spoločná ochrana zdravia ľudí a zdravia zvierat, Zborník abstraktov 2011
- ONDRISKA, F., MAČUCHOVÁ, K., MELICHEROVÁ, J., BELADIČOVÁ, V., VALENTOVÁ, D., Toxokaróza v podmienkach Bratislavy a vybraných miest západného Slovenska, Zoonózy - spoločná ochrana zdravia ľudí a zdravia zvierat, Zborník abstraktov 2011.
- JANČOVIČOVÁ, J. - STARUCH, L. Porovnanie trhu členských štátov EU v segmente vybraných korenín pomocou inštrumentálneho a senzorického prístupu. In: Stretnutie mladých vedeckých pracovníkov v potravinárstve: IV. vedecká konferencia, Košice, 10.-11. november 2011.-: UVLF v Košiciach, 2011.-ISBN 978-80-970552-2-6.-S.69.
- JANČOVIČOVÁ, J. - STARUCH, L. Senzorické hodnotenie vybraných šuniek kategórie štandard.In: Ingrovy dny: XXXVII. Seminár o jakosti potravín a potravinových surovín, Brno, 3. marec 2011-: Mendelova univerzita v Brne, 2011
- MIŠŠÍK, J. - PUSKEILER, E. - BÍREŠ, J. 2011. Príspevok k hodnoteniu vplyvu nehody jadrovej elektrárne Fukushima Dai-Iči na situáciu na Slovensku. In Slovenský veterinársky časopis. ISSN 1335-0099, roč. 36, 2011, č. 2, s. 66-69
- MIŠŠÍK, Juraj. V krajine jadrového slnka. Katastrofa - názor odborníka. In Zdravie.

Aktívna prednášková činnosť a účasť na workshopoch

Pracovníci ústavu v roku 2011 vykonali nasledovné externé prednášky a aktívne sa zúčastnili na:

- Výskyt salmonel u hydiny Gallus Gallus a moriek v Slovenskej republike v rokoch 2006 - 2010, odborný seminár Zoonózy – spoločná ochrana zdravia ľudí a zdravia zvierat, Škarková A., Gašpar G., Sásik M., október, 2011 Bratislava
- EURL – Salmonella workshop XVI, Sásik, M., máj 2011, Zandvoort, Holandsko
- Seminár EFSA, Beladičová V., máj 2011, Bratislava
- Ovládajú nás parazity?, Zoonózy - spoločná ochrana zdravia ľudí a zdravia zvierat, Beladičová V., Valentová D., október 2011, Bratislava
- Toxokaróza v podmienkach Bratislavy a vybraných miest západného Slovenska, Zoonózy - spoločná ochrana zdravia ľudí a zdravia zvierat, Ondriska F., Mačuhová K., Melicherová J., Beladičová V., Valentová D., október 2011, Bratislava
- EURL for bovine Tuberculosis (M. bovis) workshop, Pavle, P., december 2011, Madrid, Španielsko
- EURL pre parazity workshop Beladičová V., Pavle P., máj 2011, Rím, Taliansko
- Školenie pracovníkov bitúniku (Galanta) pre vykonávanie metodiky k metóde na vyšetrenie trichinel podľa Nariadenia vlády SR č. 285/2003 Z.z. O vyšetrení čerstvého mäsa na trichinely a Metodického pokynu ŠVPS SR č. 3/2004 Beladičová V., Valentová D., 13.1. 2011
- Školenie pracovníkov bitúniku (Šaľa) pre vykonávanie metodiky k metóde na vyšetrenie trichinel podľa Nariadenia vlády SR č. 285/2003 Z.z. O vyšetrení čerstvého mäsa na trichinely a Metodického pokynu ŠVPS SR č. 3/2004 Beladičová V., Valentová D., 10.3. 2011
- Školenie pracovníkov RVPS Nové Mesto nad Váhom, Nové Zámky, Komárno, Šaľa, Senec, Dunajská Streda, Trenčín, Topoľčany a Nitra pre vykonávanie metodiky k metóde na vyšetrenie trichinel podľa Nariadenia vlády SR č. 285/2003 Z.z. O vyšetrení čerstvého mäsa na trichinely a Metodického pokynu ŠVPS SR č. 3/2004 Beladičová V., Valentová D., 10.11., 24.11., 1.12. a 8.12. 2011
- Hygiena AlimentorumXXXII 11.-13.máj 2011, A. Šlezárová: Mäsové výrobky a farbivá

- Kvalita mäsových výrobkov (Ing.Kučeráková S.,Ing.Palacková J.), IVVL Košice 2. – 3. jún 2011
- Prezentácia senzorických nálezov u hydiny pri ich vyhodnocovaní podľa NK(ES)č.543/2008 (Ing.Kučeráková S.)
- Prezentácia činnosti NRL na cudziu vodu za rok 2010 – (Ing.Kučeráková S.) Modra , 27. január 2011
- EURL-Workshop 2011- on Technical, Analytical and Statistical Issues, NRL Berlín, Nemecko, RNDr. Ivičičová, 3.-6. máj 2011
- EURL annual meeting and workshop, RIKILT – Institute of Food Safety, Wageningen, Holandsko, RNDr. Ivičičová, 31.10.-2.11.2011
- 3rd Joint Workshop of the EURLs, NRLs and OfLs for Pesticide Residues in Food and Feed, Freiburg, Germany, RNDr. Ďurčanská, Ing. Tóthová, Ing. Pigošová 27-28 september 2011
- RNDR. Ivičičová: Klinické prejavy účinkov hormonálnych látok, 1.12.2011, porada ŠVPS SR, Košice (prednáška)
- Výsledky pesticídov v roku 2010, porada s inšpektormi RVPS a KVPS, február 2011, Bratislava, Banská Bystrica, Prešov

Spolupráca s ostatnými organizáciami a poradenská činnosť

- Parazitologický ústav Slovenskej akadémie vied – surveillance helmintozoonóz, monitoring dirofilariózy, identifikácia druhov rodu Trichinella
- Veterinárna nemocnica Vetpoint – spolupráca pri monitoringu gastrointestinálnych parazitóz mäsožravcov Bratislavy
- Parazitologický ústav LFUK (RNDr. Jalili, PhD) - odborné konzultácie a spolupráca pri prednáškach
- Národné referenčné centrum pre salmonelózy Úradu verejného zdravotníctva, Bratislava - MUDr. D. Gavačová.- naďalej pokračuje spolupráca pri monitorovaní a zisťovaní ciest šírenia sa salmonel, najmä multirezistentných, ďalej pri vyhľadávaní a objasňovaní zdrojov epidémií, vrátane využitia metód genetickej identifikácie.
- Katedra molekulárnej biológie Prírodovedeckej Fakulty Univerzity Komenského, Bratislava – RNDr. H. Drahovská - spolupráca pri genetickej identifikácii salmonel a ich vlastností
- Štátny veterinárny ústav, Praha – MVDr. I. Bernardyová, MVDr. T. Černý - spolupráca pri výmene skúseností vykonávaných činností na národnej úrovni
- Slovenská Zdravotnícka Univerzita, Bratislava, PharmDr. L. Majtánová - spolupráca pri fagotypizácii Salmonella Enteritidis a Salmonella Typhimurium
- Prírodovedecká Fakulta Univerzity Komenského, Bratislava, Ing. Sulo - spolupráca na typizácii mykoplazmiem metódou Real - Time PCR
- Výskumný ústav veterinárneho lekárstva, Brno, Prof.MVDr.Pavlík - spolupráca pri monitoringu paraTBC u divožijúcich zvierat
- Lekárska fakulta Univerzity Komenského v Bratislave: spolupráca s Doc. Guryčovou pri spracovaní podkladov pre surveillance tularémie a spolupráca s prof. Bakošom pri spracovaní podkladov pre surveillance leptospiróz.
- Pracovníci oddelenia hygieny potravín poskytovali poradenskú službu formou konzultácií osobne aj telefonicky s výrobcami, dovozcami, distribútormi, inšpektormi veterinárnej a potravinovej služby. V súvislosti s metodikou na stanovenie obsahu vody v hydínovom mäse oddelenie spolupracovalo so „Státní veterinární ústav Jihlava ČR, Národní referenční laboratoř pro monitoring cudzej vody v hydine, Ing. H. Čurdová“ a so Státní veterinární ústav Olomouc, RNDr. M. Koláčková

- Denník Pravda - Test pražených zmesových mletých a rozpustných káv, Ing. Jančovičová, Ing. Paulusová, 10.2.2011, ŠVPÚ Bratislava
- ASS, Test magazín STV, Test čierneho korenia z rôznych štátov EU, Ing. Jančovičová, Ing. Paulusová, marec 2011, ŠVPÚ Bratislava
- Denník Pravda - Test tepelne opracovaných solených mias, Ing. Jančovičová, Ing. Paulusová, 15.4.2011, ŠVPÚ Bratislava
- COOP Jednota Slovensko, s.d.- spolupráca pri zabezpečení odbornej degustácie Zlatá réva 2011, Ing. Jančovičová, október 2011, Bratislava
- STU - Ing. Hrouzková, PhD, problematika stanovenia RP v rastlinných maticiacach
- ŠVPS SR - plán činnosti na rok 2011 a zasielanie výsledkov monitoringu RP 2010 na EFSA
- Inspekta, ÚKSUP
- Úrad verejného zdravotníctva SR - stretnutie zainteresovaných organizácií k riešeniu rádiologickej situácie na Slovensku po havárii v japonskej jadrovej elektrárni Fukushima, Bratislava 18.3.2011, RNDr. J. Miššík

Medzilaboratórne porovnávacie skúšky

V rámci systematickej kontroly kvality práce sa v roku 2011 akreditované skúšobné laboratória ŠVPÚ Bratislava zúčastnili 74 medzilaboratórnych testov s 238 analytmi, resp. parametrami, organizovaných FAPAS, FEPAS, GeMMA, VÚVH, ÚKZÚZ Brno a inými organizáciami, s výbornými výsledkami.

5 Rozpočet organizácie

Ekonomický rozbor – podklad k štátnemu záverečnému účtu 2011

Dňa 31.12.2010 bol medzi MPRV SR a Štátnym veterinárnym a potravinovým ústavom Bratislava uzatvorený „Kontrakt o poskytnutí bežného transferu účelových činností pre rok 2011“. Na základe tohto kontraktu boli pre ŠVPÚ Bratislava stanovené záväzné úlohy a limity uvedené v tabuľke č.1.:

Tabuľka 1 Záväzné úlohy a limity

P.č.	Názov účelovej činnosti	Doba riešenia	Výška bežného transferu v €
1	Potravinový dozor	I. – XII.2011	965 620
2	VPO	I. – XII.2011	167 628
3	Zabezpečenie činnosti národných referenčných laboratórií	I. – XII.2011	164 808
	Spolu		1 298 056

Dodatkom č. 1 zo dňa 22.6.2011 bol kontrakt medzi MP SR a ŠVPÚ Bratislava upravený v časti „Predmet činnosti“ nasledovne

Tabuľka 2

P.č.	Názov účelovej činnosti	Doba riešenia	Výška bežného transferu v €
1	Potravinový dozor	I. – XII.2011	965 620
2	VPO	I. – XII.2011	188 126
3	Zabezpečenie činnosti národných referenčných laboratórií	I. – XII.2011	164 808
	Spolu		1 318 554

Posledná úprava kontraktu na rok 2011 bola vykonaná dodatkom č. 2 zo dňa 18.10.2011 nasledovne:

Tabuľka 3

P.č.	Názov účelovej činnosti	Doba riešenia	Výška bežného transferu v €
1	Potravinový dozor	I. – XII.2011	965 620,00
2	VPO	I. – XII.2011	167 628,00
3	Zabezpečenie činnosti národných referenčných laboratórií	I. – XII.2011	185 306,00
	Spolu		1 318 554,00

Tieto prostriedky boli určené na obdobie celého roka 2011 vrátane Detašovaného skúšobného laboratória v Nitre.

Z uvedeného vyplýva, že transfer účelových činností sa oproti predchádzajúcemu roku 2010 znížil o 189 660 eur (pokles o 12,6 %).

Skutočné finančné plnenie programov a úloh, vykazované jednotlivým RVPS SR vo forme tzv. „odpočtov“ v porovnaní s plánom (v eurách) je uvedené v tabuľke 4.

Tabuľka 4

v €

Program	Plán	Skutočnosť	Rozdiel
Potravinový dozor	965 620,00	965 620,00	0
VPO	167 628,00	167 628,00	0
Národné referenčné laboratória	185 306,00	185 306,00	0
Celkom	1 318 554,00	1 318 554,00	0

Z uvedeného vyplýva, že úlohy jednotlivých programov – PD, VPO a NRL boli splnené.

Plnenie finančného plánu k 31.12. 2011

Celkovú úroveň hospodárenia, výšku výkonov, nákladov podľa položiek a dosiahnutý hospodársky výsledok – v roku 2011 strata vo výške -64 tis. eur dokumentuje tabuľka 5.

Tabuľka 5

Výkony (v tis. €)	2 011	2 010	2011 – 2010	Index 2011/2010
Tržby z predaja služieb	890	993	-103	0,90
Úroky a kurzové zisky		-		
Iné ostatné výnosy	517	410	107	1,26
Prevádzkové dotácie	1 319	1 508	-189	0,87
Výkony celkom	2 726	2 911	-185	0,94
Náklady				
Spotreba materiálu	475	598	-123	0,79
Spotreba energie	211	189	22	1,12
Opravy a udržovanie	13	19	-6	0,68
Cestovné	10	8	2	1,25
Náklady na reprezentačné	-	-	-	-
Ostatné služby	160	207	-47	0,77
Mzdové náklady	943	840	103	1,12
Zákonné sociálne poistenie	394	438	-44	0,90
Prídel do sociálneho fondu	52	54	-2	0,96
Dane a poplatky	9	5	4	1,80
Odpis nevymožiteľných pohľadávok	-	-	-	-
Kurzové straty	-	-	-	-
Ostatné finančné náklady	6	14	-8	0,43
Ostatné prevádzkové výdavky	36	-	36	-
Odpisy DHM	481	538	-57	0,89
Náklady celkom	2 790	2 910	-120	0,96
Z i s k (+) S t r a t a (-)	-64	+1	-65	

Výkony

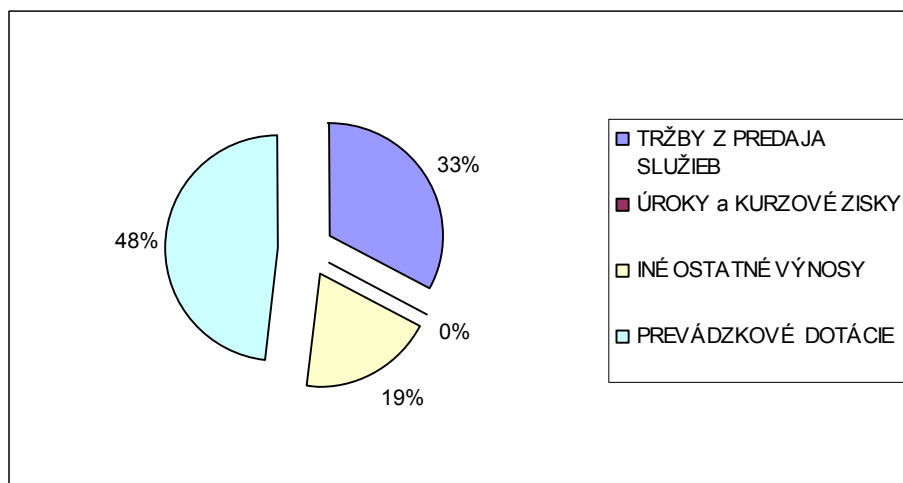
Celkové výkony - príjmy zaúčtované v roku 2011 dosiahli výšku 2 726 tis. €, V porovnaní s rokom 2010 je to pokles o 185 tis. €. V tejto sume sú zahrnuté aj príjmy detašovaného skúšobného laboratória v Nitre.

Plnenie výkonov – príjmov podľa položiek (v tis. €) je v uvedené v tabuľke 6.

Tabuľka 6

Tržby z predaja služieb	890
Úroky + Kurzový zisk	0
Ostatné výnosy	517
Prevádzkové dotácie - bežný transfer	1 319
Výkony - príjmy celkom:	2 726

Podiel jednotlivých druhov príjmov na celkových výkonoch dokumentuje aj *graf 1*.

Graf 1, Podiel jednotlivých druhov príjmov na celkových výkonoch

Celkové čisté výkony na jedného pracovníka (vrátane odpočtov) z priemerného prepočítaného stavu 118 pracovníkov za rok 2011 dosiahli výšku 23 102 eur (v roku 2010 – 23 667 eur, t.j. pokles o 565 eur).

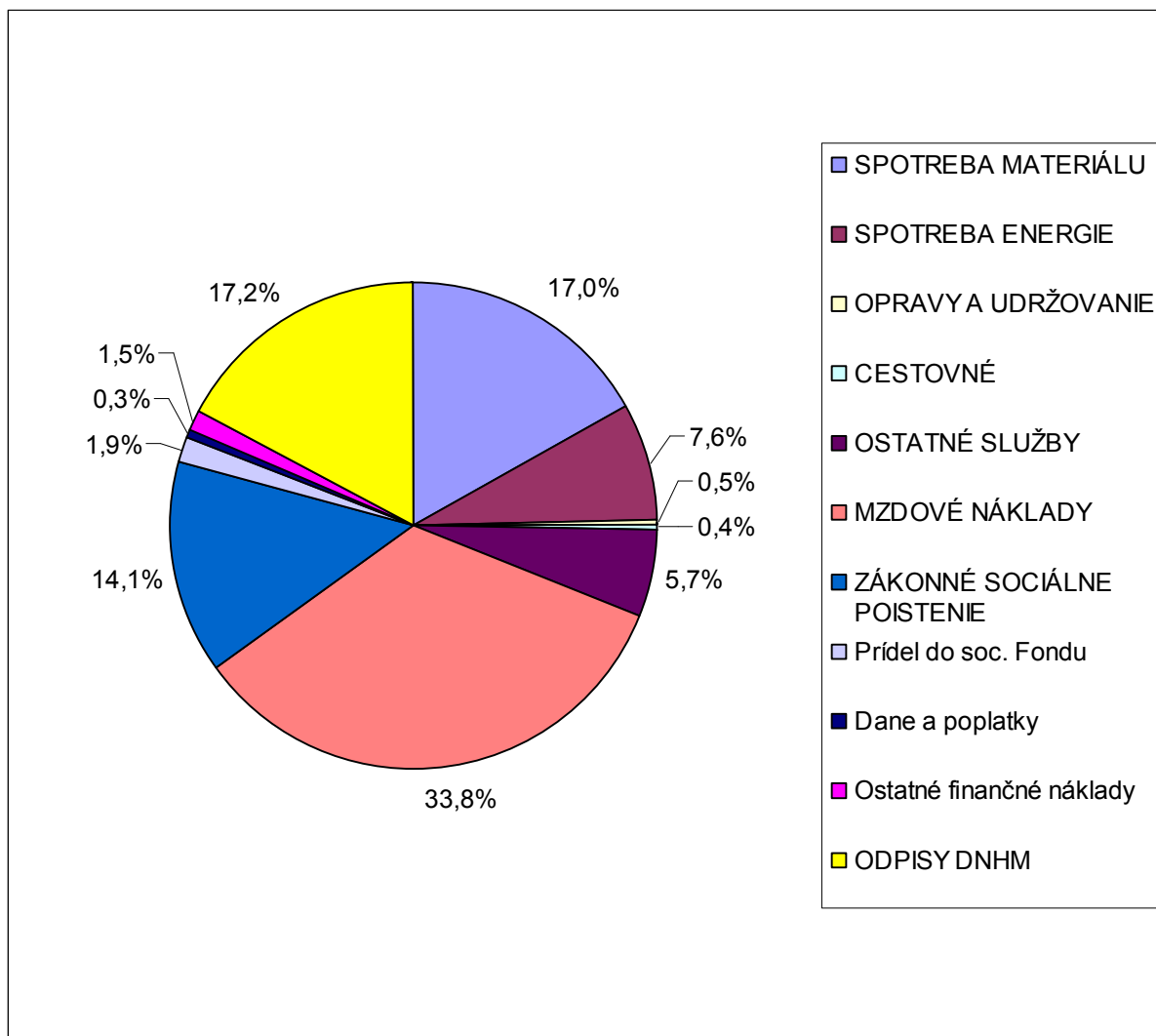
Náklady

Celkové náklady ŠVPÚ Bratislava predstavovali v roku 2011 výšku **2 790 tis. eur**. V porovnaní s predchádzajúcim rokom 2010, kedy dosiahli výšku 2 910 tis. eur poklesli o **120 tis. eur**. V týchto nákladoch sú zahrnuté aj náklady detašovaného skúšobného laboratória v Nitre.

Štruktúra nákladov podľa zoskupenia položiek rozpočtovej skladby za celý ústav je uvedená (v tis. eur) v tabuľke 7.

Tabuľka 7

Náklady	2011
Spotreba materiálu	475
Spotreba energie	211
Opravy a udržovanie	13
Cestovné	10
Náklady na reprezentačné.	0
Ostatné služby	160
Mzdové náklady	943
Zákonné sociálne poistenie	394
Prídel do sociálneho fondu	52
Dane a poplatky	9
Odpis nevymožiteľných pohľadávok	0
Kurzové straty	0
Ostatné finančné náklady	42
Ostatné prevádzkové výdavky	0
Odpisy DHNM	481
Náklady celkom	2 790

Graf 2, Grafické znázornenie nákladov podľa štruktúry v %

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že najvyšší podiel na celkových nákladoch predstavujú náklady práce 33,8 % (r. 2010 - 44,0%), spotreba materiálu 17,0 % (r. 2010 – 20,5 %), odpisy HaNIM 17,3 % (r. 2010 - 18,5 %) , ostatné služby 5,7 % (r. 2010 – 7,1 %) a energie 7,6 % (r. 2010 – 6,5 %).

Hospodársky výsledok

Porovnaním celkových výnosov roku 2011, ktoré dosiahli výšku 2 726 tis. eur s celkovými nákladmi 2 790 tis. eur je konečným hospodárskym výsledkom ŠVPÚ Bratislava strata vo výške -64 tis. eur.

Štruktúra a počet zamestnancov:

Tabuľka 8

	Skutočný počet zamestnancov			
Názov organizácie:	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	2011 prepočítaný stav
ŠVPÚ Bratislava	149	138	124	118

Tabuľka 9

Kvalifikačné zloženie zamestnancov

Celkový počet prac.	Vysokoškolsky vzdelaní	Vysokoškolsky vzdelaní	Stredoškolsky vzdelaní	Stredoškolsky vzdelaní	Pomocný personál	Pomocný personál
	Veterinármi lekári	iní	laboranti	iní	vodiči	Iní
118	20	35	40	6	3	14

Majetok (eur)

Tabuľka 10

účet	názov	2011	2010	Index 2011/2010
013	Software	-	-	
018	DDNM	-	-	
021	Stavby	1 479 799	1 630 879	0,91
022	Stroje	394 052	667 417	0,59
023	Dopravné prostriedky		-	
028	Drobný DHM		-	
029	Ostatný DHM		-	
031	Pozemky	348 196	348 196	1,00
Spolu		2 222 047	2 646 492	0,84

Pohľadávky a záväzky (eur)

Tabuľka 11

Účet	názov	2011 (k 31.12.)	2010 (k 31.12.)	Index 2011/2010
311	Pohľadávky	267 953	264 425	1,01
321	Záväzky	58 534	48 252	1,21

Zásoby (v eur)*Tabuľka 12*

Účet	názov	2011 (k 31.12.)	2010 (k 31.12.)	Index 2011/2010
112	Materiál na sklade	13 467	16 435	0,82

6 Personálne zabezpečenie

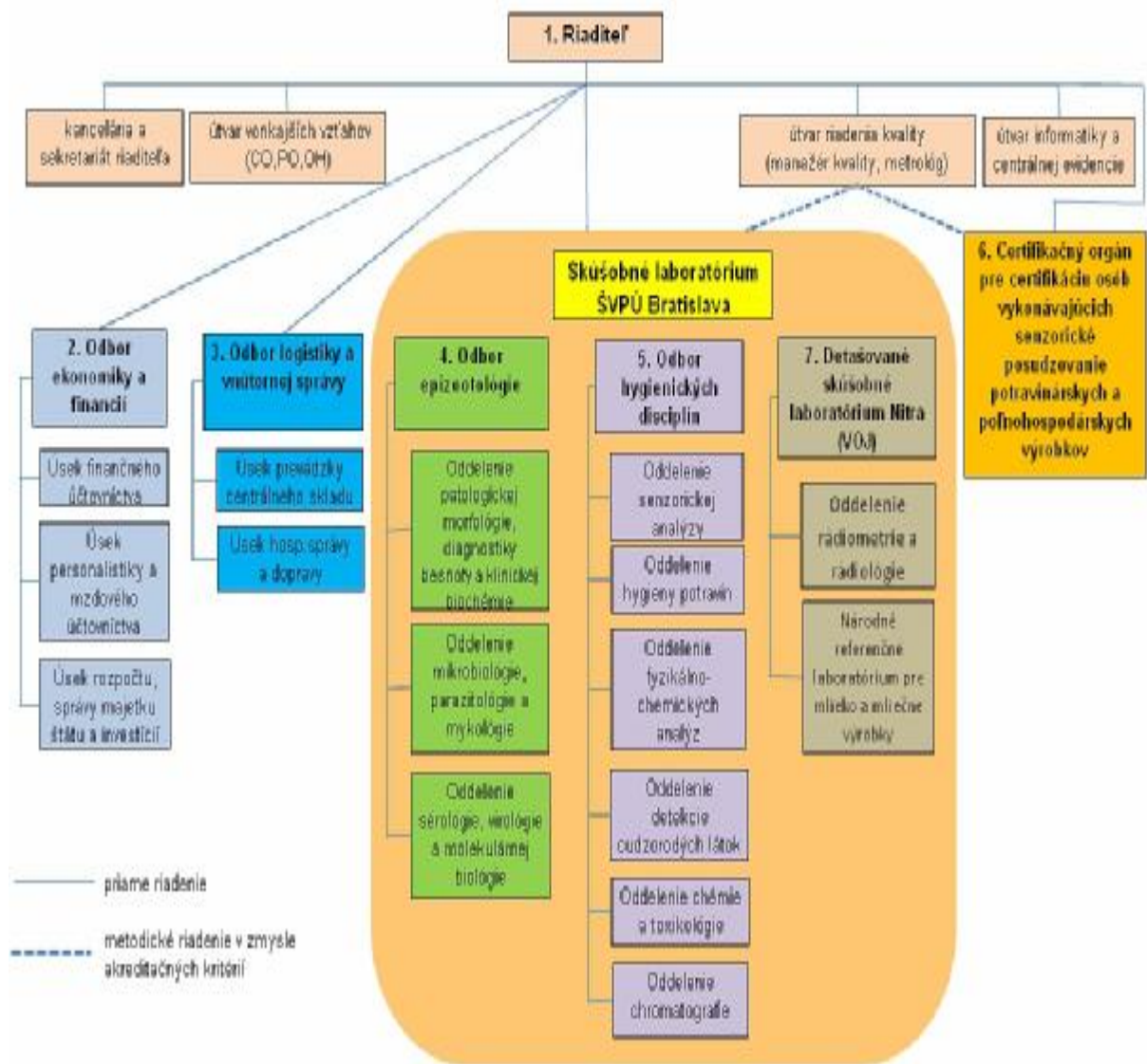
6.1 Vedúci pracovníci (Vedenie ústavu)

Riaditeľ ŠVPÚ Bratislava do 1.3.2012:	MVDr. Jaroslav Bello , PhD.
Poverený riaditeľ od 1.3.2012:	MVDr. Pavol Štefánik
Vedúci odboru ekonomiky a financií:	Ing. Pavol Solanka
Manažér kvality:	Ing. Ľubica Štullerová
Metrológ:	Ing. Oľga Kovárová
Vedúca Skúšobného laboratória a odboru hygienických disciplín:	MVDr. Alexandra Šlezárová
Vedúca odboru epizootológie:	MVDr. Ľudmila Šedivá
Vedúci odboru logistiky a vnútornej správy:	Milan Chrenka
Vedúci oddelení:	
MVDr. Pavol Štefánik	vedúci oddelenia patologickej morfológie diagnostiky, besnoty a klinickej biochémie
MVDr. Alena Škarková	vedúca oddelenia mikrobiológie, parazitológie a mykológie
MVDr. Ľudmila Šedivá	vedúca oddelenia serológie, virológie, a molekulárnej biológie
Ing. Jarmila Sládečková	vedúca oddelenia detekcie cudzorodých látok
Ing. Silvia Kučeráková	vedúca oddelenia hygieny potravín
Ing. Yveta Vojsová	vedúca oddelenia chémie a toxikológie
Ing. Jarmila Budajová	vedúca oddelenia fyzikálno-chemických analýz
RNDr. Jarmila Ďurčanská	vedúca oddelenia chromatografie
Ing. Jana Jančovičová	vedúca oddelenia senzorickej analýzy a Certifikačného orgánu

Detašované skúšobné laboratórium Nitra:

MVDr. Stanislava Zubrická	vedúca Detašovaného skúšobného laboratória
RNDr. Juraj Miššík	vedúci oddelenia rádiometrie a rádiológie

6.2 Organizačná štruktúra ŠVPÚ Bratislava

6.3 Organizačné členenie ŠVPÚ Bratislava

1. Riaditeľstvo	7	/ 4 VŠ + 3 SŠ/
<ul style="list-style-type: none">• kancelária a sekretariát riaditeľa• útvar riadenia kvality• útvar vonkajších vzťahov• útvar informatiky a centrálnej evidencie		
2. Odbor ekonomiky a financií	6	/ 2 VŠ + 4 SŠ/
<ul style="list-style-type: none">• úsek finančného účtovníctva• úsek personalistiky a mzdového účtovníctva• úsek rozpočtu, správy majetku štátu a investícií		
3. Odbor logistiky a vnútornej správy	10	/ 1 SŠ + 9 ZŠ /
<ul style="list-style-type: none">• úsek hospodárskej správy• úsek prevádzky centrálného skladu		
4. Certifikačný orgán	2	/ 2 VŠ /
5. Odbor epizootológie	23	/ 14 VŠ + 9 SŠ /
<ul style="list-style-type: none">• oddelenie patologickej morfológie, diagnostiky besnoty a klinickej biochémie• oddelenie mikrobiológie, parazitológie a mykológie• oddelenie sérologie, virológie a molekulárnej biológie		
6. Odbor hygienických disciplín	58	/ 28 VŠ + 25 SŠ + 5 ZŠ /
<ul style="list-style-type: none">• oddelenie senzorickej analýzy• oddelenie hygieny potravín• oddelenie fyzikálno-chemických analýz• oddelenie detekcie cudzorodých látok• oddelenie chémie a toxikológie• oddelenie chromatografie		
7. Detašované skúšobné laboratórium Nitra	12	/ 5 VŠ + 4 SŠ + 3 ZŠ /
<ul style="list-style-type: none">• oddelenie rádiometrie a radiológie• NRLM		
<u>Celkom</u>	118	/55 VŠ + 46 SŠ + 17 ZŠ/

Legenda: ZŠ – pracovník so základným vzdelaním
SŠ – pracovník so stredoškolským vzdelaním
VŠ – pracovník s vysokoškolským vzdelaním

6.4 Zvyšovanie a udržiavanie odbornosti

Zvyšovanie a udržiavanie odbornosti pracovníkov ŠVPÚ bolo zabezpečované na viacerých úrovniach:

- **interné semináre** - tematické okruhy boli zvolené zo základného okruhu problematiky laboratórií – aktuálna odborná problematika, systém kvality (akreditácia, metrologia, školenia interných audítorov) – vid'. ročné plány interného vzdelávania, účasť na odborných konferenciách, prednáškach, školeniach, kurzoch a seminároch poriadaných inými organizáciami – vid'. **Externé vzdelávanie** pracovníkov
- **stážový pobyt** na obdobných odborných pracoviskách:
Mgr. Beňová, Kurz- Milk Spieces Identification using Isoelectric Focusing of γ -Caseins, Universitat fur Bodenkultur Wien, Rakúsko, 28.-30.6.2011
- **doktorantské štúdium** - RNDr. J.Miššík, Katedra chémie, FBP SPU Nitra

Realizujeme v praxi jednu z požiadaviek normy na akreditáciu skúšobných laboratórií STN EN ISO/IEC 17025:2005 – **hodnotenie efektívnosti vzdelávania** pracovníkov a to nasledovným spôsobom - o každom externom školení podáva pracovník informácie na pravidelných interných seminároch, s dôrazom na zhodnotenie prínosu vzdelávacej aktivity pre samotného pracovníka a ústav a okrem toho na „preskúmaní manažmentom“, ktoré sa vykonáva začiatkom každého roka, vedúci oddelení zhodnotili celý proces vzdelávania pracovníkov svojho oddelenia, najmä so zreteľom na efektívnosť vynaložených prostriedkov, ako aj svoje požiadavky na zabezpečovanie ďalšieho odborného rastu svojich pracovníkov v nasledujúcom roku. Na základe toho manažér kvality vypracoval plán ďalšieho vzdelávania.

Plán interného vzdelávania pracovníkov na rok 2011

- **1január:**
 - Príprava na audit - *Systém kvality a metrológia v SL - STN EN ISO/IEC 17 025:2005*
 - Ing. Štullerová, Ing. Kovárová (povinná účasť všetkých pracovníkov vykonávajúcich akreditovanú činnosť – prvá polovica pracovníkov)
- **február:**
 - Príprava na audit - *Systém kvality a metrológia v SL - STN EN ISO/IEC 17 025:2005*
 - Ing. Štullerová, Ing. Kovárová
(povinná účasť všetkých pracovníkov vykonávajúcich akreditovanú činnosť – druhá polovica pracovníkov)
- **marec:**
 - Kvalita mäsových výrobkov* – Ing. Palacková
- **apríl:**
 - *Nový prístup k vypočtu neistoty merania pre multirezidualne metódy na stanovenie rezidui pesticidov* - RNDr. Ďurčanská pre pracovníkov chromatografie a CL+ pozvaných hostí z iných inštitúcií (SVPS, zdravotníci)
 - *Školenie BOZP*, p. Holba
- **máj:**
 - *Rastliny v medicíne* - MVDr. Pastieriková
 - *Rádioaktívne Céziom v lesnom ekosystéme* - RNDr. Miššík
 - *Serovary salmonel typizované v NRL salmonelóz v roku 2010* - MVDr. Škarková
- **jún:**
 - *Mäsové výrobky a farbivá* - MVDr. Šlezárová Alexandra
 - *Tvorba kontaminujúcich rádionuklidov pri prevádzke tlakovodných reaktorov a varných reaktorov* - RNDr. Puskeiler
- **september:**
 - *Výživové a zdravotné tvrdenia, skúsenosti z praxe* - Ing. Budajová
 - *Senzorika a označovanie potravín živočíšneho pôvodu* - MVDr. Kazarková, Ing. Kučeráková
 - *Hygienické predpisy pre potraviny živočíšneho pôvodu* - MVDr. Zubrická
- **október:**
 - *Tuberkulóza – máme sa čoho obávať?* – MVDr. Pavle
 - *Školenie systém kvality a metrológia v SL - STN EN ISO/IEC 17 025:2005* - Ing. Štullerová, Ing. Kovárová
- **november:**

- *Rýchle metodiky pre stanovenie Stroncía 89 a 90* - RNDr. Comendeiro

- **december:**

- *PCR a jej netradičné využitie* - MVDr. Pavle

- *Preškolenie interných audítorov (povinná účasť všetkých menovaných interných audítorov)* - Ing. Štullerová

Ku každému semináru boli aktuálne pripojené informácie zamestnancov z externých vzdelávacích aktivít – workshopov, konferencií, školení, seminárov a služobných ciest.

Externé vzdelávanie pracovníkov v roku 2011

- Cudzia voda v hydínovom mäse – 4.apríl 2011 Brusel (Ing.Kučeráková s., Ing.Vojsová Y.)
- Alergény 2011 – 16.jún 2011(Ing. Kučeráková, MVDr.Šlezárová, MVDr. Šedivá, Ing. Vojsová, MVDr. Šlezárová)
- Správne meranie pH a vodivosti – ako na to 28.9.2011, Metrohm Slovensko Bratislava (Ing.J.Minárová, J.Vadovičová)
- Zoonózy-Spoločná ochrana zdravia ľudí a zdravia zvierat – 19.10.2011 (Ing.Kučeráková, MVDr.Kazarková)
- Degustácia vín VINUM SUPERBUM 2011, Ing. Jančovičová, člen organizačného výboru, 21.3.2011, Nitra
- Limbašský čepák 2011 - ochutnávka hroznových vín, Ing. Jančovičová, 30.3.2011, Limbach
- Novinky v chromatografii, DIONEX, Ing. Paulusová, 5.4.2011, Bratislava
- Medzinárodná prehliadka vín Tokaj 2011 , Ing. Jančovičová, 28.4.2011, Viničky
- Červené víno a taníny, nepovolené enologické postupy pri výrobe vín SNIF NMR. Príprava novely zákona o vinohradníctve a vinárstve, Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov, Ing. Jančovičová, p. Petříková,18.-19.5.2011, Košice
- Medzinárodná prehliadka vín MUVINA 2011, Ing. Jančovičová, 8.-10.6.2011, Prešov
- Zlatá réva 2011, Coop Jednota Bratislava, Ing. Jančovičová, 19.10.2011, Bratislava
- Stretnutie mladých vedeckých pracovníkov v potravinárstve, IV. vedecká konferencia, Ing. Jančovičová, 10.-11.11.2011, Košice
- Hodnotenie žltých vín, fortifikovaných, korenených vín a výrobkov vyrobených z vedľajších produktov počas výroby vína, Ing. Jančovičová, p. Fischerová, 5.12.2011, Modra
- VIZE 2011 – seminár firmy Waters, Brno, Česká republika, 22.11.2011, Ing. Kundrliková, RNDr. Ivičičová
- Firemný seminár ChromSpec Slovakia, Konzultačné dni v roku 2011, 1.2.2011, Ing. Sládečková, Ing. Špániková
- Firemný seminár: Novinky v chromatografii 2011, 5.4.2011, Bratislava , firma Amedis, Ing. Sládečková, Ing. Špániková
- Pracovný seminár o Dioxínoch, Národný Kontrolný bod pre vedeckú a technickú spoluprácu s EFSA, 29.3.2011, Bratislava, Ing. Pigošová, Ing. Sládečková

- Firemný seminár: DIONEX DAY - INFO 2011 v iónovej chromatografii, 18.10.2011, Amedis, Bratislava, Ing. Sládečková, Ing. Špániková, Ing. Paulusová
- Firemný seminár: HERMES- Seminár- Analytická sekcia, Bratislava, 27.10.2011, Ing. Špániková, Ing. Sládečková, Ing. Vranková, Ing. Budajová, Ing. Bobuš
- Workshop for Pesticide Residues in Food, EURL, RNDr. Ďurčanská, Ing. Tóthová, Ing. Pigošová, 27.-28.9.2011, Freiburg
- Stretnutie mladých vedeckých pracovníkov, IVVL Košice v spolupráci s kontaktným bodom EFSA MP a RV SR, Ing. Martinkovičová, Ing. Stachová, Ing. Bartaloso­vá, 10-11.11.2011, Košice
- Firemný seminár firmy Metrohm - iónová chromatografia, Ing. Vojsová, Ing. Bartaloso­vá, 20.09. 2011, Bratislava
- Seminár firmy Mettler Toledo - správna titračná prax, 25.10.2011, Bratislava- Ing. Martinkovičová, Ing. Stachová, Ing. Bartaloso­vá
- Školenie Cudzorodé látky – Ing. Budajová
- Označovanie vína, príprava novely zákona o vinohradníctve a vinárstve – Ing. Budajová, Petříková
- Možnosti využitia poznatkov EÚ pre bezpečnosť potravín – Ing. Budajová, MVDr. Pastieriková
- Seminár pH, vodivosť -Fischerová
- Senzorické hodnotenie a analytické roz­bory vín – Petříková, Fischerová
- Školenie „Kontrola ovocných vín, miešaných alkoholických nápojov, liehovín, nealkoholických nápojov, ovocných štiav, korenín a kakaá“ - IVVL Košice- Selecká, Ing. Vranková

7 Ciele a prehľad plnenia

Štátna veterinárna a potravinová správa SR vypracovala „Rozpis záväzných ukazovateľov rozpočtu podľa krajov SR“ Súčasťou týchto záväzných ukazovateľov je i laboratórna diagnostika v oblasti:

- veterinárna prevencia a ochrana
- laboratórna diagnostika na úseku epizootológie
- kontrola orálnej vakcinácie proti besnote
- kontrola chovov hydiny na Salmonelu
- monitoringy:
 - koordinovaný cielený monitoring (KCM)
 - monitoring spotrebného koša (MSK)
 - monitoring lovej zveri (MLZ)
- národný program kontroly rezíduí v živočíšnych surovinách a krmivách
- národný program kontroly rezíduí pesticídov v rastlinných komoditách
- úradná kontrola potravín

Ciele uvedené v „Rozpise záväzných ukazovateľov rozpočtu podľa krajov SR“ vypracované ŠVPS SR splnil ŠVPÚ Bratislava v celom rozsahu.

V rámci **laboratórnej diagnostiky** boli na rok 2011 prijaté nasledovné **ciele**:

Oddelenie sérologie, virológie a molekulárnej biológie:

- vykonávať okrem ročnej internej kontroly objemu mikropipiet aj priebežné kontroly a zavedenie regulačných diagramov
- vypracovať projekt monitoringu mykobakteriôz u divo žijúcich zvierat.
- zaviesť a zvalidovať metodiku stanovenia GMO sóje s označením A - 2704.
- overiť skúšobnú súpravu na diagnostiku enzootickej bovinnej leukózy metódou ELISA INGEZIM BLV COMPAC 2.0.1.2.BLV.K.3

Oddelenie mikrobiológie, parazitológie a mykológie:

- akreditovať metódu "Dôkaz baktérií rodu Brucella"
- akreditovať metódu "Dôkaz baktérií druhov rodu Haemophilus"
- zhodnotiť metódu určovania druhov kvasiniek testom Candidatest21, v prípade overenia výsledkov v praxi - zaviesť ako ŠPP
- pokračovať v monitoringu výskytu dirofilariózy na Slovensku

- prezentovať práce NRL na Workshope organizovanom CRL v Ríme
- absolvovať kruhové testy (dg. Trichinella) organizované CRL v Ríme
- spracovať surveillance toxokarózy a toxaskarózy za rok 2011 pre Parazitologický ústav

Oddelenie chromatografie:

- aktualizovať v Labsysteme katalógy na prípravu správy o pesticídoch na EÚ podľa požiadaviek EFSA
- zaviesť nové pesticídy podľa požiadaviek EK
- prehodnotiť výpočty neistôt pre multireziduálne metódy v zmysle nových poznatkov

Oddelenie chémie a toxikológie:

- stanoviť syntetické sladidlo E 961 Neotam v potravinách a v nápojoch
- stanoviť syntetické sladidlo E 955 Sukralóza v potravinách a v nápojoch
- stanoviť chinín metódou HPLC

Oddelenie hygieny potravín:

Laboratórium chémie:

- doplniť štatistický zoznam (katalóg) z výsledkov a výpočtov množstva mäsa v mäsových výrobkoch vyšetrovaných na oddelení od nadobudnutia platnosti Výnosu 1985/2004-100 pre mäsové výrobky
- doplniť štatistický zoznam (katalóg) hodnôt nemäsových bielkovín (sójových, mliečnych a iných) monitorovaných v mäsových výrobkoch za rok 2010 - 2011
- priebežne získavať výsledky z potravín balených v ochrannej atmosfére podľa metodiky na stanovenie zvyškového kyslíka
- zorganizovať medzilaboratórny test na množstvo mäsa v rámci ústavov ŠVPÚ
- zorganizovať medzilaboratórny test na stanovenie obsahu vody v hydine

Laboratórium mikrobiológie:

- zabezpečiť 2 krát ročne monitoring ovzdušia všetkých laboratórnych priestorov ústavu pomocou zariadenia MAS-100Eco v zmysle Vyhlášky MZ SR č.259/2008 o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia
- zvalidovať metódu membránovej filtrácie na stanovenie Pseudomonas aeruginosa vo vodách
- vypracovať a odskúšať postup konfirmácie pre rod bifidobaktérií
- spolupracovať pri tvorbe Smernice na výpočet neistôt pri mikrobiologických vyšetreniach

Oddelenie detekcie cudzorodých látok:

- zvalidovať ďalšie analyty (α -Zearalenol, β -Zearalenol a Zearalanone) v rámci metódy na Stanovenie zearanolu a ostatných laktónov kyseliny resorcylovej v moči a vo svalu metódou GC-MS (ŠPP 906)
- rozšíriť metódy na stanovenie pesticídov (rastlinné a živočíšne komodity) o ďalšie analyty LC/MS/MS a GC/MS metódou podľa požiadaviek EÚ
- rozšíriť spektra analytov antioxidantov o Terciárny butylhydrochinón (TBHQ) - stanoviť antioxidanty metódou HPLC – ŠPP 620
- zvalidovať nesteroidné protizápalové liečivá a nitroimidazoly metódou LC/MS/MS

Oddelenie fyzikálnochemických analýz:

- permanentne revidovať dokumentáciu súvisiacu s akreditáciou
- porovnať OIV (International organisation of vine and wine) metódy s STN vo víne a zvalidovať
- porovnať metódy a validácia metódy na stanovenie piperínu v čiernom korení (titračná, spektrofotometrická, HPLC)
- doakreditovať metódu na stanovenie avilamycínu metódou HPLC

Oddelenie senzorickej analýzy:

- vypracovať ŠPP upravujúce senzorické skúšanie mäsa a mäsových výrobkov
- účasť na vzdelávacích aktivitách v oblasti senzorickej analýzy

Národné referenčné laboratórium pre mlieko a mliečne výrobky:

- odskúšať stanovenie močoviny v surovom kravskom mlieku pomocou Biolatestu

Certifikačný orgán pre certifikáciu osôb vykonávajúcich senzorické posudzovanie potravinárskych a poľnohospodárskych výrobkov:

- zapracovať opodstatnené pripomienky z dotazníkov spokojnosti zákazníka do štandardných pracovných postupov CO,
- prepracovať „Vypracované študijné materiály“ v ŠPP CS 01 Výber a výcvik kandidátov - víno
- zapracovať preskúšavanie chýb vína do ŠPP CS 04
- aktualizovať www. stránku minimálne štvrťročne
- informovať zákazníkov o termínoch konania skúšok aj na webovej stránke ústavu

Útvar riadenia kvality:

- zabezpečiť bezproblémový priebeh reakreditácie všetkých skúšobných laboratórií ŠVPÚ Bratislava
- zabezpečiť bezproblémový priebeh auditu SNAS súvisiaci s dohľadom Certifikačného orgánu pre certifikáciu osôb vykonávajúcich senzorické posudzovanie potravinárskych a poľnohospodárskych výrobkov
- aktualizovať software na hodnotenie dodávateľov cez intranetovú sieť organizácie

Pri „preskúmaní manažmentom“ (požiadavka normy STN EN ISO/IEC 17025 na akreditované subjekty), sa okrem iných bodov skontrolovalo plnenie týchto cieľov.

Bolo skonštatované, že v plnení zostalo sedem cieľov. Ostatné ciele kvality boli splnené.

8 Hodnotenie a analýza vývoja organizácie

Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava je organizácia s bohatou históriou, počas ktorej prechádzala rôznymi organizačnými zmenami. Boli to najmä zánik a rozčlenenie Ústredného štátneho veterinárneho ústavu na Štátne veterinárne ústavy Bratislava, Dolný Kubín, Michalovce, Zvolen, Košice, Prešov a Žilina, prechod z rozpočtovej na príspevkovú formu hospodárenia a v posledných rokoch hlavne začlenenie laboratórií, v roku 2002 zrušenej Slovenskej poľnohospodárskej a potravinovej inšpekcie (ďalej len SPPI) a v roku 2007 zlúčenie so Štátnym veterinárnym a potravinovým ústavom Nitra.

Obidve tieto organizačné zmeny mali za následok tú skutočnosť, že ŠVPÚ musel zo svojich zdrojov zabezpečiť rekonštrukciu priestorov, prijať do personálneho stavu zamestnancov zrušených organizácií a vykonať presun laboratórnych kapacít (demontáž, montáž, nastavenie a recalibráciu zložitých a drahých prístrojov, likvidáciu preexpirovaných nebezpečných chemických látok, likvidáciu morálne a fyzicky opotrebovaných a vyradených zariadení...).

Predchádzajúce vedenie síce žiadalo zriaďovateľa o finančný príspevok, ktorý by bol určený na túto činnosť, ale aj napriek tomu, že túto žiadosť podporila svojim stanoviskom aj Štátna veterinárna a potravinová správa SR, žiadosti nebolo vyhovené. Síce sa podarilo zabezpečiť rekonštrukciu priestorov najvyššieho podlažia a suterénu laboratórnej budovy, ale vynaložené finančné prostriedky, v sume 9 050 000 Sk, potom chýbali v rozpočte ústavu v nasledujúcich rokoch a ich nedostatok pretrváva dodnes.

Ďalšou závažnou skutočnosťou v činnosti ústavu je každoročné znižovanie príspevku na odbornú činnosť a pritom je potrebné konštatovať, že rozsah poskytovaných vyšetrení sa neznižoval, ale v dôsledku nariadení EÚ a zmien v zákonoch sa ich počet neustále zvyšuje. Z uvedeného vyplýva nutnosť zavádzania stále nových laboratórnych metód a nákupu potrebného prístrojového vybavenia. Každú novú laboratórnu metódu je potrebné validovať a následne akreditovať, čo odčerpáva značné finančné prostriedky. Na ilustráciu uvádzame, že len priame náklady na reakreditáciu v roku 2011 predstavovali sumu 21 800 €.

Do výsledkov hospodárenia veľmi negatívne zasahujú aj odpisy DHIM a DNHIM. Vzhľadom na mimoriadnu zložitosť a vysokú technickú úroveň sú mnohé zariadenia aj veľmi drahé a ich cena sa premieta do nákladov práve vo forme odpisov.

Súhrn všetkých týchto okolností veľmi výrazne ovplyvňuje činnosť ŠVPÚ Bratislava, atmosféru na pracoviskách, ako aj výsledky hospodárenia.

Hodnotenie prínosu organizácie pre občanov a štátnu správu v uplynulom roku

Výsledky objektívnych analýz využívajú nielen orgány ŠVPS SR pre svoju kontrolnú činnosť, ale aj policajný zbor a colná správa pri riešení prípadov spojených s poškodením majetku štátu alebo obyvateľov SR. V roku 2011 bolo z celkového počtu vyšetrených vzoriek na ŠVPÚ Bratislava nevyhovujúcich cca 8 percent.

ŠVPÚ Bratislava v plnom rozsahu rešpektuje požiadavky občanov na objektívne zhodnotenie nimi zakúpených potravín, iného tovaru, ako i úžitkových a domácich zvierat na zdravotnú bezchybnosť alebo zdravotný stav. V súčasnom období, keď mesto Bratislava nemá zabezpečené neškodné odstránenie uhynutých zvierat, ŠVPÚ Bratislava zabezpečuje túto činnosť. V r. 2011 boli poskytované tieto služby pre občanov mesta Bratislava a okolie. V rámci rozšírenia poskytovaných služieb ponúkame zvoz vzoriek a uhynutých zvierat z veterinárnych ambulancií.

Analýza vplyvu ostatných inštitúcií na výsledky organizácie.

ŠVPÚ Bratislava nepociťoval v minulosti dostatočnú pomoc zo strany mesta Bratislava, aj napriek tomu, že vykonáva mnohé nenahraditeľné činnosti v prospech občanov mesta. Na základe jednania s magistrátom mesta Bratislava a starostkou mestskej časti Karlova Ves sa táto problematika začala riešiť v priebehu roku 2011. Výsledky volieb v roku 2010 utlmili čiastočne priebeh jednania, ale v blízkej budúcnosti chceme nadviazať na výsledky prvotného rokovania a navrhnúť formu spolupráce v oblasti veterinárneho zabezpečenia a likvidácie kadáverov domácich zvierat prostredníctvom ŠVPÚ Bratislava.

ŠVPÚ Bratislava vykonáva nenahraditeľnú celoslovenskú činnosť v oblasti:

- detekcie výskytu Salmonel v potravinách a zvieratách. V tejto oblasti je evidovaná výborná spolupráca s obdobnými pracoviskami humánnej služby,
- parazitárne ochorenia – najmä voľne prenosné z človeka na zviera a opačne, Trichinela, Echinococcus, Anisakis,
- rezíduá pesticídov ovocí a zelenine, v cereáliách, krmivách a potravinách živočíšneho pôvodu
- monitoring obsahu cudzej vody v hydínovom mäse,
- monitoring chorôb hydiny (infekcia Salmonell, Mycoplasma gallisepticum a Mycoplasma meleagridis),

- tuberkulóza (*Mycobacterium bovis*) a iné mykobaktérie,
- rezíduá hormonálnych látok u hospodárskych zvierat
- činnosť Národného referenčného laboratória pre mlieko a mliečne výrobky,
- rádiometriu a rádiológiu

Bolo by potrebné zvážiť zo strany zriaďovateľa ústavu výšku pridelených finančných prostriedkov v rámci schváleného kontraktu tak, aby z pohľadu komplexného zabezpečenia hore spomenutých činností mohol ústav svojou činnosťou plnohodnotne zabezpečiť odborné úlohy v rámci ochrany zdravia zvierat a potravinovej bezpečnosti.

V priebehu roku 2011 došlo k stretnutiu predstaviteľov zriaďovateľa, ŠVPS SR a riaditeľov ústavov, kde sa prebral spôsob pridelovania finančných prostriedkov pre jednotlivé ústavy a dospelo sa k záveru, že je potrebné preklasifikovať systém pridelovania finančných prostriedkov.

Analýza vzťahu medzi činnosťami organizácie a zdrojmi ktoré využíva.

Z pohľadu úrovne špičkovej laboratórnej diagnostiky rozhodujúce aspekty predstavujú: personálne obsadenie, prístrojové a priestorové vybavenie a požiadavky na výkon kvalitnej diagnostiky zo strany štátnych orgánov a súkromných objektov. Personálne obsadenie je dostačujúce ako kvantitatívne tak kvalitatívne.

Pretrvávajúcim nedostatkom je nedostatočné priestorové dovybavenie. Ústav má síce projekčne zabezpečené rozšírenie priestorov na skvalitnenie činnosti, ale z dôvodu pozastavenia finančných prostriedkov na kapitálové výdavky, nie je možné v súčasnej dobe realizovať stavebné úpravy. Preto hlavnou úlohou manažmentu ústavu v blízkej budúcnosti je zabezpečenie finančných prostriedkov na dobudovanie laboratórnych priestorov, k čomu by mal napomôcť aj presun laboratórnej činnosti z detašovaného pracoviska v Nitre a uvoľnené priestory poskytnúť na prenájom alebo odpredať a takto usporené finančné prostriedky, vynakladané na prevádzku budovy, v súčinnosti s finančnými prostriedkami pridelenými v rámci kontraktu, efektívne použiť na splnenie stanovenej úlohy. V hodnotenom roku prebehli prvé kroky ohľadom prenájmu, ale až v priebehu roku 2011 sa vyhlásilo osobitné ponukové konanie/OPK, ktorého realizácia v súčasnej dobe prebieha v zmysle príslušného zákona a smerníc.

Záver z analýz

Reorganizačnými zmenami a presunom laboratórnej činnosti z detašovaného pracoviska v Nitre na pracovisko ŠVPÚ Bratislava v priebehu roka 2010, jednoznačne došlo k úspore finančných prostriedkov a zamedzeniu duplicitnej činnosti v rámci ŠVPÚ Bratislava. V hodnotenom období prijatými organizačnými opatreniami sa podarilo ŠVPÚ Bratislava dostať z červených čísel do čiernych t.j. stratu z roku 2007 v sume 427.000 eur eliminovať a dosiahnuť kladný hospodársky výsledok v sume 2.000 eur. Avšak tento výsledok bol dosiahnutý aj za cenu rozviazania pracovného pomeru s 21 zamestnancami. V tomto trende však ústav musí pokračovať aj v priebehu roka 2011, pretože len racionálne ekonomické opatrenia zabezpečia zotrvanie ústavu na laboratórnom diagnostickom poli. Na druhej strane sa treba zamyslieť nad vývojom rapidného znižovania poľnohospodárskej prvovýroby a potravinárskej bilancie v posledných dvoch - troch rokoch .

Úbytok produkcie má za následok zníženie počtu vzoriek dodávaných na laboratórne vyšetrenie a v priamej úmere aj pokles získaných finančných prostriedkov z tržieb. Preto je potrebné zo strany ŠVPS SR a MPRV SR zvážiť potrebu pridelenia dostatočného množstva finančných prostriedkov, aby neutrpela dlhoročnými skúsenosťami získaná erudovanosť pracovníkov a kvalita služieb.

Taktiež je potrebné neustále vyvíjať aktivitu smerom k zriaďovateľovi ohľadom pridelenia finančných prostriedkov na kapitálové výdavky v rámci kontraktu, aby sa mohla zrealizovať prístavba novej laboratórnej budovy, v ktorej sa bude vykonávať odborná laboratórna diagnostika v zmysle požiadaviek nariadení EÚ vrátane zabezpečenia novej laboratórnej techniky.

Absolútnou potrebou je v priebehu roka 2011 jednoznačne stanoviť pravidlá spolupráce medzi zriaďovateľom, ŠVPS SR, ŠVPÚ a ŠVÚ, v ktorých by boli zakotvené jednoznačné kritériá platné pre všetky zúčastnené strany v oblasti kompetencií, prerozdelenia finančných prostriedkov na jednotlivý rok a kontrolu plnenia odborných úloh stanovených v Štatúte a Organizačnom poriadku ústavu.

9 Hlavné skupiny užívateľov výstupov

Výstupy Štátneho veterinárneho a potravinového ústavu Bratislava – Výsledky vyšetrení (Protokoly o skúškach) sú určené a využívané **tromi** skupinami odberateľov. Do **prvej** skupiny patria orgány ŠVPS SR na úseku zabezpečenia veterinárnej ochrany územia SR, na úseku veterinárnej starostlivosti a na úseku úradnej kontroly potravín. Táto skupina predstavuje nosnú zložku príjmov Štátneho veterinárneho a potravinového ústavu Bratislava. **Druhú** najväčšiu skupinu v počte vzoriek aj príjmov tvoria podniky zaoberajúce sa poľnohospodárskou prvovýrobou, ako chovy hovädzieho dobytku, ošípaných a hydiny, pestovatelia krmovín, podniky zaoberajúce sa výrobou, dovozom a predajom potravín, výrobcovia krmných zmesí. V **tretej** skupine sa nachádzajú fyzické osoby, ako súkromní veterinárni lekári a drobní chovatelia úžitkových a spoločenských zvierat, ale taktiež aj Policajný zbor SR a Colná správa SR.

Pri tejto príležitosti je však nutné konštatovať, že medziročný pokles pridelených finančných prostriedkov v rámci uzatvorených kontraktov so zriaďovateľom t.j. MPRV SR ako aj fakturácie zo strany právnických a fyzických osôb, nepostačuje na rozvoj a nákup modernej prístrojovej laboratórnej techniky, obmenu automobilovej techniky na zvoz vzoriek, zabezpečenie odborného vzdelávania odborníkov, zavádzanie nových laboratórnych metód, výkon akreditácií a reakreditácií SNAS-om, čo v konečnom dôsledku má negatívny vplyv na konečný hospodársky výsledok ústavu.

10 Činnost národních referenčních laboratorií a referenčních laboratorií

Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava
Botanická 15, 842 52 Bratislava

Správa o činnosti

**Národné referenčné laboratórium pre organochlórové látky okrem PCB,
organofosfáty, karbamáty a pyretroidy, nesteroidné a protizápalové lieky
a niektoré zakázané látky**

(B2c, B2e, B3a, B3b, A6 – metronidazol, ronidazol, dimetridazol)

**Národné referenčné laboratórium pre rezíduá pesticídov v živočíšnych
komoditách a komoditách s vysokým obsahom tuku
za rok 2011**

MVDr. Alexandra Šlezárová

Referencie:

Zavádzanie a validácia nových metód v referenčnej oblasti, vyšetovanie vzoriek potravín a surovín živočíšneho pôvodu, konfirmácia nadlimitných vzoriek, došetrovanie sporných prípadov, poradenská a konzultačná činnosť.

Nové laboratórne metódy:

- V roku 2011 sme ukončili validáciu a akreditáciu metódy LC/MS/MS pre rezíduá nitroimidazolov (prenos metódy z GC/MS). Metóda bola súčasne rozšírená o rezíduá ipronidazol a hydroxyipronidazol.
- V roku 2011 sme ukončili validáciu a akreditáciu metódy LC/MS/MS pre rezíduá nesteroidných a protizápalových liečiv (prenos metódy z GC/MS). Metóda bola súčasne rozšírená o 6 analytov (oxyphenbutazon, meloxicam, flunixin, carprofen, tolfenamic acid, 5-hydroxyflunixin).

Organizovanie medzilaboratórných porovnávacích testov:

- V roku 2011 sme zorganizovali 1 medzilaboratórny test pre dve štátne laboratóriá v pôsobnosti ŠVPS SR a to ŠVPÚ Dolný Kubín a ŠVPÚ Košice. Test bol zameraný na rezíduá pesticídov a PCB.
- Na základe ponuky z EURL vo Freiburgu (Nemecko) sme týmto laboratóriám ponúkli aj možnosť zúčastniť sa rovnakého testu (PT AO 06 – pesticídy v hydínovom mäse) ako NRL.
Túto ponuku využil len ŠVPÚ Dolný Kubín.
- Okrem toho odporúčame našim laboratóriám účasť v MLT, organizovaných inými organizáciami, napr. FAPAS.

Účasť na medzinárodných medzilaboratórných porovnávacích testoch:

- V roku 2011 sme sa zúčastnili testu, ktorý organizovalo EURL vo Freiburgu – PT AO 06, ktorý bol zameraný na stanovenie pesticídov v hydínovom mäse. Všetky výsledky organochlórových pesticídov uvedených v teste mali z-skóre, okolo hodnoty 3. Na základe interného auditu a ďalších odborných konzultácií sme dospeli k záveru, že sa jednalo o systémovú chybu. Na overenie správnosti analýz sme sa zúčastnili testu cez FAPAS, ďalšie testy budeme absolvovať v roku 2012.

- NRL sa zúčastnilo testu na stanovenie rezíduí nitroimidazolov, ktorý organizovalo EURL v Berlíne. Hodnoty z-score mimo odporučený rozsah (5,7) malo laboratórium u metabolitu ronidazol a metabolit HMNNI nestanovilo. Celkove však laboratórium získalo potrebný počet bodov (11 z 15), aby bol test považovaný za úspešne zvládnutý laboratóriom.
- NRL sa zúčastnilo taktiež medzilaboratórnej štúdie – Koordinovaná vnútrolaboratórna validácia metódy na stanovenie rezíduí nesteroidných a protizápalových liekov.

Organizácia alebo spolupráca pri organizovaní porád pracovníkov z ŠVPÚ, ktorí sa zaoberajú predmetnou problematikou:

- NRL sa pravidelne zúčastňuje porád, organizovaných EURL (Freiburg, Berlin) a ŠVPS SR
- NRL v prípade potreby poskytuje informácie spolupracujúcim organizáciám alebo nadriadeným orgánom.
- NRL každoročne konzultuje a pomáha ŠVPS SR pri organizovaní NPKR
- NRL poskytuje potrebné informácie ŠVPS SR, ŠVPÚ SR a RVPS SR
- NRL informuje o zavedení nových laboratórnych metód a nových rezíduách
- NRL sa pravidelne zúčastňuje koordinovaného viacročného kontrolného programu pre rezíduá pesticídov
- NRL pravidelne sleduje súvisiacu legislatívu
- NRL je napojené na sieť CIRCA

Počet pracovníkov:

- Na problematike NRL v roku 2011 pracovalo 6 pracovníkov, z toho 3 vysokoškolsky vzdelaní pracovníci (1 veterinárny lekár a 2 chemickí inžinieri) a traja laboranti s ÚSO vzdelaním.

Počet účastí na odborných podujatiach:

- Hygiena alimentorum (máj 2012, Štrbské Pleso, SR), A. Šlezárová
- Porada EURL - Workshop for Pesticides in Food of animal Origin, Freiburg, Germany (P. Pigošová)
- Semináre poriadané firmami Hermes, Varian, Chromservis, Pragolab
- Interné semináre ŠVPÚ

Počet odborných publikácií, prednášok:

- Prednášky v rámci interných seminárov ŠVPÚ

Počet odborných stáží na iných pracoviskách:

- V roku 2011 sa pracovníci NRL nezúčastnili žiadnej odbornej stáže.

Počet odborných stáží pre iných: 0**Laboratórium je akreditované SNAS, č. osvedčenia: S/127****Účasť v medzilaboratórnych testoch:**

	EUPT AO-06 – EURL for Pesticides in Food of Animal Origin and Commodities with High Fat Content Freiburg Germany	PESTICIDES	POULTRY MEAT	
May – June 2011		Chlordan		-3,0
		Oxychlordan		-3,0
		Cis – chlordan		-3,1
		Chlorpyriphos		-0,8
		Chlorpyriphos – methyl		-0,5
		Cyflutrin		-3,0
		Suma DDT		-3,0
		p,p-DDT		-3,0
		Diazinon		-1,1
		Deltametrin		-3,1
	Fenvalerat		-2,8	
		Pirimiphos-methyl		-0,1

<p>June – July 2011</p>	<p>NIIM in Serum 0511 Federal Office of Customer Protection and Food Safety, Berlin Germany</p>	<p>NITROIMIDAZOLES</p> <p>P060408 RNZ MNZ MNZOH IPZOH</p> <p>P060409 RNZ MNZ MNZOH IPZOH</p>	<p>SERUM</p>	<p>5,772 -1,594 -0,195 0,186</p> <p>4,717 -0,922 -0,598 -0,159</p>
<p>September- October 2011</p>	<p>FAPAS 0579</p>	<p>PESTICIDES and PCBs</p> <p>Aldrin o,p-DDT Deltametrin Methacrifos Tecnazene PCB 153</p>	<p>HYDROGENATED VEGETABLE OIL</p>	<p>-0,2 0,8 0,1 3,4 0,8 0,0</p>

Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava
Botanická 15, 842 52 Bratislava

**Správa o činnosti
Národného referenčného laboratória
pre látky skupiny A1, A3, A4, A5
za rok 2011**

RNDr. Adriana Ivičičová

Národné referenčné laboratórium pre hormonálne látky (ďalej NRLHL)

- je jediné laboratórium na území SR s takýmto zameraním; zavádza, validuje, akredituje potrebné metódy na stanovenie zakázaných látok skupiny A1, A3, A4 a A5 skriningovými a konfirmačnými metódami
- úzko spolupracuje pri tvorení a zostavovaní Národného plánu kontroly rezíduí (ďalej len „NPKR“) so Štátnou veterinárnou a potravinovou správou Slovenskej republiky (ďalej len „ŠVPS SR“)
- poskytuje odbornú a vedeckú pomoc pre potreby ŠVPS SR
- koordinuje odber vzoriek pre hormonálne látky v rámci NPKR, spolupracuje s inšpektormi z každej Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy (ďalej len „RVPS“), vykonáva poradenskú činnosť pre inšpektorov poverených výkonom odberu vzoriek a zabezpečuje zvoz vzoriek z každého regiónu Slovenska
- zúčastňuje sa medzinárodných porovnávacích testov, ktoré organizujú európske referenčné laboratóriá (ďalej len „EURL“) v Holandsku, v Nemecku, prípadne ďalšie inštitúcie (FAPAS, Progetto Trieste Taliansko)
- spolupracuje s EURL pre látky skupiny A1, A3, A4 - RIKILT , Holandsko a pre látky skupiny A5 - BVV Berlín, Nemecko
- spolupracuje s ostatnými národnými referenčnými laboratóriami v rámci Európskej Únie a umožňuje ich pracovníkom stážové pobyty na našom pracovisku
- zúčastňuje sa porád pracovníkov jednotlivých laboratórií ŠVPÚ a inšpektorov z RVPS, ktoré organizuje ŠVPS SR
- zúčastňuje sa prostredníctvom svojho zástupcu každoročného workshopu, ktorý organizuje EURL:

BVV: Workshop NRL, (A5 beta-agonisti), Ivičičová A., 3.5. až 6.5. 2011, Berlín, Nemecko

RIKILT , Workshop NRL, (A1, A3, A4), Ivičičová A., 31.10. až 2.11. 2011, Wageningen, Holandsko

Predmet referencie:

Skríningové a konfirmačné vyšetrenie vzoriek pre látky skupiny A1, A3, A4, A5 v živých zvieratách a v produktoch živočíšneho pôvodu z regiónov Slovenskej republiky. Vyšetrujeme matrice rôzneho charakteru: sval, pečeň, moč, krvné sérum, perirenálny tuk, krmivo, mlieko.

Používané laboratórne metódy:

NRLHL je garantom nových laboratórnych metód a metodických postupov, pritom dodržiava zásady stanovené medzinárodne uznávanými predpismi. Laboratórium pracuje s akreditovanými skúšobnými metódami podľa STN EN ISO / IEC 17025: 2005, číslo osvedčenia 50/S-127, vydaného Slovenskou národnou akreditačnou službou.

NRLHL pracuje s ELISA metódami pre skríningové stanovenia a s GC/MS, LC/MS/MS metódami pre konfirmačné stanovenia hormonálnych látok.

V roku 2011 laboratórium rozšírilo konfirmačnú metódu pre stanovenie laktónov kyseliny resorcylovej o nové analyty α -Zearalenol, β -Zearalenol, Zearalanon v moči, ďalej rozšírilo konfirmačnú metódu pre stanovenie Nortestosteronu o analyt 17- α -19-Nortestosteron v moči.

Tab 1: Prehľad sledovaných hormonálnych látok a vyšetrovacích metód

Skupina		Analyt	Skríning	Konfirmácia
A1	stilbény	Dienestrol	ELISA	GC-MS
		Diethylstilbestrol		
		Hexestrol		
A3	steroidy s androgénnym účinkom	17- α -19-Nortestosteron	ELISA	GC-MS
		17- β -19-Nortestosteron		
		17- β -Trenbolon		
		Etynylestradiol		
		Metylttestosteron		
		Boldenon		
		Stanozolol	ELISA	LC-MS/MS
	gestagény	Medroxyprogesteron acetát	ELISA	LC-MS/MS
		Megestrol acetát		
		Chlormadinon acetát		
		Melengestrol acetát		
		17 α - acetoxy progesteron		
	pohlavné hormóny	17- β -Estradiol	nevykonáva sa	GC-MS
Testosteron				
A4	laktóny kyseliny resorcylovej	α -Zearalanol (Zeranol)	ELISA	GC-MS
		β -Zearalanol (Taleranol)		
		α -Zearalenol		
		β -Zearalenol		
		Zearalanon		
		Zearalenon		
A5	beta-agonisti	Clenbuterol	nevykonáva sa	LC-MS/MS
		Salbutamol		
		Cimbuterol		
		Brombuterol		
		Mapenterol		
		Mabuterol		
		Cimaterol		

Skupina		Analyt	Skríning	Konfirmácia
		Terbutalin		
		Ractopamin		
		Zilpaterol		
B2f	Ostatné farmakologicky aktívne látky	Dexametazon	ELISA	LC-MS/MS v procese

Tab. 2: Počet vyšetrených vzoriek

Účel	Počet vzoriek	Skríning		Konfirmácia		Počet Vyšetrení
		Negatívne	Pozitívne	Negatívne	Pozitívne	
NPKR	372	365	7	6	1	847
VPO	23	23	0	0	0	23
PD	0	0	0	0	0	0
Ciel. kontrola	0	0	0	0	0	0
Došetrovanie	16	16	0	0	0	16
Sťažnosť	0	0	0	0	0	0
Suma	411	404	7	6	1	886

Tab. 3: Počet vyšetrení na jednotlivé skupiny analytov

Analyt	Počet vyšetrení
Stilbény (Diethylstilbestrol, Dienestrol, Hexestrol)	94
Nortestosteron (17- α -19-Nortestosteron, 17- β -19-Nortestosteron)	151
Zeranol, Taleranol, Zearalenon, (α + β)-Zearalenol, Zearalanon	87
Trenbolon	148
B-agonisti (10 analytov)	135
Acetylgestagény	15
Boldenon	7

Analyt	Počet vyšetrení
Stanozolol	7
Metyltestosteron	101
Etynylestradiol	101
Estradiol	8
Testosteron	8
Dexametazon	24
Suma	886

Organizovanie medzilaboratórných porovnávacích testov:

Národné referenčné laboratórium pre látky skupiny A1, A3, A4, A5, ktoré sa zaoberá analýzou vzoriek živočíšneho pôvodu na hormonálne látky a vzoriek krmív na stanovenie beta-agonistov je jediné v SR, z tohto dôvodu neorganizuje v rámci SR porovnávacie merania.

Účasť na medzilaboratórných porovnávacích skúškach:

NRLHL sa zúčastnilo medzilaboratórných porovnávacích skúšok na stanovenie steroidov v moči (Progetto Trieste, Taliansko, marec 2011) a na stanovenie beta-agonistov v pečeni (FAPAS, október 2011)

Organizácia alebo spolupráca pri organizovaní porád pracovníkov z ŠVPÚ, ktorí sa zaoberajú predmetnou diagnostikou: nie

Počet VŠ pracovníkov: 1

Počet odborných podujatí, na ktorých sme sa zúčastnili: 4

Počet odborných publikácií, prednášok: Účinky užívania hormonálnych látok, seminár k NPKR, Ivičičová A., 1.12.2011 Košice

Počet odborných stáží, na ktorých sme sa zúčastnili na iných pracoviskách: 0

Počet odborných stáží, ktoré sme umožnili pre iných na svojom pracovisku: 0

Poskytovanie odbornej pomoci ŠVPS SR: odborné poradenstvo pri zostavovaní NPKR, vyhodnotenie vyšetrených vzoriek.

Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava
Botanická 15, 842 52 Bratislava

Správa o činnosti
Národných referenčných laboratórií
pre analýzu rezíduí pesticídov v ovocí a zelenine,
pre analýzu rezíduí pesticídov v obilninách a krmovinách
a pre metódy stanovenia pre jednotlivé rezíduá pesticídov
za rok 2011

RNDr. Jarmila Ďurčanská

Ustanovenie Skúšobného laboratória

Skúšobné laboratórium (ďalej len SL) Štátneho veterinárneho a potravinového ústavu Bratislava (ďalej len ŠVPÚ), oddelenie chromatografie je akreditované podľa požiadaviek STN EN ISO 17025 na analýzy rezíduí pesticídov (ďalej len RP), číslo osvedčenia – S127.

V máji roku 2007 bolo laboratórium oficiálne Ministerstvom pôdohospodárstva poverené ako Národné referenčné laboratórium (ďalej len NRL) pre analýzu rezíduí pesticídov v ovocí a zelenine; v obilninách a krmovinách a pre metódy stanovenia pre jednotlivé rezíduá pesticídov.

V Metodickom pokyne Štátnej Veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky (ďalej len ŠVPS SR) č. 7/2011 k národnému programu kontroly rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu na rok 2011 bolo laboratórium ŠVPÚ Bratislava poverené analýzou vzoriek rastlinného pôvodu odobratých v rámci potravinového dozoru a európskeho koordinovaného monitoringu (ďalej len EM) pre celé Slovensko ako NRL laboratórium pre analýzy rezíduí pesticídov v potravinách.

Práca v roku 2011

V roku 2011 sa v NRL analyzovalo 433 vzoriek rezíduí pesticídov v rámci potravinového dozoru, 60 vzoriek v rámci monitoringu spotrebného koša (ďalej len MSK), 49 vzoriek ako kontrola importu z tretích krajín pri vstupe na územie EÚ – spolu celkovo 524 vzoriek úradnej kontroly a 27 vzoriek rozborov na požiadanie zákazníka. V rámci úradnej kontroly sa vyšetřilo aj 13 vzoriek ekologického pôdohospodárstva, ktoré pochádzali zo SR i z dovozu. Vzorky sa analyzovali 7 rôznymi metódami – multireziduálnou metódou GC MS sa analyzovalo 481 vzoriek potravinového dozoru (rutinne 170 analytov), na prítomnosť dithiokarbamátov sa skontrolovalo 203 vzoriek, metódou LC/MSMS (90 analytov) sa analyzovalo 394 vzoriek. 40 vzoriek v komoditách hrozno, hrušky, pšenica sa vyšetřilo na obsah rezíduí chlórmequatu a mepiquatu. Vyšetřenie bromidov bolo súčasťou EM v komoditách špenát a ryža, vyšetřilo sa 29 vzoriek. Samostatne sa vykonal monitoring vzoriek hrušiek na Amitraz – 12 vzoriek sa vyšetřilo bez nálezu. 212 vzoriek sa analyzovalo na prítomnosť rezíduí pesticídov obsahujúcich acidoskopinu. Nakoľko povinným analytom pre EM bolo aj vyšetřenie glyphosatu vo vzorkách obilovín a tento analyt sa v rámci NRL zatiaľ nevyšetřuje, zaslali sme predmetné vzorky na vyšetřenie do akreditovaného laboratória na Vysokej škole chemickotechnologickej v Prahe. Ako súčasť EÚ sa NRL zúčastnilo aj

koordinovaného monitorovacieho programu na obsah rezíduí pesticídov vo vybraných komoditách (fazuľka, hrušky, mrkva, pomaranče/mandarínky, zemiaky, špenát, uhorky, ryža, pšeničná múka) súlade s Nariadením EC 915/2010/ES. Od roku 2011 pribudla v rámci rastlinných komodít ešte deviata komodita - spracovaná potravina. V minulom roku to bola pšeničná múka. SR má podľa pomerného zastúpenia obyvateľov vyšetriť minimálne 15 vzoriek z každej komodity. Vyšetrených bolo 138 vzoriek na všetky predpísané analyty.

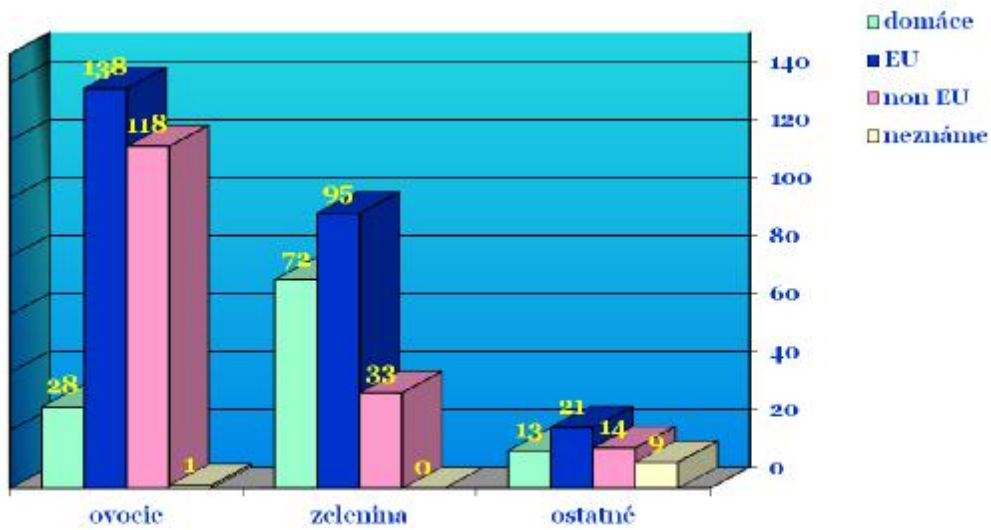
Pri analýzach rezíduí pesticídov bolo zistených 328 vzoriek (60%), ktoré obsahovali 1 alebo viac rezíduí nad vyhodnocovací limit, v 17 vzorkách (3,1%) bolo prekročené maximálne prípustné množstvo. V 217 vzorkách (40%) sa vyskytovalo súčasne 2 a viac rezíduí (multireziduálne nálezy). Pri prekročených limitoch sa ihneď podávali hlásenia na ŠVPS SR – Centrum rýchlej výstrahy.

V roku 2011 sa v laboratóriu zaviedlo a zvalidovalo 17 nových pesticídov a ich metabolitov v rámci multireziduálnych metód, ktoré sa zaradili do rutinného vyšetrovania. Výber analytov sa riadil požiadavkami Európskej komisie na povinný rozsah monitoringu vzoriek v jednotlivých členských štátoch (Nariadenie komisie EC 915/2010/ES, týkajúce sa koordinovaného monitorovacieho programu Spoločenstva na rok 2011 na zabezpečenie dodržiavania maximálnych hladín rezíduí pesticídov v a na obilninách a na niektorých produktoch rastlinného pôvodu a perspektíva pre rok 2012-13). V roku 2011 sa v laboratóriu ŠVPÚ vykonávali analýzy cca 265 rezíduí pesticídov a ich metabolitov.

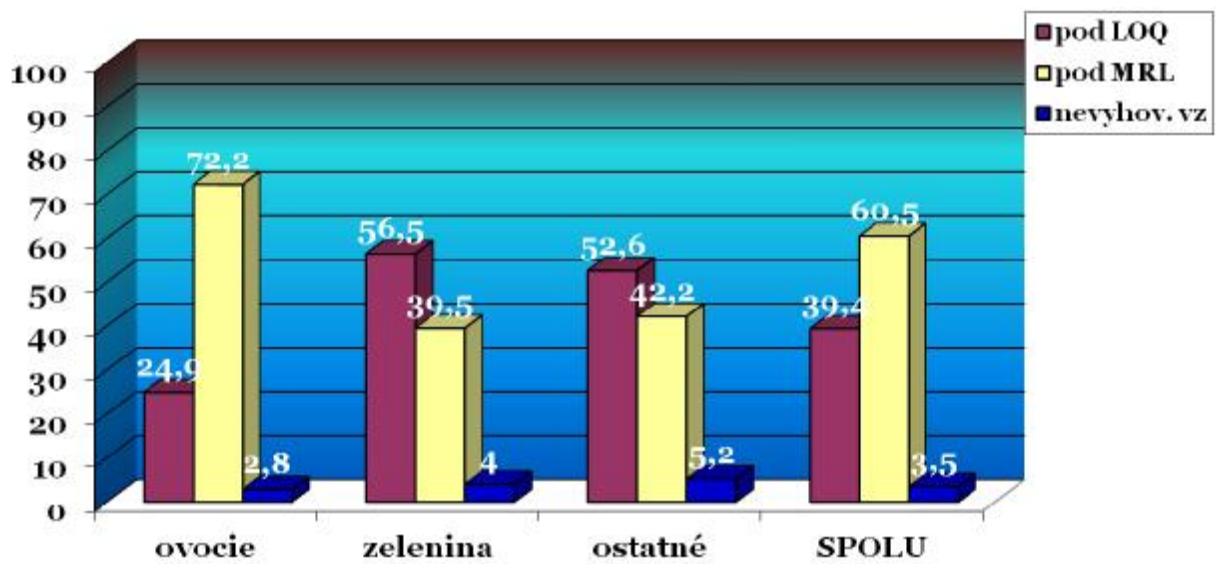
Výsledky analýz za minulý rok sú uvedené v nasledovných tabuľkách a grafoch.

Tab.1: Prehľad vzoriek rastlinného pôvodu analyzovaných na ŠVPÚ Bratislava v roku 2011

	spolu	SR	N	EU	N	non EU	N	?	N
ovocie	285	28		138	4	118	4	1	
zelenina	200	72	2	95	1	33	5		
obilniny	47	6		13		4	2*	9	
iné	10					10	1		

Graf 1: Rozdelenie odobraných vzoriek podľa pôvodu

Graf 2: Percentuálne vyhodnotenie stanovení rezíduí pesticídov v základných komoditných skupinách za rok 2011

Tab. 2: Prehľad vzoriek analyzovaných v rámci EM

Komodita	plán	vyšetrené	pozitívne	Z toho nad MRL
Fazuľka	15	16	9	1
Hrušky	15	15	13	1
Mrkva	15	15	11	
Pomaranče/mandarinky	15	17	16	
Zemiaky	15	15	2	
Špenát	15	15	9	1
Ryža	15	15	10	
Uhorky	15	15	9	2
Múka pšeničná	15	15	8	
spolu	135	138	87	5

Audity

Vo marci roku 2011 bol v NRL v rámci reakreditácie laboratória vykonaný externý audit posudzovateľmi zo SNAS.

V rámci medzilaboratórnych testov organizovaných komunitnými referenčnými laboratóriami (ďalej len EURL) sme sa zúčastnili testov, ktorý organizovala EURL pre čerstvé ovocie a zeleninu v Almerii (mandarínka), EURL pre obilniny a krmivá v Kodani (ryža) a EURL pre jednotlivé metódy v Stutgarte (ryža). Vo všetkých testoch sa naše NRL umiestnilo s veľmi dobrým výsledkom medzi laboratóriami kategórie A. Ďalej sme absolvovali test FAPAS na vyšetrenie RP v komodite víno a olivový olej. Naše NRL neorganizovalo žiadny porovnávací test v rámci oficiálnych laboratórií, nakoľko v SR je len 1 ďalšie laboratórium, ktoré sa zaoberá uvedenou problematikou.

Porady a školenia

1. Február 2011, Bratislava, Banská Bystrica, Prešov – porada inšpektorov RVPS a KVPS

Realizácia Metodického pokynu 7/2011

Pokyny k EM 2011

Novinky v legislatíve

Vyhodnotenie roku 2010 – prehľad vzoriek, analýz a výsledkov

2. September 2011 – účasť na spoločnom workshope organizovanom všetkými EURL pre rezíduá pesticídov, Freiburg, Nemecko – RNDr. Ďurčanská, Ing. Pigošová, Ing. Tóthová
3. Február 2011, november 2011 - účasť na stretnutí PRAPER, EFSA, Parma, týkajúca sa zasielania nového formátu správ na EFSA, aktualizácie katalógov a databázy - RNDr. Ďurčanská

Súčasťou práce laboratória je aj vypracovanie podkladov k podrobnej správe o výsledkoch európskeho monitoringu a národného monitoringu rezíduí pesticídov v a na potravinách rastlinného pôvodu pre EFSA . Tohto monitoringu sa SL zúčastňuje od roku 2004 od vstupu SR do únie.

Laboratórium poskytuje podľa požiadaviek poradenskú a konzultačnú službu v oblasti analýzy RP.

Spolupráca s inými organizáciami:

- ŠVPS SR Bratislava, Ing. Matúšová – spolupráca pri príprave Národného programu rezíduí pesticídov v potravinách rastlinného pôvodu na rok 2012, vyhodnotenia pre EFSA za rok 2010, príprava školení pre inšpektorov, konzultácie pri príprave rôznych materiálov, týkajúcich sa uvedenej oblasti
- Spolupráca s VÚP (Ing. Šalgovičová) pri príprave novej štruktúry vety MCL
- Konzultácie pre pracovisko analytickej chémie STU Bratislava – Ing. Hrouzková, PhD .

Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava
Botanická 15, 842 52 Bratislava

Správa o činnosti
Referenčného laboratória rádiometrie a rádiológie
za rok 2011

RNDr. Juraj Miššík
ŠVPÚ Bratislava, DSL Nitra

Referencia: vyšetrenia vzoriek surovín, polotovarov a finálnych produktov z poľnohospodárskej výroby a lesného a vodného hospodárstva, ako aj prvkov životného prostredia na obsah umelých a prírodných rádionuklidov

Počet vyšetrených vzoriek (metóda: HPGe spektrometria žiarenia gama) 395
Počet stanovených analytov, uvedených na výsledkových protokoloch 1 265
Analyty, ktorých prítomnosť vo vzorkách bola meraním vylúčená > 3 200

Surveillance zoonóz: nie je v náplni práce laboratória

Nové laboratórne metódy: neboli zavedené nové metódy

Organizovanie medzilaboratórných porovnávacích testov:

Laboratórium rádiometrie a rádioekológie je jediné pracovisko v rámci ŠVPS SR, zaoberajúce sa identifikáciou rádioaktívnej kontaminácie homogenizovateľných vzoriek s ľubovoľnou maticou do stupňa tvrdosti 4°MOHSE. Metóda je založená na kvalitatívnej analýze fotónového spektra s následnou kvantitatívnou analýzou pozitívne detekovaných rádionuklidov. V RLRR sa využíva predovšetkým pre vzorky rastlinného a živočíšneho pôvodu a vzorky zo životného prostredia.

Z tohoto dôvodu neorganizuje vo vnútri SR porovnávacie merania pracovísk ŠVPS.

Účasť na medzinárodných medzilaboratórných porovnávacích testoch:

V roku 2011 sa RLRR nezúčastnilo žiadneho medzinárodného porovnávacieho testu.

RLRR plánuje účasť na najbližšom „Environmental Radioactivity Comparison Exercise“ organizovanom National Physical Laboratory, Teddington (Veľká Británia).

Organizácia alebo spolupráca pri organizovaní porád pracovníkov z ŠVÚ, ktorí sa zaoberajú predmetnou diagnostikou:

Iné ŠVPÚ sa nezaobierajú rádiometrickými analýzami.

Počet VŠ pracovníkov:

Stav k 1.1.2011: 2,25 úväzku pre štyroch pracovníkov s vysokoškolským vzdelaním:

- 0,35 úväzku - vedúci / biofyzik;
- 1,0 úväzku – jadrový fyzik;

- 0,5 úväzku - nukleárna elektronika / informatika;
- 0,4 úväzku - rádiochemik.

V LRR pracuje na plný úväzok 1 laborantka so stredným odborným vzdelaním.

Stav k 31.12.2011: bez zmeny

Počet účasí na odborných podujatiach:

LRR navrhuje a analyticky zabezpečuje monitorovací program ŠVPS SR „Rádiohygienická kontrola poľnohospodárskych surovín, polotovarov a produktov vyrobených na Slovensku“. Súčasťou tohoto programu je od roku 2006 aj podprogram sledujúci aktivitu rádiohygienicky významných antropogénnych a prírodných rádionuklidov v surovom kravskom mlieku, organizovaný v súlade s metodikou uvedenou v Odporúčaní (EK) č. 2000/ 473/EURATOM. Získané výsledky sú zaraďované do databázy celoeurópskej monitorovacej siete subsystému „mlieko“. Koordináciu projektu, zber dát z členských krajín EÚ a vyhodnocovanie údajov vykonáva JRC Ispra (Taliansko).

Počet odborných publikácií: 1

Miššík, J. – Puskeiler, L. – Bíreš, J. (2011). Príspevok k hodnoteniu vplyvu nehody jadrovej elektrárne Fukushima Dai-Iči na situáciu na Slovensku. In: *Slovenský veterinársky časopis*. ISSN 1335-0099, roč. 36, č. 2, s. 66 – 69.

Počet odborných prednášok: 2 (vnútroústavné semináre)

Počet odborných stáží na iných pracoviskách: 0

Počet odborných stáží pre iných v LRR: 0

Laboratórium, je akreditované SNAS. Č. osvedčenia S 127

Poskytovanie odbornej pomoci ŠVPS SR: konzultácie z oblasti rádiometrie s pracovníkmi ŠVPS SR a spolupracujúcich organizácií: RNDr. Bédi - Úrad verejného zdravotníctva, Bratislava

Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava
Botanická 15, 842 52 Bratislava

**Správa o činnosti
Národného referenčného laboratória pre mlieko
a mliečne výrobky
za rok 2011**

MVDr. Stanislava Zubrická
ŠVPÚ Bratislava, DSL Nitra

1. Zber údajov a ich vyhodnocovanie:

NRLM Nitra mesačne sumarizovalo výsledky všetkých analýz vykonaných centrálnymi skúšobnými laboratóriami: MILEX Progres Bratislava a EXAMINÁLA Žilina, ktoré analyzujú kvalitatívne parametre surového kravského mlieka v Slovenskej republike za účelom preplácania a zasielalo túto sumarizáciu pravidelne mesačne na ŠVPS SR a na MPRV SR.

2. Školiaca a poradenská činnosť:

Národné referenčné laboratórium pre mlieko a mliečne výrobky (NRLM) vlastní Osvedčenie o akreditácii pre školiacu činnosť vzorkárov pre ručný aj automatizovaný odber surového kravského mlieka.

Na základe toho v roku 2011 vyškolovalo 30 pracovníkov prvovýroby, prepravných firiem a spracovateľov mlieka za účelom odberu vzoriek surového kravského mlieka ručne i autosamplermi. Po absolvovaní skúšobných testov boli vydané vyškoleným pracovníkom „Osvedčenia o spôsobilosti pracovníkov na ručný a automatický odber vzoriek surového kravského mlieka“.

Konzultácie a poradenská činnosť bola realizovaná v 10 prípadoch. Týkala sa oblastí kvality surového kravského mlieka, (CPM, LPC, titračnej kyslosti), legislatívy ohľadne výroby biomlieka, kalibrácie prístrojov, konzervácie odobraných vzoriek, výpočtu neistôt pri vyšetrení SKM, atď.

3. Účasť v medzilaboratórnych skúškach spôsobilosti (MSS)

Stanovenie celkového počtu mikroorganizmov v surovom kravskom mlieku – (AFFSA, Francúzsko)

4. Referenčné vzorky, MSS zo strany NRLM k centrálnym skúšobným laboratóriám, ŠVPÚ a laboratóriám spracovateľov mlieka.

NRLM pripravilo v priebehu roka referenčné vzorky somatických buniek pre prístroj Fossomatic v počte 2580 ks pre nízky rozsah hodnôt, 2580 ks pre vysoký rozsah hodnôt pre odberateľov CSL Examinála Žilina, CSL Milex Progres Bratislava, Plemenárske služby SR, ŠVPÚ Dolný Kubín. Pre tieto subjekty sa pripravili tiež kalibračné vzorky pre prístroj Fossomatic: v počte 264 kusov.

5. V roku 2011 NRLM zorganizovalo 3 MSS:

- Stanovenie počtu somatických buniek v surovom kravskom mlieku, marec 2011
Účasť: 7 subjektov (ŠVPÚ, CSL, SCPV-VÚŽV, NRLM)
- Stanovenie počtu somatických buniek v surovom kravskom mlieku, november 2011
Účasť: 7 subjektov (ŠVPÚ, CSL, SCPV-VÚŽV, NRLM)
- Stanovenie obsahu tuku a bielkovín v mlieku, november 2011 Účasť: 21 subjektov
mliekarenských podnikov

6. Analyzovanie vzoriek surového kravského mlieka za účelom samokontroly - prevencia zo strany prvovýroby

V roku 2011 bolo analyzovaných **2280** vzoriek surového mlieka , celkove bolo vykonaných **5516** vyšetrení.

Prehľad počtu vzoriek podľa jednotlivých parametrov uvádza nasledovná tabuľka:

Parameter	Počet vzoriek
Tuk	631
Bielkoviny	631
Laktóza	631
Beztuková sušina	631
Sušina	631
Somatické bunky	2038
Celkový počet mikroorganizmov	263
Počet koliformných baktérií	101
Teplota tuhnutia	155
Rezíduá inhibičných látok	128

7. Účasť na seminároch, konferenciách a medzinárodných pracovných stretnutiach

Účasť na seminároch, konferenciách a prednáškach

Odborný seminár – Ochrana a využitie agrobiodiverzity pre výživu a poľnohospodárstvo – princípy, legislatíva, dokumentácia, 9-11.11.2011

1x Iveta Fehér Pindešová

Vedecká konferencia – Kontrola a bezpečnosť potravín, 1.4.2011

1x Ing. Peter Zajác, PhD

Účasť na posudzovaniach

Účasť na posudzovaniach v pozícii experta na akreditácii Plemenárske služby Žilina, š.p. a CSL Bratislava

2x Ing. Peter Zajác, PhD

Prednášateľská činnosť

Školenie hradené z EÚ prostriedkov pre rozvoj vidieka, Dudince, Penzión Mlynárka, Téma: Hygiena v prvovýrobe mlieka, október 2011

1x Ing. Peter Zajác, PhD

Medzinárodná vedecká konferencia , Štrbské pleso, Hotel Patria, Názov prednášky:

Bezpečnosť a nanotechnológie v potravinárstve, november 2011

1x Ing. Peter Zajác, PhD

8. Legislatívna a normatívna činnosť

Porovnanie STN EN ISO 1211 Stanovenie množstva tuku gravimetrickou metódou s STN 5705104-4

9. Počet vysokoškolsky vzdelaných pracovníkov: 2 (z toho 1 na dohodu)

10. Publikačná činnosť v roku 2011:

ADF Vedecké práce v domácich nekarentovaných časopisoch

ADF01 Perception of bio-food labeling by consumers in Slovakia / Dagmar Kozelová, Peter Zajác, Eva Matejková, Lucia Zeleňáková, Ľubomír Lopašovský, Ladislav Mura, Jozef Čapla, Vladimír Vietoris.

In Potravinárstvo: vedecký časopis pre potravinárstvo. - Združenie HACCP Consulting : Nitrianske Hrnčiarovce, Slovensko. - ISSN 1338-0230. - Roč. 5 č 1. (2011), s. 33-38.

ADF02 Microbial biofilms produced by pseudomonas fluorescens on solid surfaces / Jozef Čapla, Peter Zajác, Jozef Golian, Pavol Bajzík, Lucia Zeleňáková, Vladimír Vietoris, Dagmar Kozelová.

In Potravinárstvo: vedecký časopis pre potravinárstvo. - Združenie HACCP Consulting: Nitrianske Hrnčiarovce, Slovensko. - ISSN 1338-0230. - Roč. 5, č. 2 (2011), s. 13-16.

ADF03 Porovnanie vybraných metód stanovenia alkalickej fosfatázy v mlieku

Comparison of selected methods determination of alkaline phosphatase in milk / Jozef Golian, Martin Chovanec, Peter Zajác, Lucia Zeleňáková.

In Mliekarstvo. - Žilina : Výskumný ústav mliekárenský Žilina. - ISSN 1210-3144. - Roč. 40, č. 1 (2011), s. VI-VIII.

AFC Publikované príspevky na zahraničných vedeckých konferenciách

AFC01 Prehľad analytických metód na detekciu falšovania mlieka a mliečnych výrobkov / Lucia Zeleňáková, Ľubomír Lopašovský, Dagmar Kozelová, Simona Kunová, Jozef Čapla, Peter Zajác.

In Proteiny 2011 : sborník příspěvků VI. ročníku mezinárodní konference, 3. - 4. května 2011 Zlín. - Zlín : Univerzita Tomáše Bati, 2011. - ISBN 978-80-7454-022-6. - S. 159-162.

AFD Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách

AFD01 Metrologická nadväznosť a kalibrácia / Ondrej Revák, Jozef Čapla, Peter Zajác. In Kvalita a bezpečnosť potravín: V. medzinárodná konferencia, 3.-4. novembra 2011, Vysoké Tatry: zborník prednášok. - Žilina: Vydavateľstvo MASM, 2011. - S. 25-26.

AFD02 Bezpečnosť potravín a nanotechnológie / Peter Zajác, Jozef Čapla, Pavol Bajzík.
In Kvalita a bezpečnosť potravín: V. medzinárodná konferencia, 3.-4. novembra 2011,
Vysoké Tatry: zborník prednášok. - Žilina: Vydavateľstvo MASM, 2011. - S. 23.

AFG Abstrakty príspevkov zo zahraničných konferencií

AFG01 Taste profile comparison Slovak Blaufrankisch wines estimated by potentiometric multisensor system and sensory panel / V. Vietoris, D. Kirsanov, P. Zajác, J. Čapla, A. Legin.
- Požiadavky na systém: Windows 95 a vyššie; CD-ROM mechanika.
In 9th Pangborn sensory science symposium [elektronický zdroj]: 4 - 8 September 2011,
Toronto, Canada: conference abstracts. - New York : Elsevier Scientific Publishing Company,
2011. - ISBN nemá ISBN. - S. 48.

AFH Abstrakty príspevkov z domácich konferencií

AFH01 Nariadenie o poskytovaní informácií o potravinách spotrebiteľom / Jozef Čapla, Peter
Zajác, Vladimír Vietoris.
In Kvalita a bezpečnosť potravín: V. medzinárodná konferencia, 3. - 4. novembra 2011,
Štrbské Pleso, Vysoké Tatry : zborník prednášok. - Žilina: Vydavateľstvo MASM, 2011. -
ISBN 978-80-85348-79-8. - S. 28.

AFH02 Nové metódy laboratórnej a spotrebiteľskej senzorickej analýzy / Vladimír Vietoris,
Jozef Čapla, Peter Zajác, Miroslava Barnová, Hana Balková.
In Kvalita a bezpečnosť potravín: V. medzinárodná konferencia, 3. - 4. novembra 2011,
Štrbské Pleso, Vysoké Tatry: zborník prednášok. - Žilina: Vydavateľstvo MASM, 2011. -
ISBN 978-80-85348-79-8. - S. 19-20.

BAB Odborné monografie vydané v domácich vydavateľstvách

BAB01 Požiadavky na uplatňovanie zásad HACCP pre sushi a sashimi / Peter Zajác, Jozef
Čapla, Lucia Zeleňáková, Vladimír Vietoris. - 1. vyd. - Nitra: Slovenská poľnohospodárska
univerzita v Nitre, 2011. - 60 s.: obr. - ISBN 978-80-552-0701-8

BCI Skriptá a učebné texty

BCI01 Hygiena výživy a stravovania / Lucia Zeleňáková, Jozef Čapla, Peter Zajác. - 1. vyd. -
Nitra: Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, 2011. - 180 s.: grafy, obr., tab. - ISBN
978-80-552-0546-5

Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava
Botanická 15, 842 52 Bratislava

**Správa o činnosti
Národného referenčného laboratória pre monitoring obsahu vody
v hydínovom mäse
za rok 2011**

Ing. Silvia Kučeráková

NRL vykonáva svoju činnosť v zmysle požiadaviek pre referenčné laboratórium vyplývajúcich z nariadenia Komisie (EHS) č.2891/93 z 21.októbra 1993, ktoré mení Nariadenie (EEC) č.1538/91 v znení neskoršieho Nariadenia Komisie (ES) č.814/2004 z 29.apríla 2004 a Nariadenia(EEC) č.1906/90 o určitých obchodných štandardoch pre hydínové mäso.

Monitoring obsahu vody v hydínovom mäse prebiehal v zmysle Nariadenia Komisie (ES) č.543/2008 zo 16.júna 2008, ktorým sa zavádzajú podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (ES) č.1234/2007 o obchodných normách pre hydínové mäso v znení neskorších predpisov (Nariadenie Komisie (ES) č.508/2009 z 15. júna 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 543/2008, ktorým sa zavádzajú podrobné pravidlá uplatňovania nariadenia Rady (ES) č.1234/2007 o obchodných normách pre hydínové mäso).

V roku 2011 boli v rámci Slovenska zapojené do vyšetrovania obsahu vody v hydine 4 laboratória z 3 ústavov :

ŠVPÚ Bratislava

ŠVPÚ Dolný Kubín

ŠVPÚ Košice

Porady organizované CRL v roku 2011

Dňa 4.4.2011 sa konalo v Bruseli stretnutie expertnej skupiny pre hydínové mäso. V úvode stretnutia informovala p.S.Marrone o zmenách v Nariadení Rady č.1234/2007 v rámci prílohy XIV v časti B „Obchodné normy pre hydínové mäso“ – doplnenie v rámci bodu II. o body 5 a 6 týkajúce sa prípravkov z hydínového mäsa. V ďalšej časti tohto bodu zástupca Anglicka prezentoval metódu na zistenie, či bolo hydínové mäso čerstvé a či nebolo viac krát zamrazené a rozmrazené. Princípom tejto metódy je meranie aktivity enzýmu (HADH) β -hydroxyacyl-CoA dehydrogenase, ktorý sa prirodzene nachádza v svalovine hydiny. Na štúdiu použili vzorky hydínových pŕs a stehien.(kuracie, morčacie). Spolu vyšetrili 543 vzoriek z 15 – tich regiónov. Vzorky získali z bitúnkov aj z obchodnej siete. Porovnávali čerstvú hydínu skladovanú pri teplote -2°C až $+4^{\circ}\text{C}$ rýchlo zmrazenú hydínu a super rýchlo zmrazenú hydínu pričom boli rôzne teploty skladovania. Najlepšie vlastnosti vykazovalo hydínové mäso, ktoré bolo zmrazené super rýchlou metódou . Takto upravené hydínové mäso vykazovalo lepšiu kvalitu ako mäso upravené klasickým spôsobom zamrzenia. Pri morčacom mäse porovnávali chladené mäso a super rýchlo zmrazené mäso. Záver - v tomto prípade nebol žiadny rozdiel v kvalite vyšetrovaného morčacieho mäsa.

V ďalšom bode programu informoval p.Grobecker o zmenách v Nariadení Komisie č.543/2008 čl.18 - ročný zber údajov z jednotlivých štátov na obsah vody v hydine treba poslať vždy do 30. júna. V prílohe XII NK č.543/2008 sa ruší odstavce e).

V súvislosti so zmenou posielania zberných údajov sa ruší v Nariadení Komisie (ES) č.508/2009 článok 1 kompletne aj s prílohou XII a. V ďalšom bode referoval p.Grobecker o stretnutí predstaviteľov jednotlivých štátov vo Francúzsku v Bresse.

Dlhá bola diskusia o vypísanej verejnej súťaži- štúdia o sledovaní obsahu fyziologickej vody v hydínových rezňoch a kuracích stehnách chovaných a zabíjaných v EÚ. Výsledky štúdie sa použijú na posúdenie, či aktuálne tolerančné limity obsahu vody v hydínovom mäse, určené v Nariadení Komisie č.543/2008, majú byť upravené. Do tejto štúdie by sa malo zapojiť cca 6 štátov, z toho 1 by bol organizátor a ostatné štáty by sa zúčastnili čiastkových úloh ako napríklad analýzy jednotlivých vzoriek. Do konca apríla treba predložiť vypracovaný projekt na posúdenie a schválenie. Na stretnutí vyslovili záujem o túto štúdiu zástupcovia Anglicka ako organizátora projektu. Zástupcovia Nemecka, Francúzska a Holandska by sa radi podieľali priamo na stanovovaní obsahu vody vo vzorkách hydiny. Za Slovensko sme vyslovili tiež záujem na spoluúčasti na projekte pri analýze vzoriek. Na záver stretnutia bol prezentovaný nový PC program ISAMM na posielanie zberných údajov za jednotlivé štáty, ako aj spôsob konkrétneho zapisovania údajov na obsah vody v hydine a v hydínových dieloch.

Porady organizované NRL (ŠVPÚ Bratislava) v roku 2011.

Porada sa uskutoční v priebehu mesiaca február 2012.

Účasť na medzilaboratórnych testoch spôsobilosti organizovaných CRL

CRL pre obsah vody v hydínovom mäse neorganizovalo v roku 2011 medzilaboratórny test spôsobilosti medzi jednotlivými NRL v členských štátoch EÚ.

NRL sa v roku 2011 zúčastnilo medzilaboratórneho porovnávacieho testu, kde preverované analyty súvisia s metodikou vyšetrenia obsahu vody v hydínovom mäse s úspešným výsledkom pre jednotlivé analyty :

Tab. 1: Výsledky porovnávacieho testu

Dátum	Test organizoval	Stanovovaný analyt	Z - skóre	Typ vzorky
September 2011	FAPAS	Vlhkosť	0,1	Mäsová konzerva
		Hydroxyprolín	0,2	
		Tuk	-1,8	
		Bielkoviny	-1,3	

Organizácia medzilaboratórných testov spôsobilosti v rámci SR podľa požiadaviek CRL

NRL pracuje na podmienkach prípravy referenčnej vzorky hydiny na testovanie obsahu vody v laboratórných podmienkach..

Priebežný monitoring na stanovenie obsahu vody v hydinovom mäse prebiehal počas celého roku 2011 formou úradnej kontroly, ktorej súčasťou bola aj cieľená kontrola. Vzorky boli analyzované metódami v zmysle platnej národnej a európskej legislatívy.

Celkový počet vyšetrených vzoriek na všetkých pracoviskách v SR v roku 2011 :**80**

Počet vzoriek vyšetrených v NRL : **51**

Počet vzoriek vyhovujúcich : **80**

Počet nevyhovujúcich : **0**

Tab. 2: Celkový počet vyšetrených vzoriek na obsah vody v roku 2011 – úradná kontrola

Laboratórium	Hydinové trupy		Hydinové diely	
	Počet vyšetrených vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek	Počet vyšetrených vzoriek	Počet nevyhovujúcich vzoriek
Bratislava	9	-	42	0
Dolný Kubín	0	-	6	0
Prešov	0	-	2	0
Košice	6	-	15	0
SPOLU	15	-	65	0

Tab. 3: Vzorky vyšetrené na obsah vody v rámci cieľných kontrol 216/11, 225/11

Laboratórium	Celkový počet vyšetrených vzoriek	Hydinové trupy		Hydinové diely	
		Z toho		Z toho	
		Cieľná kontrola	Počet nevyhovujúcich	Cieľná kontrola	Počet nevyhovujúcich
Bratislava	25	9	0	16	0
Dolný Kubín	2	0	0	2	0
Prešov	0	0	0	0	0
Košice	4	0	0	4	0
SPOLU	31	9	0	22	0

Činnosť NRL v roku 2011

- Prednáška na IVVL Košice“ Nariadenie komisie (ES)č.543/2008 – informácie k odberom vzoriek na laboratórne vyšetrenie, prezentácia senzorických nálezov u hydiny podľa NK č.543/2008. (2.6.2011)
- Organizácia porovnávacieho testu na stanovenie obsahu vody v hydine- sumarizácia výsledkov 6-tich zúčastnených laboratórií je uvedená v tab.1 a 2.

Tabuľka 4: Vzorka č.1 Hydinové diely

Počet laboratórií	Parameter	Vypočítaná priemerná hodnota \bar{X} g/100g	Počet vyhovujúcich z-skóre $ z \leq 2$	Celkový počet z-skóre	% vyhovujúcich z-skóre
6	Obsah vody (a)	68,73	6	6	100
	Celkové bielkoviny (b)	17,41	6	6	100

Tabuľka 5: Vzorka č.2 Kurčatá

Počet laboratórií	Parameter	Vypočítaná priemerná hodnota \bar{X} g/100g	Počet vyhovujúcich z-skóre $ z \leq 2$	Celkový počet z-skóre	% vyhovujúcich z-skóre
6	Obsah vody (a)	66,46	6	6	100
	Celkové bielkoviny (b)	17,49	6	6	100

Plán činnosti NRL na rok 2012.

- Zorganizuje porovnávací test na stanovenie obsahu vody a množstva mäsa v hydínových prípravkoch v rámci jednotlivých ústavov ŠVPÚ Slovenskej republiky a ŠVÚ Jihlava.
- V spolupráci s ŠVPS SR naplánuje cieľnú kontrolu na obsah vody v hydínových prípravkoch
- Odborná a konzultačná činnosť v rámci danej problematiky.
- Poskytnutie informácií z mítingu organizovaného CRL v Bruseli.

Počet VŠ vykonávajúcich činnosť NRL : 1

Spolupráca s inými organizáciami:

- Státní veterinární ústav Jihlava ČR Národní referenční laboratoř pro mikrobiologické chemické a senzorké analýzy masa a masných výrobku v hydine, Ing.H.Čurdová – spolupráca pri metodike stanovenia obsahu vody v hydínovom mäse
 - Státní veterinární ústav Olomouc ČR, RNDr. M. Kolářková – spolupráca pri metodike stanovenia obsahu vody v hydínovom mäse
- Slovenská technická univerzita, Fakulta chemickej a potravinárskej technológie, Katedra potravinárskej technológie, Ing.L.Staruch – spolupráca pri spracovávaní rešerši ohľadom produkcie a technológie spracovania hydínového mäsa na Slovensku.

Národné referenčné laboratórium pre monitoring obsahu vody v hydínovom mäse je akreditované SNAS podľa normy STN EN ISO/IEC 17025:2005, Osvedčenie o akreditácii č. S - 127. Laboratórium poskytuje na požiadanie odbornú a konzultačnú činnosť.

Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava
Botanická 15, 842 52 Bratislava

Správa o činnosti
Národného referenčného laboratória salmonelóz
Národného referenčného laboratória chorôb hydiny
(infekcia *Salmonella* spp. a infekcie *Mycoplasma gallisepticum*
a *Mycoplasma meleagridis*)
za rok 2011

MVDr. Alena Škarková

MVDr. Gabriel Gašpar

V Národnom referenčnom laboratóriu salmonelóz bolo serologicky typizovaných 121 kmeňov salmonel (viď. Tab. 2).

Zaslané izoláty salmonel pochádzali zo ŠVPÚ, DSL a ŠVÚ v SR.

Dominantný sérovar v tomto roku po prvý krát : Salmonella Infantis

V roku 2011 pokračovalo vyšetrenie chovov hydiny Gallus Gallus v rámci **Národného ozdravovacieho programu chovov hydiny od salmonelových infekcií v Slovenskej republike**, ktorý bol pre rok 2011 prijatý na základe zákona č.39/2007 Zbierky zákonov o veterinárnej starostlivosti..

Národný ozdravovací program chovov hydiny od salmonelových infekcií v reprodukčných krdľoch kury domácej bol v roku 2011 zameraný na sledovanie Salmonella Enteritidis, Salmonella Typhimurium, Salmonella Infantis, Salmonella Virchow a Salmonella Hadar. V prípade pozitívnych nálezov boli nariadené príslušné opatrenia v reprodukčných krdľoch (odchovné krdle reproduknej hydiny, dospelé reprodukčné krdle). V úžitkových krdľoch (odchovné krdle znáškových nosníc, produkčné krdle znáškových nosníc, krdle jatočnej hydiny a v krdľoch moriek) boli národné kontrolné programy zamerané na sledovanie Salmonella Enteritidis a Salmonella Typhimurium.

V ŠVPÚ a ŠVÚ v SR z 1 327 vyšetrených reprodukčných krdľov bol pozitívny 1 (0,08 %) krdel', v ktorom bola izolovaná S. Enteritidis

V úžitkových krdľoch znáškových nosníc bolo vyšetrených 744 krdľov, z toho bolo pozitívnych 11 (1,48 %) krdľov. S. Enteritidis bola izolovaná v 9 (1,21 %) krdľoch, S. Newport a S. 4,12 : e, n, x : - v 1 krdli (0,13 %)

V chovoch brojlerov zo 400 vyšetrených krdľov jednodňových kurčiat bolo 7 krdľov s nálezom salmonel, z toho 3 krdle boli pozitívne na S. Enteritidis, 2 krdle na S. Tennessee a 1 krdel' na S. Typhimurium a S. Lille.

Z 2438 vyšetrených krdľov počas odchovu bolo pozitívnych 37 krdľov s nálezom salmonel. Dominantným sérovarom u brojlerov bola S. Infantis (0,98 %) t.j. 24 krdľov, nasledovali S. Enteritidis – 7 krdľov (0,28%), S. Lille a S. Kentucky v 1 krdli (0,04%).

U kačíc bolo spolu vyšetrených 12 krdľov (chovné, výkrmové) z ktorých v 1 krdli bola izolovaná S. Enteritidis.

Husí bolo vyšetrených 6 krdľov (chovné, výkrmové) bez nálezu salmonel.

Najviac bolo vyšetrených moriek a to 289 krdľov (chovné, výkrmové) s nálezom salmonel v 4 krdľoch (1,38 %). S. Kentucky bola izolovaná v 2 krdľoch (0,69%), S. Typhimurium a S. Agona boli izolované v 1 krdli (0,34 %), S. Enteritidis nebola izolovaná.

Z celkového počtu vyšetrených krdľov na Slovensku sa v **Národnom referenčnom laboratóriu chorôb hydiny** v rámci monitoringu reprodukčných chovov Gallus Gallus vyšetřilo 1 299 krdľov. Jednalo sa o vzorky orgánov, mekónia, vaječných škrupín, trusov, s nálezom Salmonella Enteritidis v 1 krdli.

V chovoch moriek bolo vyšetrených 278 krdľov, z toho v 1 krdli bola izolovaná Salmonella Agona a v 1 krdli Salmonella Kentucky.

V úžitkových chovoch nosníc bolo vyšetrených 404 krdľov so záchytnom salmonel v 7 krdľoch. V 6 krdľoch bola potvrdená Salmonella Enteritidis a v 1 krdli Salmonella 4,12 : e, n, x : -.

Z 1 348 vyšetrených krdľov brojlerov boli salmonely izolované v 19 krdľoch. Salmonella Enteritidis bola potvrdená v 4 krdľoch, Salmonella Infantis, v 7 krdľoch, Salmonella Lille v 5 krdľoch, Salmonella Tennessee v 2 krdľoch a Salmonella Kentucky v 1 krdli.

Účasť na medzinárodných laboratórnych porovnávacích testoch (viď. Tab.1) .

Interlaboratory comparison study on the detection of Salmonella spp. in Chicken faeces.

Study XIV - 2011

- zameranie testu: detekcia salmonel celkom v 34 vzorkách, z toho 25 vzoriek hydínového trusu, formou testu a porovnávaciej štúdie medzi 25 NRL členských krajín EÚ a Nórska
- organizátor testu: EURL Salmonella, Bilthoven, The Netherlands
- dátum konania testu: február - marec 2011
- metóda: kultivácia, overovanie MSRV agaru na vyšetřovanie ďalších matric a postupu podľa dodatku D normy STN ISO 6579

Interlaboratory comparison study on the detection of Salmonella spp. in food. Study V - 2011

- zameranie testu: detekcia salmonel celkom v 34 vzorkách, z toho 25 vzoriek bravčového a hovädzieho mäsa, formou testu a porovnávacej štúdie medzi 25 NRL členských krajín EÚ a Nórska
- organizátor testu: EURL Salmonella, Bilthoven, The Netherlands
- dátum konania testu: september - október 2011
- metóda: kultivácia, overovanie MSRV agaru na vyšetrenie ďalších matric a postupu podľa dodatku D normy STN ISO 6579

Interlaboratory comparison study on serotyping of Salmonella strains 2011 (XVI)

- zameranie testu: serotypizácia 20 kmeňov salmonel
- organizátor testu: EURL Salmonella, Bilthoven, The Netherlands
- dátum konania testu: november - december 2011
- metóda: serologická typizácia podľa White-Kauffman-le Minor schémy 2007

Medzilaboratórne porovnávacie testy spôsobilosti pre ŠVPÚ a ŠVÚ:

- v júni 2011 bol organizovaný medzilaboratórny test zameraný na detekciu salmonel

Aktivity k EURL Salmonella Bilthoven

Účasť na porade organizovanej EURL Salmonella Bilthoven

- termín: 19.-20.5. 2011 Zandvoort, Holandsko - pracovná porada NRL kandidátskych krajín EÚ

Komunikácia s pracovníkmi EURL podľa potreby e-mail-om

Sledovanie www stránok EURL Salmonella, EFSA, WHO GFING, DFVZ a EUCAST

Pracovné porady

- termín: 27.-28.1.2011, Modra - porada zástupcov národných referenčných laboratórií na ŠVPÚ a ŠVÚ

Aktivity k laboratóriám bakteriológie ŠVPÚ a ŠVÚ:

- NRL prostredníctvom porad a priebežne podľa potreby metodicky riadi a informuje o aktívnej problematike a činnosti EURL.
- Na požiadanie poskytuje odbornú a konzultačnú pomoc.

Počet pracovníkov s vysokoškolským vzdelaním vykonávajúcich činnosť NRL: 1,5

Aktivity v rámci ďalšieho vzdelávania:

Workshopy

- EURL – Salmonella workshop XVI, Zandvoort, Holandsko – MVDr. Ing. Sásik M.

Prednášky, poster

- Výskyt salmonel u hydiny Gallus Gallus a moriek v Slovenskej republike v rokoch 2006 - 2010, odborný seminár Zoonózy – spoločná ochrana zdravia ľudí a zdravia zvierat, Škarková A., Gašpar G., Sásik M., október, Bratislava

Publikácie

- ŠKARKOVÁ, A., GAŠPAR, G., SÁSIK, M. Výskyt salmonel u hydiny Gallus Gallus a moriek v Slovenskej republike v rokoch 2006 - 2010, Zoonózy - spoločná ochrana zdravia ľudí a zdravia zvierat, Zborník abstraktov 2011.
- ŠKARKOVÁ, A., GAŠPAR, G., SÁSIK, M. Zoonoses Monitoring Trends and sources of zoonoses and zoonotic agents in humans, foodstuffs, animals and feedingstuffs Slovakia 2010, EFSA 2011.
- ŠKARKOVÁ, A., Surveillance salmonel, prehľad výskytu zo zvierat, potravín a krmív podklady pre Ministerstva a pôdohospodárstva a rozvoja vidieka. In: Správa o zoonózach a pôvodcoch zoonóz v SR za rok 2010, ISBN 978-80-970360-2-7, s. 16 - 40. 2011.
- SÁSIK, M., Rezistencia Salmonella spp., voči antimikrobiálnym látkam. In: Správa o zoonózach a pôvodcoch zoonóz v SR za rok 2010, ISBN 978-80-970360-2-7. s.41 - 52. 2011

Iné aktivity:

- V roku 2004 sa začalo a sústavne pokračuje kompletne monitorovanie rezistencie salmonel. Do monitorovania je každoročne zahrnutý reprezentatívny výber kmeňov salmonel, ktoré boli izolované na všetkých ŠVPÚ a ŠVÚ na Slovensku, zo všetkých druhov zvierat, krmív a potravín. Všetky kmene sú sérologicky typizované alebo potvrdené a vybrané kmene podrobené zisťovaniu citlivosti voči antimikrobiálnym látkam metódou MIC. Súčasne sa zhromažďujú všetky potrebné údaje, ktoré sú vyžadované pri monitorovaní. Získané výsledky sú štatisticky spracované do tabuliek požadovaných kompetentnými orgánmi EÚ.
- NRL salmonelóz je členom WHO GFIN a v rámci toho je poverené vkladaním údajov za salmonely vo veterinárnej oblasti do country databanky WHO.

Aktivity v spolupráci s inými organizáciami:

- Národné referenčné centrum pre salmonelózy Úradu verejného zdravotníctva, Bratislava - MUDr. D. Gavačová.- naďalej pokračuje spolupráca pri monitorovaní a zisťovaní ciest šírenia sa salmonel, najmä multirezistentných, ďalej pri vyhľadávaní a objasňovaní zdrojov epidémií, vrátane využitia metód genetickej identifikácie.
- Katedra molekulárnej biológie Prírodovedeckej Fakulty Univerzity Komenského, Bratislava – RNDr. H. Dražovská spolupráca pri genetickej identifikácii salmonel a ich vlastností
- Štátny veterinárny ústav, Praha – MVDr. I. Bernardyová, MVDr. T. Černý, spolupráca pri výmene skúseností vykonávaných činností na národnej úrovni
- Slovenská Zdravotnícka Univerzita, Bratislava, PharmDr. L. Majtánová - spolupráca pri fagotypizácii Salmonella Enteritidis a Salmonella Typhimurium

Národné referenčné laboratórium salmonelóz: je akreditované: Osvedčenie o akreditácii č. S – 127

Národné referenčné laboratórium salmonelóz a Národné referenčné laboratórium chorôb hydiny (infekcia Salmonella spp. a infekcie Mycoplasma gallisepticum a Mycoplasma meleagridis)

Tab. 1: Prehľad účastí na medzinárodných laboratórnych testoch spôsobilosti NRL salmonelóz a chorôb hydiny.

Pracovisko	Dátum	Organizátor testu	Typ vzorky	Parameter	metóda
NRL salmonelóz	február - marec 2011	EURL Salmonella, Bilthoven, Holandsko	Kapsule s rôznym počtom salmonel	Detekcia salmonel 34x	ISO 6579 a dodatok D, overovanie MSRV agaru
NRL salmonelóz	február - marec 2011	EURL Salmonella, Bilthoven, Holandsko	Hydinový trus a kapsule s rôznym počtom salmonel	Detekcia salmonel 25x	ISO 6579 a dodatok D overovanie MSRV agaru
NRL salmonelóz	september – október 2011	EURL Salmonella, Bilthoven, Holandsko	Kapsule s rôznym počtom salmonel	Detekcia salmonel 34x	ISO 6579 a dodatok D, overovanie MSRV agaru
NRL salmonelóz	september – október 2011	EURL Salmonella, Bilthoven, Holandsko	Bravčové a hovädzie mäso a kapsule s rôznym počtom salmonel	Detekcia salmonel 25x	ISO 6579 a dodatok D overovanie MSRV agaru
NRL salmonelóz	November – december 2011	EURL Salmonella, Bilthoven, Holandsko	kmeň	Salmonella spp. 20x	Sérologická a biochemická typizácia

Tab. 2: Serovary salmonel typizované v NRL v roku 2011

Serovar	Hydina - Gallus Gallus + jatočné	Morky	Kačice	H. dobytok + jatočné	Ovce	Ošipané + jatočné	Iné zvieratá	Krmivá	Hygiena potravín	Spolu
S.Aesch							1			1
S.Agona		1						1	2	4
S.Arizonae							1			1
S.Derby						2		2		4
S.Diarizonae							3			3
S.Enteritidis	19		1				5			25
S.Hvittingfoss							2			2
S.Infantis	24						3	4	4	35
S.Kentucky	1	2							1	4
S.Lille	6									6
S.Montevideo				1				1		2
S.Muenchen							2			2
S.Nessziona							1			1
S.Newport	1									1
S.Ohio								1		1
S.Pomona							1			1
S.Sandiego							4			4
S.Tennessee	2									2
S.Typhimurium	1	1		5		2	5	1	1	17
S. 4,12 : e,n,x : -	1									1
S. 1,4,5,12 : i : -							2			2
S. 6,7 : - :1,5									1	1
S. 9,12 : l,v : -					1	1				1
Spolu	55	4	1	6	1	5	30	10	9	121

Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava
Botanická 15, 842 52 Bratislava

**Správa o činnosti
národného referenčného laboratória tuberkulózy
(mycobacterium bovis) a iných mykobakteriôz
za rok 2011**

MVDr. Peter Pavle

NRL TBC je jediné laboratórium na území SR s takýmto zameraním a úlohami:

a) celoštátne

- typizácia a identifikácia mykobaktérií izolovaných zo zvierat úradnými skúšobnými laboratóriami,
- pre potreby ŠVPS SR vydáva každoročne celoštátne prehľady o výskyte zárodkov TBC, PTBC a ostatných mykobaktérií v populáciách jednotlivých druhov zvierat v SR,

b) regionálne

- pri výskyte nešpecifických paraalergických, prípadne heteroalergických reakcií sleduje a vyhodnocuje všetky faktory a etiologické činitele, ktoré znižujú spoľahlivosť alergénodiagnostických skúšok,
- v prípade zvýšeného výskytu pozitívnych a dubióznych reagentov v jednotlivých chovoch objasňuje etiológiu alergických reakcií na cicavčí a aviárny tuberkulín pomocou komplexného laboratórneho vyšetrenia,
- pri vydaní mimoriadnych veterinárnych opatrení a vyhlásení ohniska TBC sa podieľa na vypracovávaní ochranných a zdoľavacích opatrení až do eliminácie nákazy resp. likvidácie nákazy a ozdravenia chovu,
- pri podozrení na TBC, PTBC resp. na prítomnosť PPEM , v odôvodnených prípadoch, na základe požiadavky úradného veterinárneho lekára príslušnej RVPS sa zúčastňuje na kontrolných porážkach reagentov a spolupracuje pri odbere vzoriek biologického materiálu na laboratórne vyšetrenie,
- v spolupráci s príslušnou regionálnou veterinárnou a potravinovou správou vstupuje do rokovania s držiteľmi zvierat, podieľa sa na vypracovávaní zverozdravotných a zootechnických opatrení smerujúcich k zamedzeniu šírenia nákazy,
- pri riešení zložitej epizootologickej situácie spoločne s príslušnou regionálnou veterinárnou a potravinovou správou analyzuje vývoj nákazovej situácie na základe urobených vyšetrení a overuje prípadné ďalšie možné zdroje nákazy resp. kontakty s nimi,
- na základe klinických, alergénodiagnostických a laboratórných vyšetrení vypracováva komplexné správy pre potreby ŠVPS SR spolu s analýzami nákazovej situácie a príslušnými návrhmi opatrení pre príslušnú regionálnu veterinárnu správu. Na zverenom odbornom úseku vykonáva kontrolu plnenia týchto opatrení z hľadiska prevencie zoonóz a zlepšenia epizootologickej situácie,

c) ostatné

- overuje vývoj a zavádzanie nových skúšobných postupov laboratórnej diagnostiky TBC, PTBC a mykobakteriôz,
- vypracováva analýzy a prognózy v oblasti diagnostiky a skúšania TBC, PTBC a mykobakteriôz zvierat, navrhuje diagnostické postupy a koncepcie,
- poskytuje poradenskú a konzultačnú pomoc pracovníkom úradných skúšobných laboratórií a veterinárnej praxi,
- odborne spolupracuje s výskumnými a univerzitnými pracoviskami v oblasti infektológie a diagnostiky tuberkulózy,
- sleduje incidenciu, prevalenciu, etiologickú štruktúru a geografické rozšírenie TBC a PTBC v rámci SR,
- v spolupráci s MZ SR každoročne vypracováva Surveillance tuberkulózy v SR.

Predmet referencie:

NRL TBC vykonáva mikrobiologické skúšky sekčného materiálu živočíšneho pôvodu a iného materiálu na prítomnosť mykobaktérií tuberkulózy, paratuberkulózy a ostatných mykobakteriôz.

Účasť na poradách a medzilaboratórnych testoch spôsobilosti organizovaných EURL:

EURL for Bovine Tuberculosis v roku 2011 neorganizovalo medzilaboratórne testy.

Organizácia alebo spolupráca pri organizovaní porád pracovníkov z ŠVÚ a ŠVPÚ, ktorí sa zaoberajú predmetnou diagnostikou: Nie.

Organizovanie medzilaboratórnych porovnávacích testov:

NRL tuberkulózy (*M. bovis*) a iných mykobakteriôz je jediné pracovisko v rámci ŠVPS SR, zaoberajúce sa komplexnou laboratórnou diagnostikou tuberkulózy, paratuberkulózy a iných mykobakteriôz. Z tohto dôvodu neorganizuje vo vnútri SR porovnávacie testy pracovísk ŠVPS.

Účasť na seminároch, konferenciách a medzinárodných stretnutiach:

V decembri 2011 sa uskutočnil v Madride workshop pre jednotlivé NRL.

Počet odborných publikácií, prednášok: 0

Počet VŠ pracovníkov: 1

Počet odborných stáží, na ktorých sme sa zúčastnili na iných pracoviskách: 0

Počet odborných stáží, ktoré sme umožnili pre iných na svojom pracovisku: 0

Poskytovanie odbornej pomoci ŠVPS SR: konzultácie z oblasti mykobakteriálnych ochorení s pracovníkmi ŠVPS SR a spolupracujúcich organizácií.

Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava
Botanická 15, 842 52 Bratislava

Správa o činnosti
Referenného laboratória na toxoplazmózu
za rok 2011

MVDr. Eva Gaciková

Toxoplazmóza je ochorenie, ktoré sa prenáša zo zvierat na človeka. Pôvodca tejto zoonózy je intracelulárny parazit *Toxoplasma gondii*, ktorý bežne napáda stavovce, najčastejšie vtáky a hlodavce. Životný cyklus tohto prvoka je veľmi komplikovaný a je charakterizovaný zmenou hostiteľa prechodného a konečného, ktorým sa pre tohto prvoka stávajú mačkovité šelmy. V ich tele sa dokáže množiť, prostredníctvom trusu šíriť sa do okolia, a následne infikovať iné organizmy. Medzihostiteľmi *Toxoplasma gondii* môžu byť kozy, ovce, králiky, hlodavci, ošípané, kravy, hydina a iné vtáky. U všetkých zvierat môžu byť prítomné infekčné štádiá v tkanive (svaloch alebo mozgu). Tkanivové cysty sú životaschopné dlhú dobu, snáď celý život zvierat'a.

Z poverenia Štátnej veterinárnej a potravinovej správy Slovenskej republiky v Bratislave bolo pracovisko sérológie na Štátnom veterinárnom a potravinovom ústave v Bratislave dňa 12.12.2007 autorizované na výkon odborných činností referenčného laboratória pre toxoplazmózu.

Tvorí ho jedna veterinárna lekárka a laborantka.

V Slovenskej republike (odteraz len „SR“) sa nevykonáva oficiálny monitorovací program pre diagnostiku tejto zoonózy a nepodlieha povinnému hláseniu.

Druhy zvierat, ktoré majú význam pre hlásenie sú ovce, kozy a ošípané.

Hlavným fenoménom selektívnych odberov je prevencia pri chove zvierat v spoločných domácnostiach s ľudskou populáciou, pri preventívnych vyšetreniach hospodárskych zvierat určených na ľudský konzum. V popredí sa javí vyšší záujem o vyšetrenie oviec a kôz, súvisí to so zakladaním drobnochovov na vidieku a následná konzumácia týchto živočíšnych produktov.

Cieľom suspektných odberov sú vyšetrenia psov a mačiek z dôvodu:

- ochorenie ľudí v domácnostiach a po ich preliečení
- výskyt gravidných žien
- aborty a málo životaschopné plody zvierat.

Odbery krvných vzoriek vykonávajú privátni veterinárni lekári v oblastných veterinárnych ošetrovniach na základe žiadosti majiteľov zvierat alebo s cieľným podozrením na túto nákazu. Jedná sa o individuálny odber, nie je riadený centrálné a nejedná sa o vzorky úradné.

Frekvencie odberu nemajú žiadnu plynulú postupnosť, sú určované momentálnou epizootologickou situáciou a individuálnou žiadosťou chovateľa domácich a hospodárskych zvierat.

Krvné vzorky na dôkaz protilátok sa odoberajú do striekačiek bez antikoagulancia a do reakcií sa používa čisté sérum.

Najpoužívanejšou metódou základného vyšetrenia je komplementfixačná reakcia (odteraz iba „CFT“), ktorej výsledky sú dobre reprodukovateľné a pri opakovanom vyšetrení ukážu zreteľnú dynamiku špecifických protilátok.

V laboratóriách sa používajú aj imunoenzymatické testy, ktoré umožňujú stanoviť fázy infekcie.

Priamy dôkaz pôvodcu zabezpečí metóda Polymerase chain reaction (odteraz iba „PCR“), ale v diagnostike zvierat sa rutinne nepoužíva.

Preventívne opatrenia sa odvíjajú od definitívneho hostiteľa. Pretože väčšina mačiek sa infikuje tkanivovými cystami, preto by mala byť mačka kŕmená len suchými, tepelne opracovanými granulami alebo varenou potravou.

V ľudskej populácii hrá prioritu dôkladná čistota rúk a nepoužívať pre konzum surové mäso.

Preventívne opatrenia pre budúce matky by mali jednoznačne spočívať v nekonzumovaní surového alebo nedostatočne tepelne upraveného mäsa, vajíčok alebo mlieka priamo od zvierat. Pri konzumácii zeleniny a ovocia zo záhrady, kam sa môžu dostať voľne žijúce mačky, treba dbať na zvýšenú hygienu precíznym umytím týchto potravín.

V minulosti väčšia časť vzoriek pochádzala z veľkochovov hovädzieho dobytku a ošípaných, postupne sa táto kategória zvierat vytratila a nastala zmena v počte a druhu vyšetrovaných zvierat.

Zvýšil sa záujem o vyšetrovanie domácich miláčikov a malých prežúvavcov, čo v podstate je dôsledok budovania malých fariem drobnochovateľov na vidieku.

Podľa dostupných údajov privátnych veterinárnych lekárov z praxe sa klinická forma toxoplazmózy objavuje len ojedinele, odhalením sérereagenti najmä v kategórii psov tvoria skupinu nositeľov protilátok, ako dôsledok kontaktu s antigénom *Toxoplasma gondii*, ale nezúčastňujú sa v šírení toxoplazmózy.

Z epizootologického hľadiska je nutné sa zamerať na bezpečnosť používania surového kozieho mlieka na ľudský konzum a poučiť farmárov o možnosti prenosu infekčného agens na populáciu.

Z histórie sérologického monitorovanie toxoplazmózy v SR, uvádzame celkový počet vyšetrených vzoriek z rôznych druhov zvierat, počet séroreagentov a percentuálnu zamorenosť od začiatku obdobia monitorovania za SR.

Tabuľka č.1 Prehľad monitoringu toxoplazmózy v SR

Rok	Počet vyšetrených vzoriek	Počet pozitívnych zvierat	% pozitivity
1991	2865	86	1,05
1992	5734	270	4,7
1993	5001	333	6,6
1994	1646	228	13,8
1995	1992	187	9,4
1996	1173	180	15,3
1997	4033	484	12,0
1998	6737	595	8,8
1999	3575	240	6,7
2000	2912	119	4,0
2001	425	112	26,3
2002	490	101	20,6
2003	417	143	34,2
2004	450	152	33,7
2005	310	105	33,8
2006	364	112	30,7
2007	575	162	28,2
2008	362	95	26,2
2009	274	56	20,4
2010	301	52	17,3
2011	294	27	9,2

Z tabuľky vyplýva, že percento zamorenosti za všetky druhy vyšetovaných vzoriek, sa od roku 2001 zvýšilo, v sledovanom roku 2011 sérologická pozitivita vyšetovaných vzoriek klesla na 9,2 % .

V sledovanom roku 2011 sa celkove v SR vyšetřilo 294 vzoriek a pozitívne reagovalo 27 vzoriek, z čoho vyplýva 9,2% pozitivita.

40,8% z celkového počtu vzoriek tvorili krvné séra laboratórných myší, u ktorých sa očakávané nepotvrdila tvorba špecifických protilátok . Rovnakým percentom boli vyšetřované vzorky mačiek, v tejto kategórii zvierat sa zistila 15% pozitivita, čo predstavuje oproti minulému roku pokles pozitívnych zvierat o polovicu.

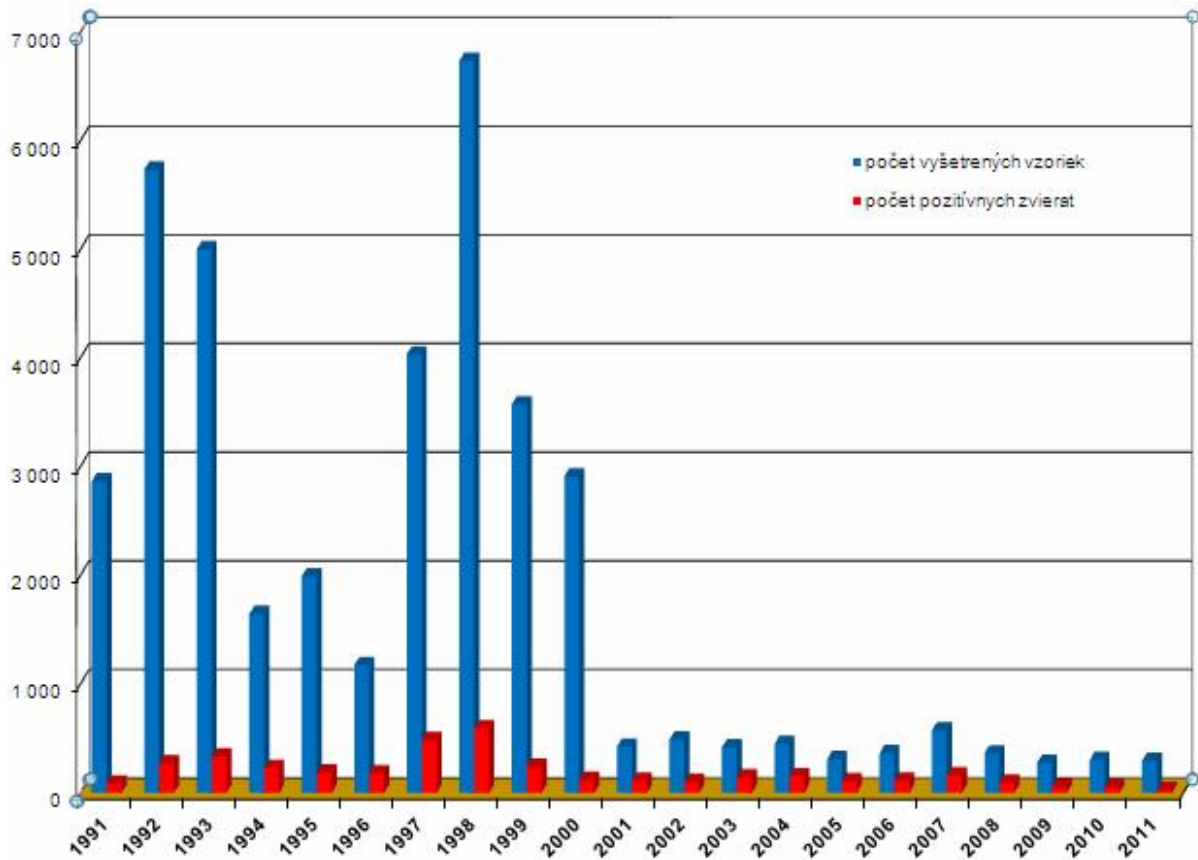
Vyšetřované vzorky psov vykazovali približne rovnaké percento positivity (12,5%).

Nie je zanedbateľná skutočnosť , že verejnosť je prostredníctvom tlače , médií a internetu oveľa viac informovaná o problematike tejto zoonózy, a zodpovednejšie pristupuje k jej nástrahám. Referenčné laboratórium sa zúčastnilo na konzultáciách a poradenských činnostiach, hlavne s majiteľmi mačiek, psov a participovali sme na jednaní s klientmi kozích fariem.

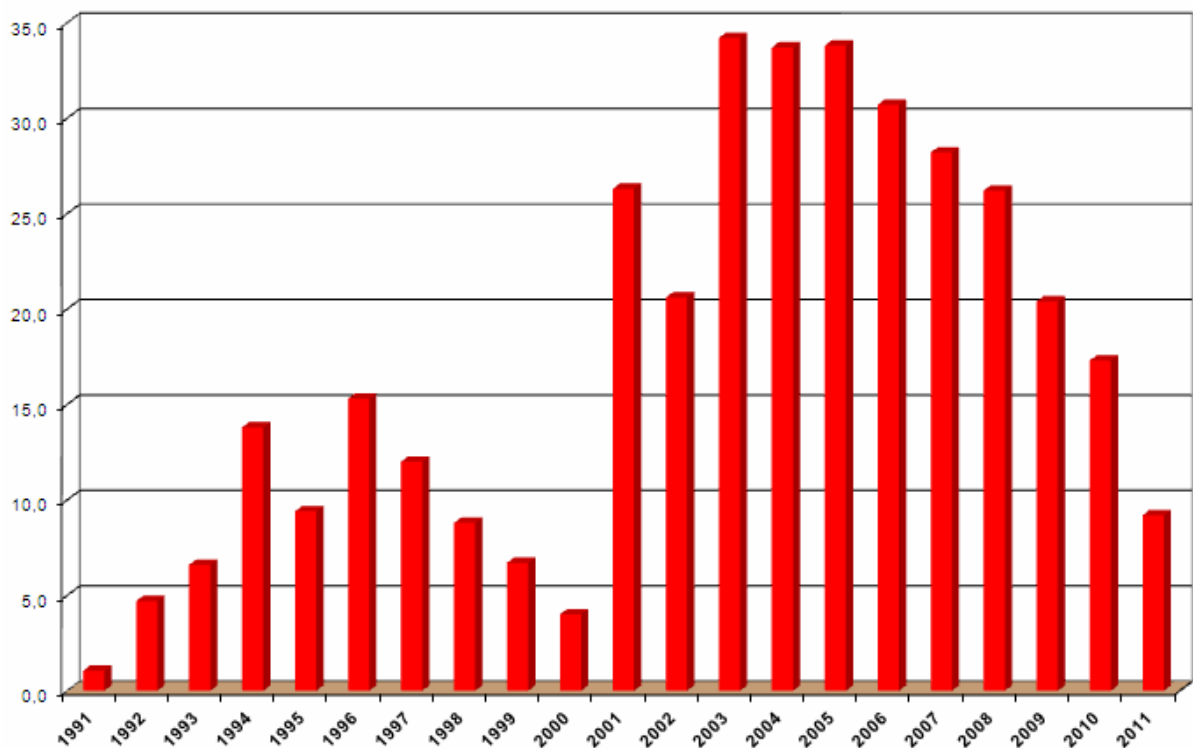
Získané cenné informácie z monitorovania sérologického vyšetřenia zvierat na túto nákazu v SR sme zhrnuli do nasledovných grafov.

Druhy zvierat, ktoré majú význam pre hlásenie – ovce, kozy a ošípané – sú zmapované prehľadne v nových grafoch za posledných 10 rokov monitorovania.

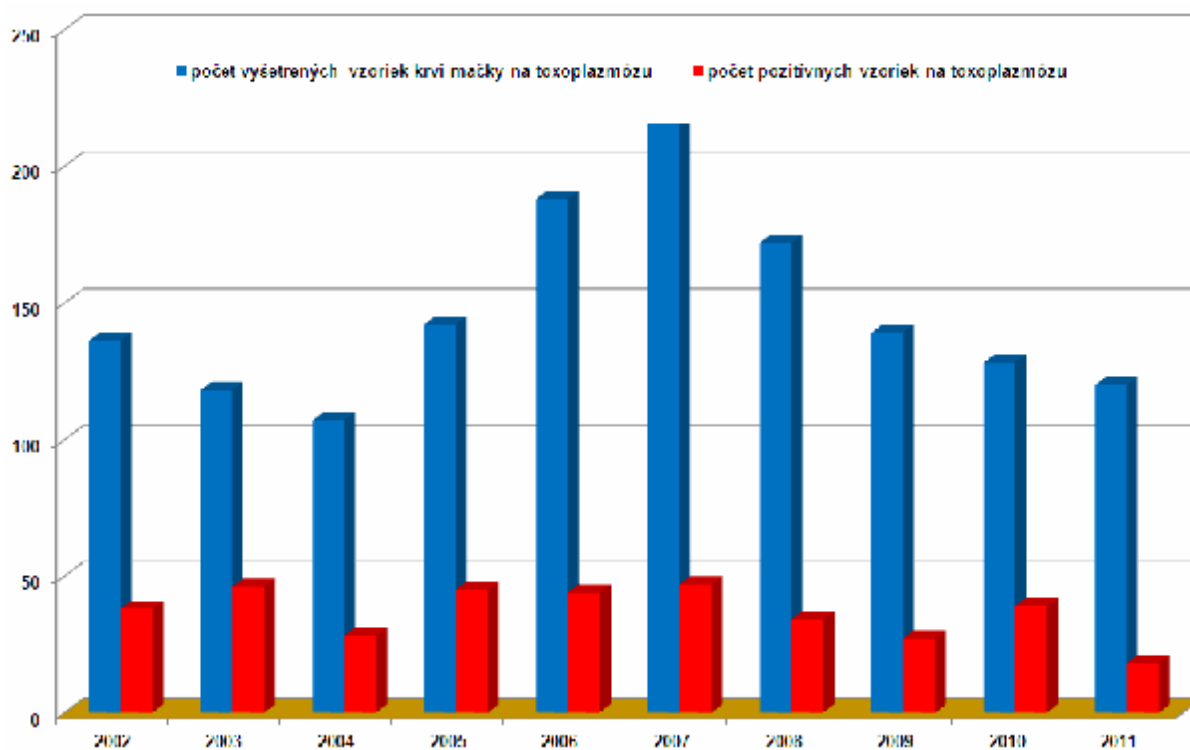
Graf č. 1 Pomer pozitívnych séroreagentov k počtu vyšetovaných vzoriek na toxoplazmózu

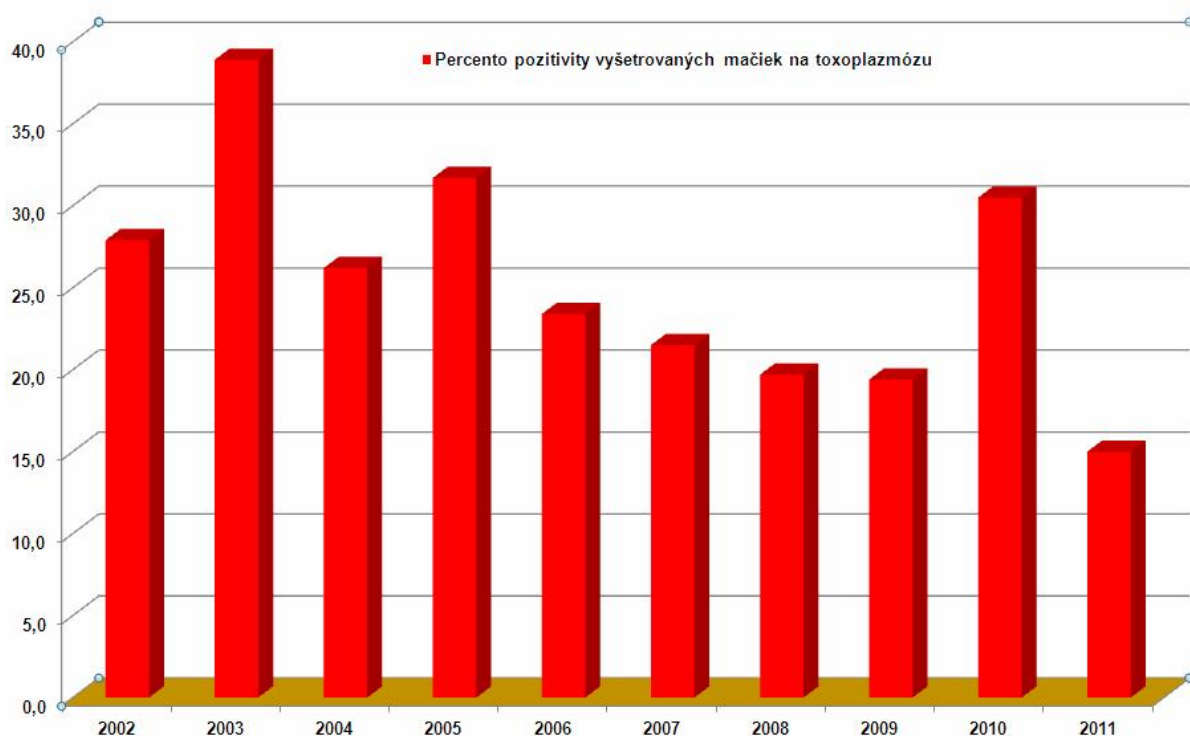
Graf č. 2 Percento pozitivity vyšetovaných vzoriek na toxoplazmózu

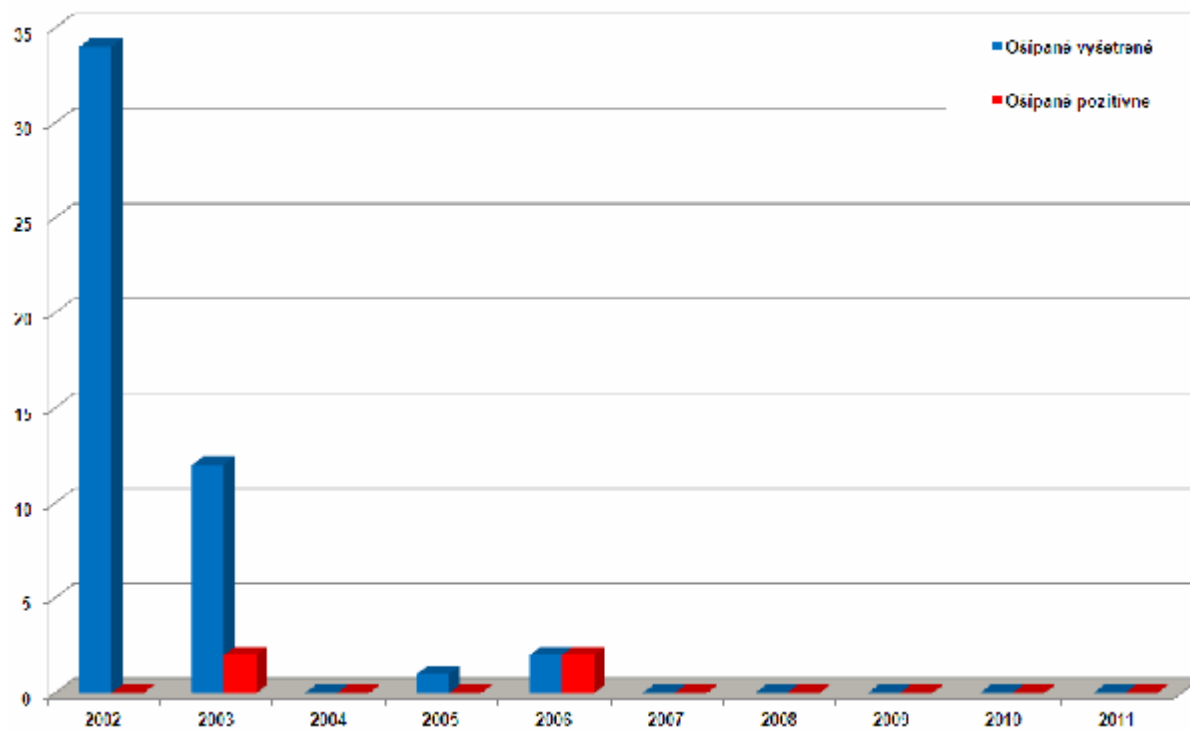
Graf č. 3 Pomer pozitívnych sérereagentov mačiek k počtu vyšetovaných vzoriek na toxoplazmózu

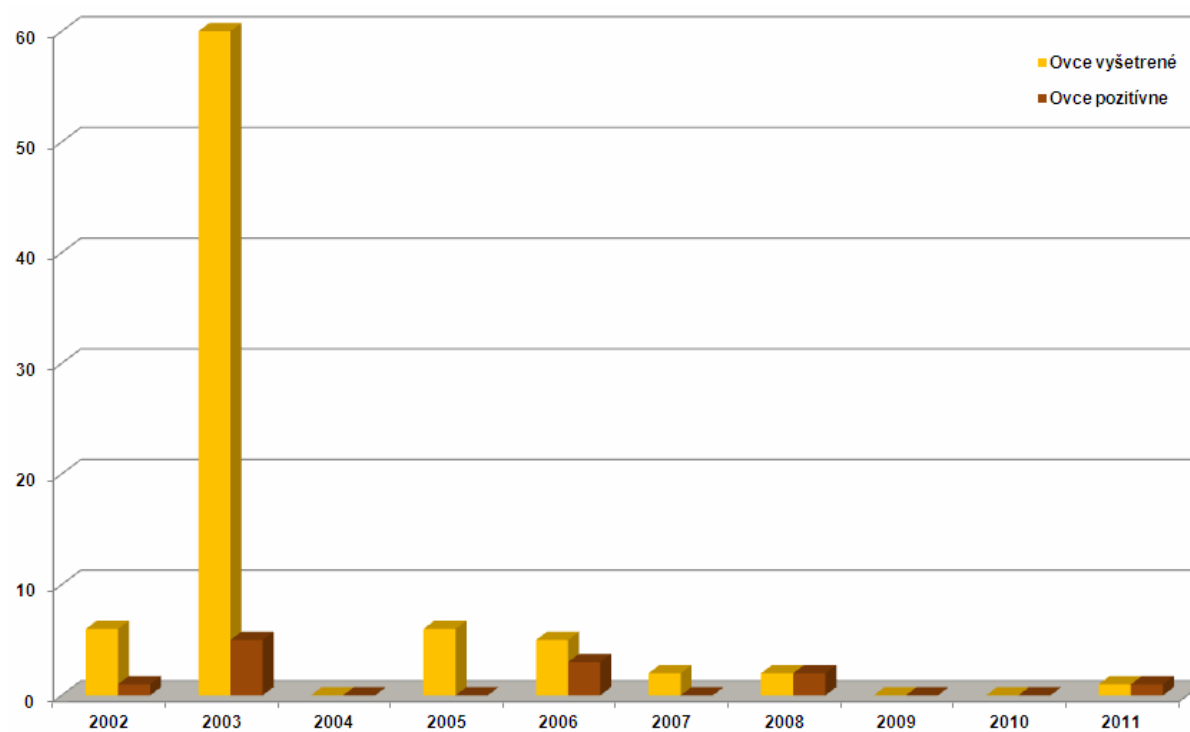
Graf č. 4 Percento pozitívy vyšetovaných vzoriek mačiek na toxoplazmózu

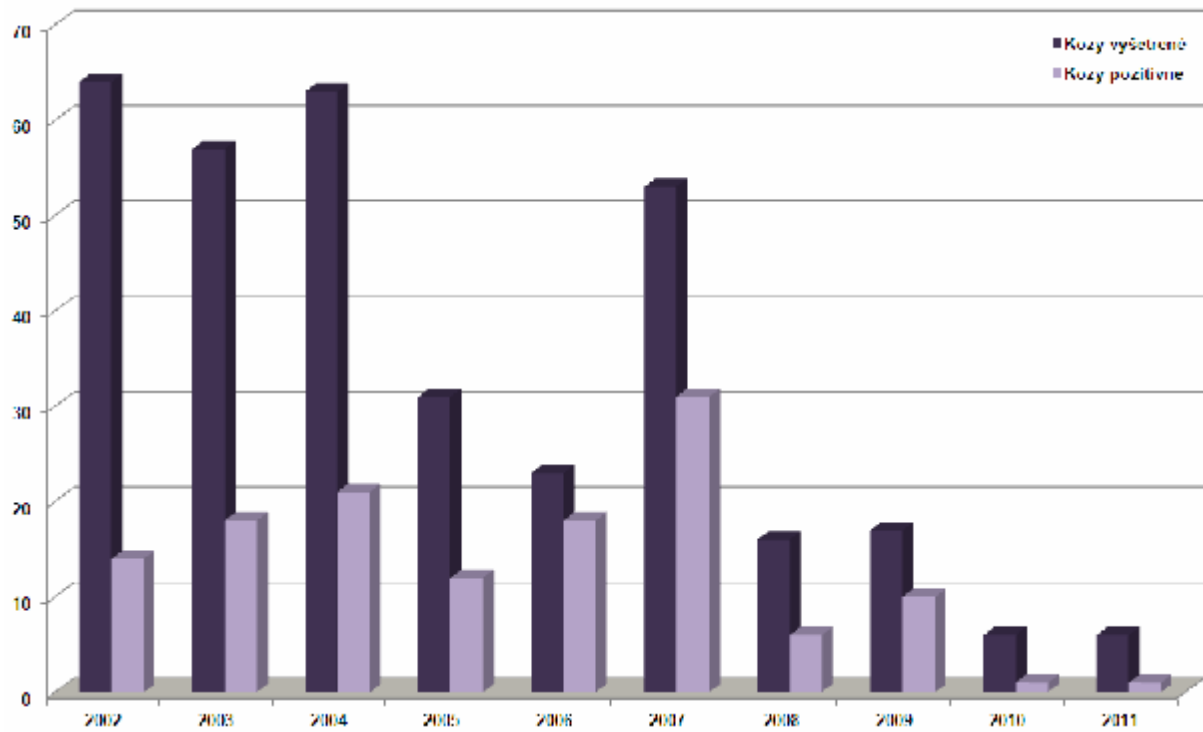
Graf č. 5 Počet vyšetovaných vzoriek ošípaných k počtu pozitívnych reagentov na toxoplazmózu

Graf č. 6 Počet vyšetovaných vzoriek oviec k počtu pozitívnych reagentov na toxoplazmózu

Graf č. 7 Počet vyšetovaných vzoriek kôz k počtu pozitívnych reagentov na toxoplazmózu

Štátny veterinárny a potravinový ústav Bratislava
Botanická 15, 842 52 Bratislava

Správa o činnosti
Národného referenčného laboratória pre parazity
(najmä Trichinella, Echinococcus a Anisakis)
za rok 2011

MVDr. Viera Beladičová

Ustanovenie Skúšobného laboratória

V máji r. 2007 bolo poverovacím listom Ministerstva pôdohospodárstva Slovenskej republiky č. 1563/2007-100 laboratórium parazitológie Oddelenia mikrobiológie, parazitológie a mykológie ŠVPÚ Bratislava Ministerstvom pôdohospodárstva oficiálne poverené ako Národné referenčné laboratórium pre parazity (najmä *Trichinella*, *Echinococcus* a *Anisakis*).

Laboratórium parazitológie je akreditované podľa požiadaviek STN EN ISO/IEC 17025, číslo osvedčenia – S 127.

Personálne zabezpečenie NRL

	Veterinárny lekár	Iný vysokoškolský odborný pracovník	Laborant
Počet zamestnancov	1	1	1

Medzinárodné porovnávacie testy

Dátum	Test organizoval	Stanovovaný analyt	Typ vzorky	z - skóre
december 2011	Národní referenční laboratoř pro oblast parazitů, Státní veterinární ústav Olomouc, Česká republika	larvy <i>Trichinella spp.</i>	mleté bravčové mäso	0,4

Spolupráca s inými organizáciami

- Veterinárna nemocnica Vetpoint – spolupráca pri monitoringu gastrointestinálnych parazitóz mäsožravcov Bratislavy (akcia – apríl 2011)
- Parazitologický ústav SAV – surveillance helmintozoonóz, monitoring dirofilariózy, identifikácia druhov rodu *Trichinella*
- Parazitologický ústav LFUK (RNDr. Jalili, PhD) - odborné konzultácie a spolupráca pri prednáškach

- MVDr. Beladičová, MVDr. Pavle – Rím – Workshop EURLP – 23.- 25.5.2011
- MVDr. Beladičová, Mgr. Valentová - Školenie pracovníkov bitúнку (Galanta) pre vykonávanie metodiky k metóde na vyšetovanie trichinel podľa Nariadenia Komisie (ES) č. 2075/2005 z 5. decembra 2005, ktorým sa ustanovujú osobitné predpisy na úradné kontroly *Trichinella* v mäse a Metodického pokynu ŠVPS SR č. 3/2004 – 13.1. 2011
- MVDr. Beladičová, Mgr. Valentová - Školenie pracovníkov bitúнку (Šaľa) pre vykonávanie metodiky k metóde na vyšetovanie trichinel podľa Nariadenia Komisie (ES) č. 2075/2005 z 5. decembra 2005, ktorým sa ustanovujú osobitné predpisy na úradné kontroly *Trichinella* v mäse a Metodického pokynu ŠVPS SR č. 3/2004 – 10.3. 2011
- MVDr. Beladičová, Mgr. Valentová - Školenie pracovníkov RVPS Nové Mesto nad Váhom, Nové Zámky, Komárno, Šaľa, Senec, Dunajská Streda, Trenčín, Topoľčany a Nitra pre vykonávanie metodiky k metóde na vyšetovanie trichinel podľa Nariadenia Komisie (ES) č. 2075/2005 z 5. decembra 2005, ktorým sa ustanovujú osobitné predpisy na úradné kontroly *Trichinella* v mäse a Metodického pokynu ŠVPS SR č. 3/2004 - 10.11., 24.11., 1.12. a 8.12. 2011

V roku 2011 Národné referenčné laboratórium pre parazity (najmä *Trichinella*, *Echinococcus* a *Anisakis*) vykonalo 57966 vyšetrení, čo predstavovalo 57433 vzoriek. U 55264 vzoriek sa jednalo o vzorky určené na vyšetrenie na prítomnosť lariev *Trichinella spp.* metódou magnetického miešania pri trávení skupinových vzoriek podľa Nariadenia Komisie (ES) č. 2075/2005 z 5. decembra 2005, ktorým sa ustanovujú osobitné predpisy na úradné kontroly *Trichinella* v mäse.

Vyhodnotenie laboratórnej diagnostiky vybraných parazitózných v Slovenskej republike za rok 2011

1. Trichinelóza (B-255)

Trichinelóza je považovaná za helmintozózu, cirkulujúcu prevažne v sylvatickom cykle, zahrňujúcim voľne žijúce a synantropné mäsožravce, najmä líšky hrdzavé a diviáciu zver. Sporadicky sa vyskytujú epidémie u ľudí. Z celkovo 12 známych genotypov trichinel, *Trichinella spiralis*, *Trichinella nativa*, *Trichinella britovi*, *Trichinella pseudospiralis*, *Trichinella nelsoni*, *Trichinella murrelli* *Trichinella papuae*, *Trichinella zimbabwensis*,

Trichinella T6, T8, T9 a T12, bol na území Európy zaznamenaný výskyt druhov *Trichinella spiralis*, *Trichinella nativa*, *Trichinella pseudospiralis* a *Trichinella britovi*.

Trichinella cirkuluje u voľne žijúcich zvierat, z ktorých diviacia zver je pre prenos nákazy najrizikovejšia. Výrobky z mäsa týchto zvierat, ktoré bolo tepelne nedostatočne spracované, bývajú najčastejším prameňom nakazenia ľudí. Udržiaateľom prírodného cyklu trichinelózy je líška hrdzavá. Endemickými oblasťami výskytu trichinelózy je východné a stredné Slovensko. Vyšetrovanie na *Trichinella spp.* je povinnou súčasťou prehliadky post mortem u jatočných ošípaných, diviakov, koní a ostatných živočíšnych druhov určených na ľudský konzum. Vzorky sa odoberajú a vyšetrujú podľa Nariadenia Komisie (ES) č. 2075/2005 z 5. decembra 2005, ktorým sa ustanovujú osobitné predpisy na úradné kontroly *Trichinella* v mäse. Na Slovensku je úradnou metódou metóda magnetického miešania pri trávení súhrnných vzoriek, v ojedinelých prípadoch sa uplatňuje trichinoskopické vyšetrenie.

V roku 2007 bola zavedená ohlasovacia povinnosť vykonávania domácich zabíjačiek. V roku 2008 - 2011 boli odbery vzoriek na základe zhodnotenia rizika výskytu trichinelózy u ošípaných zabitých u chovateľa pre súkromnú domácu spotrebu a na základe výsledkov predchádzajúcich vyšetrení a monitoringu vrátane voľne žijúcich zvierat obmedzené len na oblasti s pozitívnym nálezom *Trichinella spp.* u voľne žijúcich zvierat.

Vzorky boli v roku 2011 vyšetrované v schválených laboratóriách pri potravinárskych prevádzkach pre čerstvé mäso, v Štátnych veterinárnych a potravinových ústavoch a v Štátnom veterinárnom ústave.

V tabuľke 1 sú uvedené jednotlivé druhy vyšetrených zvierat a počet pozitívnych nálezov. Na obr. 1 a v tabuľkách 2 a 3 sú uvedené pozitívne nálezy u zvierat.

Tab. 1: Výsledky vyšetrenia na prítomnosť lariev rodu *Trichinella* v roku 2011

Druh zvierat	Stupeň odberu vzoriek	Podrobnosti o odbere vzoriek	Počet vyšetrených vzoriek	Vzorky s nálezom trichinel	v %
Ošípané	na bitúnku - vzorka zo zvierat - mäso	Bitúnky	140 733	0	
Ošípané	na farme - vzorka zo zvierat - orgány/tkanivá	domáce zabíjačky - vybrané okresy	174	0	
Diviaky - divožijúce	z lovu		15 405	4	0,03%
Líšky - divožijúce	z lovu	po 5 líšok z 1 okresu	186	38	20,43%
Jazvec - divožijúce	z lovu		2	0	
Medvede - divožijúce	z lovu		7	0	
Spolu			156 507	42	0,03%

Obr. 1: Prehľad nahlásených pozitívnych nálezov *Trichinella spp.* na Slovensku v roku 2011 (oranžové body – pozitívne nálezy u líšok, modré body – pozitívne nálezy u diviakov)

Tab. 2: Prehľad lokalít, v ktorých boli nájdené larvy Trichinella u diviakov

Lokalita	Okres	Číslo plomby
PZ Chochuľa Hrochoť	Banská Bystrica	Oh 15260601
VLM Pliešovce - Javorie	Zvolen	Cs 61120631
PZ Čierna Lehota	Rožňava	Ci 808 78777
PZ Makovica Kurimka	Svidník	OH 60896712

Tab. 3: Prehľad lokalít, v ktorých boli nájdené larvy Trichinella u líšok

Lokalita	Okres
PZ Rejdová	Rožňava
PR Ľubietová	Banská Bystrica
PR Dlhá Ves	Rožňava
PR Sopotnica	Banská Bystrica
PR Markuška, SPZ Prieslop	Rožňava
PZ Silická Jablonica	Rožňava
PS Lupoč	Lučenec
PZ Jamník, Spišský Hrušov	Spišská Nová Ves
PZ Javor Hnilčík, Hnilec, PR Grajnár	Spišská Nová Ves
OL Pliešovce	Zvolen
PZ Michalková - Podzámčok, PR Turňa	Zvolen
Males, Stará Kremnička	Žiar nad Hronom
PZ Čelovce	Veľký Krtíš
Bystrá	Brezno
PZ Kečovo	Rožňava
OZ Rožňava	Rožňava
PZ Harichovce	Spišská Nová Ves
PZ Skala, V. Folkmár	Gelnica
ML Čermel'	Košice
ML Čermel'	Košice
PZ Jeleň, Koňuš	Sobrance
PZ Skalité	Čadca
PZ Chotár Mútne	Námestovo
PZ Hrebienok Záriečie	Púchov
PZ Kamenec, Dlhá Lúka	Bardejov
PZ Prameň, Hažlín	Bardejov
PZ Jatník, Andrejová	Bardejov
PS Palovec, Pavlovce	Vranov nad Topľou
PZ Rys, Ubl'a	Snina

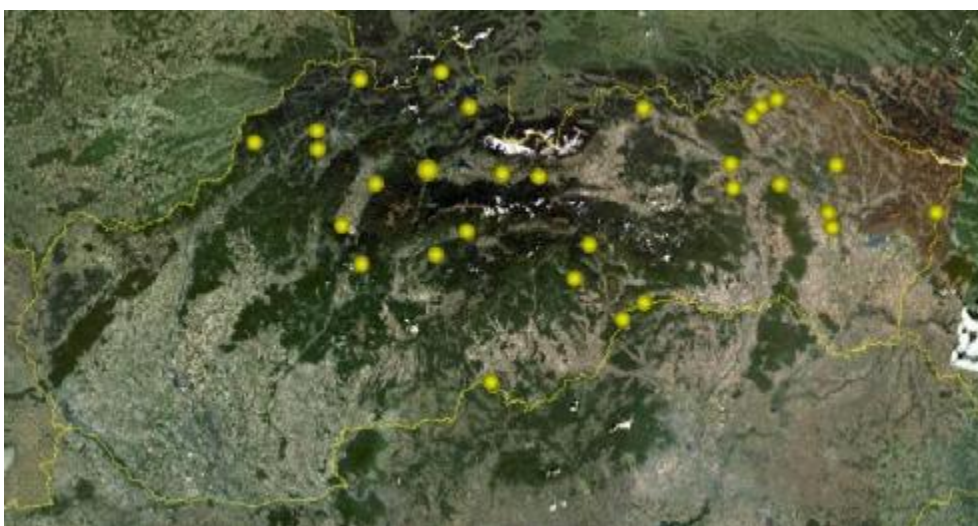
Lokalita	Okres
PZ Kamenec, Vyšná Sítica	Humenné
PZ Skalná, Mníšek nad Popradom	Stará Ľubovňa
PZ Kurčín, Orlov	Stará Ľubovňa
PZ Javor, Podolíneec	Stará Ľubovňa
PZ Valtin, Lendak	Kežmarok
PZ Bystrá, Osturňa	Kežmarok
PZ Ždiarska Vidla, Ždiar	Poprad
PZ Hubertus, Podhorany	Prešov
PZ Minerál, Dubová	Svidník

Echinokokóza (B-053)

Echinokokóza je ochorenie vyvolávané pásomnicami rodu *Echinococcus*. Cystickú echinokokózu vyvoláva pásomnica *Echinococcus granulosus* parazitujúca najmä u psovitých šeliem a alveolárnu echinokokózu vyvoláva *Echinococcus multilocularis* parazitujúca u líšok hrdzavých a iných mäsožravcov. Prenos sa uskutočňuje kontaktom s nakazenými zvieratami, ktoré vylučujú vajíčka trusom (pes, mačka) alebo kontaminovanou potravou. Larválne štádiá pásomnice sa lokalizujú najmä v pečeni, pľúcach, menej v iných orgánoch a vytvárajú larvocysty (*Echinococcus granulosus*) alebo infiltratívne prerastajú parenchým orgánu (*Echinococcus multilocularis*). Prvé prípady výskytu *Echinococcus multilocularis* u líšok boli na Slovensku zistené v roku 1999. Od roku 2000 prebieha na základe dohody so ŠVPS SR podrobný epizootologický prieskum výskytu a rozšírenia pásomnice *Echinococcus multilocularis* u hlavných definitívnych hostiteľov - líšok hrdzavých. Kontaminované prostredie, lesné plody, zelenina a nedodržiavanie hygienických zásad sú hlavné rizikové faktory prenosu tejto zoonózy. Mäso zabitých jatočných zvierat sa v rámci prehliadky post mortem podrobuje vyšetreniu adspekciou na prítomnosť larvocýst *Echinococcus* podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č.854/2004 z 29. apríla 2004, ktorým sa ustanovujú osobitné predpisy na organizáciu úradných kontrol produktov živočíšneho pôvodu určených na ľudskú spotrebu. Rutinná diagnostika trusu psov a iných mäsožravcov zahŕňa aj vyšetrenie na prítomnosť dospelých pásomnic *Echinococcus*. Trus (obsah čreva) mäsožravcov sa vyšetruje mikroskopicky, flotačne alebo aj metódou PCR.

Tab. 4: Výsledky vyšetrenia na prítomnosť *Echinococcus* v roku 2011

Druh zvierat	Kontext odberu vzoriek	Podrobnosti o odbere vzoriek	Testované jednotky	Počet vzoriek s nálezom <i>Echinococcus multilocularis</i>	v %
Psy - spoločenské zvieratá	Základný prieskum	súkromné chovy	1112	0	
Mačky - spoločenské zvieratá	Základný prieskum	súkromné chovy	228	0	
Líšky - divožijúce	Základný prieskum		186	31	16,67%
Vlk - zoo zvieratá	Základný prieskum		1	0	
Rys - zoo zvieratá	Základný prieskum		1	0	
Psík medvedíkovitý	Základný prieskum		2	0	
Leopardy - zoo zvieratá	Základný prieskum		2	0	
Iné mäsožravce - zoo zvieratá	Základný prieskum	pes hyenovitý	1	0	
Spolu			1 533	31	2,02%

Obr. 2: Pozitívne nálezy *Echinococcus multilocularis* u líšok na Slovensku v roku 2011

Tab. 5: Prehľad lokalít, v ktorých boli nájdené pásomnice *Echinococcus multilocularis* u líšok

Lokalita	Okres
Ľubietová	Banská Bystrica
Ľubeník	Revúca
Silická Jablonica	Rožňava
Rejdová	Rožňava
Mučín	Lučenec
Babkov	Žilina
Horná Lehota	Brezno
Kečovo	Rožňava
PZ Oščadnica	Čadca
PZ Oščadnica	Čadca
PS Veliká Dolný Hričov	Žilina
PZ Oravské Veselé	Námestovo
PZ Háj Tvrdošín	Tvrdošín
PZ Zverín Dubové	Turčianske Teplice
PZ Jarabina Turčianske Jaseno	Martin
ML Kremnica	Žiar nad Hronom
PZ Smrekovica, ML Ružomberok	Ružomberok
PZ Kriváň Važec	Liptovský Mikuláš
PZ Belanská Vavrišovo	Liptovský Mikuláš
PZ Hrebienok Záriečie	Púchov
PZ Družba, Bardejov	Bardejov
PZ Jatník, Andrejová	Bardejov
PS Pavlovec, Pavlovce	Vranov nad Topľou
PZ Rys, Ubľa	Snina
PZ Kamenec, Vyšná Sítica	Humenné
PZ Vysoká, Kamienska	Stará Ľubovňa
PZ Hradová hora, Jakubovany	Prešov
PZ Srnka, Župčany	Prešov
PZ Minerál, Dubová	Svidník
PZ Orlová, Nižný Hrabovec	Vranov nad Topľou
PZ Čičva, Sedliská	Vranov nad Topľou

3. Anisakióza

Anisakis simplex (angl. názov herring worm), *Pseudoterranova* (*Phocanema*, *Terranova*) *decipiens* (angl. názov cod alebo seal worm), *Contracaecum* spp., and *Hysterothylacium* (*Thynnascaris*) spp. patria medzi škrkavky, ktoré sa podieľajú na humánnych infekciách spôsobených konzumáciou surových alebo nedostatočne uvarených morských produktov. Larvy týchto nematód z rýb alebo lastúr sa svojimi prednými koncami zavrtávajú do steny tráviaceho traktu až po svalovú mukózu (niekedy prevrtávajú stenu čreva úplne a nachádzame ich v telovej dutine). Produkujú látku, ktorá priťahuje eozinofily a množstvo ďalších leukocytov. Infiltrované leukocyty vytvárajú okolo červa v tkanive granulóm. Anisakidy v ľuďoch len zriedkavo dosahujú dospelosti a väčšinou sú spontánne vylúčené z tráviaceho traktu do troch týždňov od infekcie. Dospelé jedince *Anisakis simplex* sa nachádzajú v žalúdku veľrýb a delfínov. Oplozené vajíčka samičiek parazitov opúšťajú hostiteľa spolu s jeho trusom. V morskej vode vajíčka dozrievajú a vyvíjajú sa v nich larvy, ktoré sa v morskej vode aj vyliahnu. Tieto larvy sú infekčné pre malé bezstavovce. Larvy v bezstavovcoch rastú a stávajú sa infekčnými pre ďalšieho medzihostiteľa - rybu alebo väčšieho bezstavovca, napr. kalmara. Larvy môžu prenikať cez tráviacu trakt do svaloviny medzihostiteľa. Niektoré zdroje uvádzajú, že larvy prechádzajú z orgánov do mäsa vtedy, keď rybí hostiteľ nie je vypitvaný hneď po ulovení. Životný cyklus všetkých ostatných anisakidov spojených s humánnymi nákazami je podobný. Tieto parazity sa často nachádzajú v mäse tresky, platesy, lososa, sled'a a morského čerta. Ochorenie sa prenáša surovým, nedostatočne tepelne opracovaným alebo zmrazeným rybím mäsom alebo mäsom mäkkýšov. Očakáva sa, že výskyt tohto ochorenia sa zvýši spolu s narastajúcou popularitou sushi a sashimi barov. Presvecovanie alebo vyšetovanie rýb na presvetľovacom stole je komerčne využívanou metódou na zníženie počtu nematódov v surovom bielom mäse rýb, ktoré býva infikované najčastejšie. Táto metóda však nie je dostatočná na odstránenie nematód z rýb s pigmentovaným mäsom.

Tab. 5: Výsledky vyšetrenia na prítomnosť lariev čeľade Anisakidae v roku 2011

Druh zvierat	Stupeň odberu vzoriek	Kontext odberu vzoriek	Podrobnosti o odbere vzoriek	Testované vzorky	Vzorky s nálezom Anisakidae
Ryby	v obchodnej sieti - z importu	Kontrolné a eradikačné programy - národné programy (neko financované Spoločenstvom) - úradný odber vzoriek	potravinový dozor	23	0
Spolu				23	0

trichinelóza a echinokokóza patria medzi nebezpečné a na Slovensku stále aktuálne zoonózy. Každoročne Úrad verejného zdravotníctva Slovenskej republiky prostredníctvom Epidemiologického informačného systému (www.epis.sk) poskytuje údaje o pozitívnych nálezoch pôvodcov parazitóz u ľudí. V roku 2011 boli hlásených 13 prípadov humánnej trichinelózy.

Tab. 6: Epidemiologické údaje o pozitívnych prípadoch humánnej trichinelózy v roku 2011

Mesiac	Okres	Epidemiologické údaje
05/2011	Topoľčany	42 ročná žena, iné povolanie Epidemiologická anamnéza: Udáva konzumáciu tatárskych biftekov.
09/2011	Levice	73 ročný muž, dôchodca Prvé príznaky 10.6.2011 - opuchy a bolesti svalov a kĺbov na nohách, zväčšené lymfatické uzliny. Obvodným lekárom odoslaný k infektológovi Dátum odberu: 8.9.2011 - Trichinella IgG pozit. Liečba: Vermox Epidemiologická anamnéza: Častá práca v chlievoch. Udáva konzumáciu mäsa z domáceho chovu - zabíjačky. Diagnóza: Trichinelóza.
10/2011	Námestovo	36 ročná žena, lesná robotníčka Príznaky už od 9/10: bolesti svalov, hlavne dolné končatiny - lýtka, horné končatiny -

Mesiac	Okres	Epidemiologické údaje
		<p>ramená, zväčšené lymfatických uzlín v podpaзуší, na krku, intermitentné bolesti v pravom podrebrí , 12/10 liečba DOXYHEXAL</p> <p>15.8 2011 vyšetrená na infektologickej ambulancii ÚVN v Ružomberku, kompletne serologické vyšetrenie, ELISA IgG Trichinella pozit., a-<i>Toxoplasma gondi</i> – G Elisa >150 IU/ml pozit.</p> <p>Liečba: Vermox 4-0-4,</p> <p>Vyhodnotenie výsledkov 4.10.2011, hlásenie na RÚVZ Dolný Kubín 6.10.2011</p> <p>Epidemiologická anamnéza: v rodine chovajú prasa, spracovávala a konzumovala mäso z domácich zabíjačiek, konzumovala guláš z diviny (aj ďalší rodinní príslušníci - bez príznakov)</p> <p>Diagnóza: Trichinelóza. Toxoplazmóza stav po prekonaní</p>
10/2011	Tvrdošín	<p>76 ročný muž, dôchodca, pracoval ako bača</p> <p>Príznaky od 06/11, polymyalgie, polyartrie, hlavne v oblasti rebier, pretrvávali pri 1. vyšetrení v infektologickej ambulancii ÚVN v Ružomberku 19.8.2011, kompletne serologické vyšetrenie, ELISA IgG Trichinella pozit. a-<i>Toxoplasma gondi</i> –G Elisa 88.687 IU/ml , a-<i>Yersinia enterocolitica</i>- G 67.117 RU/ml</p> <p>Liečba: Vermox 3-0-3,</p> <p>Vyhodnotenie výsledkov 3.10.2011, hlásenie na RÚVZ Dolný Kubín 6.10.2011</p> <p>Epidemiologická anamnéza: v rodine chová kozy, spracovával a konzumoval mäso z domácich zabíjačiek, ochutnával surové mäso, konzumoval jelení guláš</p> <p>Diagnóza: Trichinelóza stav po prekonaní, Toxoplazmóza stav po prekonaní, Yersíniová infekcia stav po prekonaní</p>
2011	Prievidza	<p>61 ročný muž, iné povolanie</p> <p>ELISA IgG Trichinella pozit.</p> <p>Epidemiologická anamnéza: konzumácia surových klobás</p>
2011	Nesvady	39 ročný muž, stolár, prameň nákazy – nezistený
2011	Sokolce	63 ročná žena, dôchodkyňa, prameň nákazy – nezistený
2011	Komárno	63 ročný muž, dôchodca, prameň nákazy – nezistený
2011	Komárno	48 ročná žena, lekár, prameň nákazy – nezistený
2011	Hurbanovo	39 ročný muž, iné povolanie, prameň nákazy – nezistený
2011	Komárno	60 ročný muž, dôchodca, prameň nákazy – nezistený
2011	Komárno	54 ročná žena, dôchodkyňa, prameň nákazy – nezistený
2011	Komárno	52 ročný muž, veterinárny lekár, prameň nákazy – nezistený

Echinokokóza u humánných pacientov v roku 2011 nebola diagnostikovaná.

V tabuľke 7 sú uvedené aj ostatné hlásené prípady parazitóz u ľudí v jednotlivých mesiacoch roku 2011:

Tab. 7: Humánne parazitózy v roku 2011

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Spolu
Toxokaróza	5	5	3	3	1		3	9	5	3	7	9	53
Echinokokóza													0
Trichinelóza		1					2	4	1	3	2		13
Toxoplazmóza	6	4	10	10	8	3	4	4	6	6	9	14	84
Svrab	77	113	118	112	118	59	46	51	84	123	154	125	1180
Taeniáza		2											2
Malária												2	2
Giardia	11	8	20	20	10	13	22	13	16	15	7		155
Iné črevné protozoa	5	2	4	7	2	5	2	4	4	4	2	6	47

11 Použité skratky

3-MCPD	3- monochlórpropándiol
AFD	Publikované príspevky na domácich vedeckých konferenciách
AFG	Abstrakty príspevkov zo zahraničných konferencií
AIE	Anémia infectious equi (infekčná anémia koní)
AQC	Analytical quality control
ATB	Antibiotikum
Bq	Becquerel - je jednotka rádioaktivity
BVD	Bovinná vírusová diarhea (hnačka)
CAE	Caprine arthritis and encephalitis (artritída a encefalitída kôz)
CDC	Centre for Disease Prevention and Control (USA)
CFT	Complement fixation test (reakcia väzby komplementu)
CIRCA	Skratka pre Európsku sieť európskych a národných referenčných laboratórií
CO	Certifikačný orgán pre certifikáciu osôb vykonávajúcich senzorické posudzovanie
CPM	Celkový počet mikroorganizmov
CRL	Komunitné referenčné laboratórium
Cs	Chemický prvok cézium
CSL	Centrálne skúšobné laboratórium
DDNM	Drobný dlhodobý nehmotný majetok
DFVF	Dánsky národný veterinárny inštitút (skratka z dánskeho názvu)
DG SANCO	Európsky úrad - Directorate General for Food and Consumers
DHM	Dlhodobý hmotný majetok
DK	Dolný Kubín
DNHM	Dlhodobý nehmotný a hmotný majetok
DSL	Detašované skúšobné laboratórium
DSL NR	Detašované skúšobné laboratórium Nitra
ECDC	European Centre for Disease Prevention and Control
EDS	Egg drop syndrom (infekčný pokles znášky)
EDTA	Etyléndiamínotetraoctová kyselina
EEC	Európska ekonomická komisia

EFSA	Európsky úrad pre bezpečnosť potravín (European Food Safety Agency)
EHS	Európske hospodárske spoločenstvo
EK	Európska komisia
ELISA	Enzymoimunoanalytická metóda
EN	Európska norma, prispôsobenie normy ISO na európske podmienky
EP	Európsky parlament
ES	Európske spoločenstvá
ESBL	Extended-spectrum beta-lactamase (kmeň)
EÚ	Európska únia
EU – RL	European Union Reference Laboratory (predtým CRL)
EUCAST	European committee on antimicrobial susceptibility testing
EUPT	European Proficiency Test
EURATOM	Európske spoločenstvo pre atómovú energiu
EURL	Európske referenčné laboratórium (predtým CRL)
EURLP	European Union Reference Laboratory for Parasites
EVA	Equine viral arteritis (infekčná arteritída koní)
FAPAS	Food and Environmental Research Agency, testy chemické
FBP SPU	Fakulta biotechnológie a potravinárstva Slovenskej poľnohospodárskej univerzity
FEPAS	Food and Environmental Research Agency, testy mikrobiologické
FVO	Food and Veterinary Office
GC-MS	Plynová chromatografia s hmotnostne spektrometrickým detektorom
GeMMA	Genetically Modified Material Analysis, testy – geneticky modifikované analýzy
GMO	Geneticky modifikované organizmy
HADH	β -hydroxyacyl-CoA dehydrogenasa
HD	Hovädzí dobytok
HP	Hygiena potravín
HPGe	High purity germanium
HPLC	Vysokoúčinná kvapalinová chromatografia
IBR	Infekčná bovinná rinotracheitída
IC NSAID	Označenie testu Non-Steroidal Anti-Inflammatory Drugs
IEB	Infekčná epididimitída baranov

IEC	Medzinárodná elektrotechnická komisia
ISAMM	Informačný systém pre monitorovanie a organizáciu poľnohospodárskych trhov
ISO	Medzinárodná organizácia pre normalizáciu
IVVL	Inštitút výchovy a vzdelávania veterinárnych lekárov Košice
JRC	Joint research Centre
KCM	Koordinovaný cielený monitoring
KE	Košice
KMO	Klasický mor ošipaných
KVPS	Krajská veterinárna a potravinová správa
LC/MS/MS	Kvapalinová chromatografia s hmotnostnespektrometrickou detekciou
LF UK	Lekárska fakulta Univerzity Komenského
LOQ	Limit kvantifikácie
LPC	Postup laboratórnej pasterizácie
MIC	Minimálna inhibičná koncentrácia
MLT	Medzilaboratórny test
MLZ	Monitoring lovej zveri
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MP SR	Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky
MRL	Maximálny reziduálny limit
MSK	Monitoring spotrebného koša
MSRV	Modified Semisolid Rappaport Vassiliadis (agar, resp. medium)
MSS	Medzilaboratórna skúška spôsobilosti
MZ SR	Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky
Nariadenie (EC)	Nariadenie Európskej únie
NDV	Newcasle disease (pseudomor hydina)
NK (ES)	Nariadenie komisie Európskej únie
NPKR	Národný program kontroly rezíduí
NRL	Národné referenčné laboratórium
NRL TBC	Národné referenčné laboratórium tuberkulózy
NRLHL	Národné referenčné laboratórium pre hormonálne látky
NRLM	Národné referenčné laboratórium pre mlieko a mliečne výrobky

NSAIDs	Non-Steroidal Anti-Inflammatory Drugs (Nesteroidné protizápalové liečivá)
OFCHA	Oddelenie fyzikálno-chemických analýz
OFI	Organofosfáty
OFL	Oficiálna laboratória – štátne laboratória
OCHP	Organochlórované pesticídy
OIV	International organisation of vine and wine
OPK	Osobitné ponukové konanie
OZ	Odštepny závod
PCB	Polychlórované bifenyly
PCR	Výskum metódou polymerázovej reťazovej reakcie
PD	Potravinový dozor
PI - 3	Parainfluenza 3
PPA	Potravinová platobná agentúra
PPEM	Podmienečne patogénne environmentálne mykobaktérie
Pri FUK	Prírodovedecká fakulta Univerzity Komenského
PS	Poľovná spoločnosť
PTBC	Paratuberkulóza
PYR	Pyretroidy
PZ	Poľovné združenie
REO	Reovírus
RIL	Rezíduá inhibičných látok
RL	Referenčné laboratórium
RLRR	Referenčné laboratórium rádiometrie a rádiológie
RPK	Rinopneumónia koní
RÚVZ	Regionálny úrad verejného zdravotníctva
RVPS	Regionálna veterinárna a potravinová správa
SAAM	Slovenská asociácia aviárnej medicíny
SAV	Slovenská akadémia vied
SCPV-VÚŽV	Spoločné centrum pre výskum – výskumný ústav živočíšnej výroby
SKM	Surové kravské mlieko
SNAS	Slovenská národná akreditačná služba
spp.	Označenie všetkých druhov vyššieho taxónu

SPPI	Slovenská poľnohospodárska a potravinová inšpekcia
SR	Slovenská republika
SSR	Slovenská socialistická republika
SŠ	Pracovník so stredoškolským vzdelaním
STN	Slovenská technická norma
STN	EN Označenie európskej normy platnej aj v SR
ISO/IEC	
STU	Slovenská technická univerzita
ŠPP	Štandardný pracovný postup
ŠPP CS	Štandardný pracovný postup Certifikačného orgánu pre certifikáciu osôb vykonávajúcich senzorické posudzovanie
ŠVPS SR	Štátna veterinárna a potravinová správa SR
ŠVPÚ	Štátny veterinárny a potravinový ústav
ŠVÚ	Štátny veterinárny ústav
TBHQ	Terciárny butylhydrochinón
TGE	Transmisívna gastro - enteritída
ÚKSUP	Ústredný kontrolný a skúšobný ústav pôdohospodársky
ÚKZÚZ	Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský
ÚSO	Úplné stredné odborné vzdelanie
ÚVN	Ústredná vojenská nemocnica
VPO	Veterinárna prevencia a ochrana
VŠ	Pracovník s vysokoškolským vzdelaním
VÚP	Výskumný ústav potravinársky
VÚVH	Výskumný ústav vodného hospodárstva
WHO GSS	World Health Organization Global Salmonella Survey teraz WHO GFN Global Foodborne Infections Network
ZŠ	Pracovník so základným vzdelaním
ZV	Zvolen
ŽN	Žrebčia nákaza